

Rozšířená V4

se konala v polovině února v Polsku a delegace se shodly na požadavcích k EK

Přečíst článek

Česká jablka jsou kvalitní,

chutná a bez chemie, komora a ovocnáři společně vyvrátili mediální lži

Přečíst článek

Čeští chmelaři

vyhodnotili loňský rok a s odhodláním vstupují do nové sezóny

Přečíst článek

JDEME K NAŠIM ČTENÁŘŮM POUZE JAKO e-VERZE, objednávky na www.akcr.cz

AGRObase ZPRAVODAJ

26. ÚNORA
2026

**INFORMAČNÍ NOVINY AGRÁRNÍ
KOMORY ČESKÉ REPUBLIKY**

VYCHÁZÍ JAKO MĚSÍČNÍK

www.akcr.cz

Sledujte nás i online

Budou letos potraviny levnější? Na trhu vládne diktát řetězců

Veřejným prostorem znovu hýbe debata o cenách potravin. Ukrojí si z nich víc zemědělci, potravináři, nebo obchodníci? A lze je vůbec snížit, jak slibuje nová vláda? O tom v rozhovoru pro Právo mluví prezident Agrární komory ČR Jan Doležal.

„Našemu trhu chybí transparentnost. Celý systém je pod diktátem nadnárodních řetězců a férové ceny pro všechny články výroby jsou jedinou cestou, jak se dočkat skutečného a udržitelného zlevnění,“ říká. Kromě cen rozebírá i první kroky vlády Andreje Babiše,

kauzu „pesticidových“ jablek i hrozící protesty v Bruselu.

Nová vláda slibuje levnější potraviny. Upřímně, je to vůbec reálné?

Podívejte, heslo „levnější potraviny“ jsme jako

předvolební tahák vídali na billboardech skoro u každé strany. Není tedy žádným překvapením, že se tomu teď vláda věnuje, když už není kritizující opozice, ale tím, kdo s tím může „něco udělat“. Je to téma, které pálí úplně každého, protože do obchodu musí-

me všichni. Jenže tohle zdánlivě jednoduché heslo ve skutečnosti maskuje neuvěřitelně komplexní problém. Čistě technicky, zajistit levnější jídlo můžeme relativně snadno a rychle. Ostatně tak to říkají i řetězce. Stačí snížit cla a rozvolnit pravidla dovozu pro potraviny mimo EU, třeba z Jižní Ameriky nebo Asie. Tam se nikdo nepáře s nějakými standardy, neřeší se tam pesticidy, GMO, ochrana přírody, pohoda zvířat nebo zdraví a úrodnost půdy. Výrobní náklady tam mají logicky úplně jinde než my. Skutečnou vysokou cenu, nikoliv tu regálovou, ale tu geopolitickou, hospodářskou, environmentální a dost možná i cenu za lidské zdraví ale zaplatíme později. Je to skutečně to, co chceme? Já tedy rozhodně ne. A myslím, že ani lidé nechtějí jíst bůhvíco jen proto, že je to o pět korun levnější.

Na druhou stranu se od roku 2019 cenová hladina potravin zvyšuje, v Česku zhruba o 22 %. Stejně jako jiné životní náklady, jako jsou energie, nájmy, hypotéky či méně zbytné volnočasové aktivity. Jako první se nicméně začíná šetřit na potravinách, jejichž cenový nárůst je mnohdy dáván za vinu zemědělcům. Cena na regálu je jenom špička ledovce, kterou vidí zákazník. Pod hladinou je nicméně mnohem hlubší a komplexnější realita. Ceny zemědělských výrobců, respektive podíl z ceny na pultu, který dostávají samotní pěstitelé či chovatelé – tedy ti, co nesou největší riziko – se trvale snižuje. To vede v první řadě k závislosti na dotacích, když už ani to nestačí, přichází závislost na dovozech potravin. Ta

může být v dnešním geopoliticky nestabilním světě velmi nebezpečná. Kdo by si třeba před pěti lety vsadil na to, že budou Spojené státy nepředvídatelným hráčem mezinárodních vztahů. Já tedy ne. Dnes Evropská komise hledá alternativy třeba v Jižní Americe a sdružení Mercosur, kde je Brazílie jako člen BRICS, tedy vůči USA a Evropě alternativního a kritického uskupení států, které fakticky usilují o konec politické a ekonomické hegemonie Západu.

Ale zpátky na zem, respektive k zemědělství. Pro nás je důležitá férová cena a férové zacházení. Jedině tehdy můžeme snížit závislost zemědělství na dotacích, naší země na dovozech a zároveň zajistit cenovou stabilitu pro spotřebitele a vyšší odvody do státního rozpočtu ze sektoru, který bude prosperovat.

Kde je tedy ten hlavní „špunt“, který brání tomu, aby jídlo stálo méně?

To je naprosto jasné – totální netransparentnost celé té cesty od pole až na vidličku. Vezměte si třeba obyčejný chléb. Víte, kolik z jeho ceny dělá mouka? Maximálně 10 až 15 %. A ta je dnes na polovině ceny roku 2022. Vrátila se cena bochníku před rok 2022? Jasně, jsou tam energie, pekaři, doprava, sklady... ale pořádný balík si ukousnou nadnárodní obchodní řetězce svými náklady a hlavně svou marží. Celý trh je de facto pod jejich diktátem. Ještě citelnější je to u komodit, které se denně nepečou čerstvé, ale které je možné zmrazit a dovézt ze zahraničí. Právě řetězce rozhodují

o tom, co se doveze, co se vystaví v regálu ve výši očí a kolik to bude stát. Tržní síla českého dodavatele, i když je to třeba velká mlékárna, je proti těmto gigantům minimální. Když chce český výrobce spravedlivou cenu, obchodník mu prostě řekne: Nelíbí se ti to? Tak si to prodej jinde, my si dovezeme jogurty z Polska nebo Německa. A pak tu máme ty nekonečné slevové akce. To je kapitola sama pro sebe. Obchodníci tvrdí, že se chovají tržně a dělají to pro lidi. Tak se na ty jejich takzvané akce pojďme podívat pořádně a uvidíme, jestli je to charita, nebo drsný byznys. Stačí se podívat na statistiky. Výkupní ceny našich zemědělců jsou často pod průměrem EU, ale ceny v obchodech tomu ne vždy odpovídají.

Co s tím stát může dělat?

Nechci mluvit za Ministerstvo zemědělství. Ale z toho, co už je veřejně známé, se má začít s důsledným monitoringem marží. To je správný směr. Na našich sociálních sítích Agrární komory ČR neustále upozorňujeme na různé manýry, třeba když v obchodě chybí informace o původu nebo když se něco tváří jako „akce“, ale cena je úplně běžná, nebo dokonce vyšší než před týdnem. Kvitujeme i nápad s potravinovým ombudsmanem. Státní zemědělská a potravinářská inspekce dělá, co může, ale potřebuje silnější páky. Pokud se podaří rozkrýt, kdo si kolik přiráží, a pokud se omezí nekalé praktiky, uvolní se prostor pro domácí produkci. A čím víc bude v regálech českého jídla, tím stabilnější a v důsledku i levnější ty potraviny budou, protože nebu-

deme tak závislí na tom, co se zrovna děje na burze v Rotterdamu nebo kolik stojí nafta na kamion přes půl Evropy.

Teď se hodně mluví o mléčných výrobcích, ty šly s cenou dolů. Je to trend, který vydrží?

U mléka je to složité. Bez nadsázky můžu říct, že je to tikající bomba. Dlouho to byl ekonomický pilíř našeho zemědělství, ale teď ceny letí dolů takovým způsobem, že chovatelé jsou na hraně rentability. Aktuálně se bavíme o nějakých 11 korunách za litr. Při dnešních cenách krmiv a energií to prostě nevychází. Proč to tak je? V Evropě je momentálně přebytek mléka a není ho kam dávat. Velký vliv měla Čína, která loni v prosinci napálila cla na evropské mléčné výrobky ve výši 20 až 40%. My sice do Číny nevozíme přímo tolik, ale jsme na jednotném trhu. Když německé nebo francouzské mlékárny nemůžou vyvézt do Asie, zkusí to udat tady u nás pod cenou. To drtí naše chovatele. Teď sice Čína ohlásila, že cla zase sníží, což je fajn, ale trh nereaguje okamžitě. Viděli jsme to u vepřového. Než se vyčistí ty sklady plné přebytků, trvá to měsíce. Takže ano, zákazník teď vidí v regálu levnější máslo nebo sýr, ale pro české zemědělce je to boj o přežití.

Když mluvíme o kvalitě a bezpečnosti, nedávno proběhla médii zpráva organizace PAN Europe o pesticidech v jablkách. Jak se na to díváte? Působilo to dost děsivě.

To mě upřímně nadzvedlo ze židle. Je to klasický příklad toho, jak se dá ohýbat statistika, aby se lidi vyděsili. Česká jablka v evropském srovnání dlouhodobě patří k absolutní špičce, co se týče bezpečnosti. Ta studie, o které mluvíte, to paradoxně sama potvrzuje, když se do ní začnete pozorně. Všechny vzorky, i ty české, splnily přísné unijní limity. Většina nálezu u českých jablek se pohybovala pod pěti procenty povoleného limitu. To je, jako byste řekli, že v autě, kde můžete jet 100 km/h, někdo jel 5 km/h, a vy z něj dělali piráta silnic. Je to naprosto účelová interpretace, která poškozujeme naše ovocnáře. Mrzí mě, že některá média, jako třeba Ekoweb, to pustila ven jednostranně a nedala nám ani prostor se vyjádřit. Dalí nám přitom za pravdu vědci z Národního centra zemědělského a potravinářského výzkumu a Výzkumného a šlechtitelského ústavu ovocnářského Holovousy. Chtěl bych uklidnit veřejnost, že není čeho se bát. Česká jablka jsou v pořádku a jsou kontrolována víc než cokoli jiného.

Vraťme se k politice. Jak si podle vás vede nová vláda Andreje Babiše?

Říká se, že se má čekat sto dní, než se začne kritizovat. To respektuji. Pro nás je důležité, že vláda deklarovala zemědělství a potravinářství jako strategické obory. To zní hezky, ale my potřebujeme činy. Společně s ostatními organizacemi jsme předložili priority a jsme připraveni spolupracovat na jejich plnění, aby byly hájeny zájmy zemědělců všech velikostí,

odlišného výrobního zaměření i různých právních forem včetně rodinných farem. Zásadní věc jsou peníze pro letošní rok. Předchozí vláda udělala v rozpočtu sekeru a škrtila tam, kde se to nejmíň hodilo. Zemědělci s těmi penězi v dotačních programech počítali, měli na to navázané úvěry a investice. Teď to vypadá, že se situace stabilizuje. Pro nás je klíčové kofinancování Programu rozvoje venkova a plně naplnění národních dotací, hlavně pro živočišnou výrobu. Bez toho to prostě neustojíme. Chov prasat je v troskách a mléko, jak jsem říkal, jde ke dnu. Víťame ale snahu podpořit zpracování s vyšší přidanou hodnotou. Je přece nesmysl, abychom z Česka vyváželi živé krávy a pak draze dováželi balené hovězí z ciziny. Nebo vyváželi vejce a dováželi vaječnou melanž. To musíme změnit.

Na evropské úrovni se stále zemědělci bouří. V lednu byl velký protest ve Štrasburku. Počítáte s dalšími akcemi?

Atmosféra tam stála za to. Šest tisíc zemědělců z celé Evropy, traktory v ulicích. Šlo nám především o dohodu EU s jihoamerickým sdružením volného obchodu Mercosur. Evropská komise se v podstatě chystala hodit evropské zemědělství přes palubu výměnou za to, že Němci budou moct do Jižní Ameriky vyvážet víc aut. To je pro nás nepřijatelné. Díky protestům se nám to podařilo pozdržet,

Zemědělství je boj na všech frontách, o úrodu, o férové ceny, o odbyti i uznání.

europoslanci poslali tuto smlouvu k soudu, což nám možná dá až 18 měsíců čas. Ale to není jediný problém. Chystá se reforma agrární politiky pro roky 2028 až 2034 a ty návrhy jsou děsivé. Brusel chce po nás stále víc zelených opatření, víc byrokracie, víc zákazů, ale peněz chce dávat míň. Nedávno jsme o tom jednali ve Varšavě se zástupci zemědělských organizací Visegrádské čtyřky, Litvy a Lotyšska. Shoda je jasná. Pokud se Brusel nevzpamatuje, přijdou další protesty.

Co přesně jsou vaše „červené linie“, za které nepůjdete?

Rozpočet. Pokud ho seškrtají na polovinu se započtením inflace, jak zní první návrhy Evropské komise, tak to můžeme rovnou zabalit. Požadujeme, aby rozpočet na naplňování cílů Společné zemědělské politiky EU byl v dalším sedmiletém období minimálně 500 miliard eur. Nemůžete chtít po sedláckovi, aby chránil klima, nepoužíval hnojiva a nechával pole ladem, a zároveň mu vzít peníze, které mu ty ztráty kompenzují. Taky odmítáme, aby se zemědělské peníze rozpusťly v nějakých obecných balících, kde by o ně soutěžili zemědělci, kteří potřebují třeba nový traktor, s novou cyklostezkou nebo rozhlednou. Zemědělství není koníček, je to strategický zájem státu. Musíme mít jasný evropský rámec. Pokud si každý stát začne určovat pravidla sám, tak nás ty bohatší země, jako je Německo nebo Francie, svými národními dotacemi prostě převálčují a český zemědělec skončí v propadlišti dějin. Chceme férovou soutěž a silnou pozici evropského jídla ve světě. Bez adekvátního rozpočtu to ale nejde. To není natažená ruka pro milodary, to je investice do toho, aby Češi měli co jíst.

Redakce Agrobaze

Z únorového jednání představenstva AK ČR

První letošní jednání představenstva Agrární komory České republiky (AK ČR) se uskutečnilo ve středu 18. února 2026 v Praze. Zahájil jej prezident AK ČR Jan Doležal přivítáním stálých členů a hostů z Ministerstva zemědělství (MZe).

Z vystoupení ministra

Po schválení programu jednání vystoupil ministr zemědělství Martin Šebestýan, který představil aktuální informace spojené s resortem zemědělství. Jednání se taktéž zúčastnila i náměstkyně ministra Jaroslava Špalková, dále také ředitel Odboru živočišných komodit a ochrany zvířat Pavel Hakl a ředitel Odboru potravinářského Martin Štěpánek. Ministr jako první bod vyzdvihl programové prohlášení vlády České republiky, kde jsou zakotveny strategické oblasti, jako je voda, lesy, půda, zemědělství, potraviny a venkov. Jako zděděný dluh s nutnou podporou financí vidí oblast lesů ve vztahu k jejich obnově po kůrovcové kalamitě z minulých let, kterou je nutné pro budoucí generace vyřešit.

Za zásadní označil ministr rozpočet na letošní rok, jehož navýšení na 63 miliard korun doporučil 17. února ke schválení sněmovní zemědělský výbor. Pokud úspěšně projde legislativním procesem, což se očekává, obálka evropských podpor by měla být plně kryta, navýšení se má rovněž týkat i národních dotací. Dále bude nezbytné řešit otázku vodohospodářství a lesů. Podle ministra jsou v obou oblastech značné dluhy z předešlého období. Ministr Šebestýan zdůraznil, že pokládá za zásadní, aby bylo na sektor pohlíženo jako na strategický a jako na součást kritické infrastruktury státu právě ve vztahu k zemědělství a vodám. V tomto smyslu jsou v přípravě novely, které souvisejí například s povinnostmi řešit otázku potravinové soběstačnosti země. Otázka nedanění dotačních podpor pro zemědělce podle něj zůstává po diskuzi s Ministerstvem financí otevřená a zda bude aktuální v příštím roce, rozhodne další vývoj státního rozpočtu.

Co se týká evropských témat a aktuální debaty kolem návrhu příští Společné zemědělské politiky EU na období 2028–2034 a škrtů v zemědělském rozpočtu EU, proti kterým se loni i letos několikrát protestovalo na národní i evropské úrovni, ministr nevyloučil nutnost přechodného období. Zároveň požádal zemědělské nevládní organizace, aby měly připravené společné stanovisko k této záležitosti. Je podle něj také nutné zaměřit se nejen na rizika plynoucí z obchodní dohody mezi EU a jihoamerickým uskupením Mercosur, proti

níž zemědělci rovněž opakovaně protestovali po celé Evropě, ale i mezi EU a Ukrajinou nebo Indií. Ministr závěrem svého vystoupení zdůraznil, že počítá s úzkou spoluprací s AK ČR i s jejími komoditními radami, které se detailně a po odborné stránce zabývají konkrétními tématy se snahou poskytovat doporučení a návrhy na podporu konkrétních oblastí sektoru.

Ministr Šebestýan poté vyzval k debatě s přítomnými členy představenstva AK ČR, v rámci které se řešila různá témata. Jednalo se například o welfare zvířat a případné sankce za porušení pravidel ve vztahu k čerpání dotačních podpor. Přítomní zdůraznili, že je třeba zaměřit se také na možnosti obrany ze strany chovatelů při posuzování oprávněnosti stížností. Viceprezident AK ČR Bohumil Belada apeloval na společné jednání mezi chovateli reprezentovanými AK ČR či profesními svazy, Ministerstvem zemědělství a Státní veterinární správou.

Řešila se i otázka zavedení předkupního práva na zemědělskou půdu. Představenstvo AK ČR schválilo usnesení, že podporuje aktivity MZe směřující k regulaci trhu s půdou tak, aby se vymezily možnosti nakládání se zemědělskou půdou ze strany nezemědělského kapitálu. Jednalo by se o krok, ve kterém by se předešlo skupování půdy spekulanty, kteří by drželi půdu pouze z důvodu nátlaku na samotné zemědělce ve vztahu k možným násobně vyšším nájům za půdu a dalším nespravedlivým praktikám.

Ochrana rostlin, redistribuce a ceny potravin

Dalším velkým tématem byly zákazy používání účinných látek v přípravcích na ochranu rostlin na evropské úrovni. Je třeba upozorňovat na problémy, které přináší rezistence škůdců a nežádoucích organismů vůči zbývajícím povoleným přípravkům. Podle viceprezidenta Martina Ludvíka se jedná o podceňovaný problém, o kterém je třeba mluvit, a podle předsedy Komoditní rady pro obiloviny a olejiny při AK ČR Martina Volfa lze očekávat potíže s šířením mykotoxinů u obilí. Jednatelka CropLife ČR Miluše Dvoržáková upozornila, že registrace nových přípravků na evropském trhu trvá v průměru 10 let. Částečným řeše-

ním může být prodloužení platnosti stávajících přípravků, na které je podle Dvoržákové třeba začít pracovat teď. Nyní je v přípravě Omnibus X, na který bude třeba adekvátně reagoval. Co se týká vytvoření pracovní skupiny k přípravkům na ochranu rostlin při MZe, jejíž vznik iniciovala AK ČR, tyto činnosti budou integrovány do stávajících orgánů MZe.

Tématem debaty bylo i nastavení redistributivní platby, která se aktuálně pohybuje na úrovni 23 % z obálky přímých plateb a vztahuje se na prvních 150 hektarů. To je výrazně nad evropským průměrem, který je kolem 10 až 12%. Proto AK ČR opakovaně usilovala o změnu a podporu menších zemědělců i jinými metodami. Představenstvo AK ČR schválilo usnesení, že podpoří aktivity MZe vedoucí k přenastavení redistributivní platby.

Mediálním tématem se stává debata o zajištění cenově dostupných potravin pro obyvatele, která byla i předvolebním slibem některých politických stran. Ministerstvo zemědělství připravilo plán, který bude medializován v příštích dnech, a zřídilo též funkci potravinového ombudsmana k řešení podnětů ze strany veřejnosti i celé dodavatelsko-odběratelské vertikály. Podle ministra je nezbytné souběžně upozorňovat na kvalitu domácí produkce a vyzval k tomu též nevládní organizace.

Shrnutí protestních akcí

Prezident AK ČR ve svém vystoupení informoval o aktuálních aktivitách AK ČR. Informoval o protestech zemědělců 18. prosince v Bruselu a 20. ledna ve Štrasburku. Tisíce zemědělců ze všech zemí EU včetně Česka protestovaly proti zmíněným návrhům Evropské komise na budoucí podobu zemědělského rozpočtu EU a Společné zemědělské politiky EU v období 2028–2034. Těmito kroky se podařilo ovlivnit hlasování Evropského parlamentu, kdy obchodní dohoda EU–Mercosur zamíří k Soudnímu dvoru EU s možným pozdržením až o 18 měsíců, kdy evropská legislativa budou vyhodnocovat, zda je dohoda v souladu se smlouvami EU. Budoucí agrární politika EU byla hlavním tématem i na jednání zemědělských nevládních organizací Visegrádské skupiny s účastí Litvy a Lotyšska v Polsku 12. a 13. února. Představitelé organizací včetně AK ČR nevyloučily další

protestní akce a vyzvali předsedy vlád svých zemí, aby tyto požadavky podpořili na nadcházejícím zasedání Evropské rady ve dnech 19. a 20. března. Další jednání organizací V4 se uskuteční na přelomu dubna a května a bude jej hostit AK ČR, hlavním tématem budou zákazy přípravků na ochranu rostlin a možnosti řešení této situace, která tíží celou Evropu. Je nutné dodat, že mimo Evropu se těmito otázkami přípravků na ochranu rostlin a jejich zakazování konkrétní vlády nezabývají, a tudíž konkurence s těmito zeměmi je obtížná. Otázkou je, pokud Evropa zakazuje přípravky na ochranu rostlin ve vztahu k předběžné opatrnosti a země mimo EU tyto přípravky stále ve velkém používají, kdo bude vyhodnocovat dopady na zdraví lidí ve vztahu k těmto dovozovým potravinám.

Cena mléka padá

Dále prezident Doležal informoval o výstupech z Komoditní rady pro mléko a hovězí maso při AK ČR z 3. února, po kterém bylo iniciováno jednání s MZe na téma aktuální nepříznivé situace na trhu s mlékem. Následkem vysokých dovozních cel ze strany Číny a vytváření přebytků mléčné suroviny na trhu, kterou není kam zpracovat, se výkupní ceny mléka již delší dobu pohybují pod hranicí rentability. Upozornil také na nepříznivou situaci na trhu s vepřovým masem, který se opět propadá do krize vzhledem k přetlaku na evropském trhu. Na toto téma se uskutečnila tisková konference se Svazem chovatelů prasat 21. ledna. Prezident dále informoval o přípravě dalších tiskových konferencích na téma situace na trhu s mlékem a mléčnými výrobky a taktéž ohledně kvality medu a jeho falšování. Dále AK ČR požádala ministra průmyslu a obchodu Karla Havlíčka o jednání k bioplynovým stanicím za účasti viceprezidenta AK ČR Bohumila Belady a člena představenstva Miroslava Drse. Je nutné nyní tuto otázku opět otevřít, AK ČR žádala minulý vedení Ministerstva průmyslu a obchodu o jednání již dvakrát.

Volby v komoře

Prezident AK ČR připomněl termíny primárních voleb před volebním sněmem AK ČR, který se uskuteční 21. května v Olomouci. Dále informoval, že by rád na jednání nevládních agrárních organizací Visegrádské skupiny, které se bude konat na přelomu dubna a května v České republice, pozval i ministry těchto zemí, aby byla prodiskutována problematika přípravků na ochranu rostlin tak, aby bylo jednotné a závazné stanovisko zemí V4 určené pro jednání s Evropskou unií. Na závěr informoval také o personálních změnách, výkonem funkce tajemníka AK ČR byl pověřen zaměstnanec úřadu Martin Fautyš.

Rostlinné komodity

Posledním bodem jednání byla komoditní problematika. Situaci na trhu s obilovinami a olejinami shrnul předseda komoditní rady Martin Volf, který připomněl problém

s účinností povolených přípravků na ochranu rostlin. Úspěšná sklizeň v předchozím období měla za následek problémy s odbytem a tlak na snížení výkupních cen. Cukrová řepa v končící kampani vykazuje podle agronomického ředitele Tereos TTD Karla Chalupného rekordní výnos. Nicméně na evropském trhu je nyní přetlak, který je způsobený i zavíráním cukrovarů, naposledy v únoru cukrovar Nordzucker AG v Trenčianskej Teplej na Slovensku. Podle Chalupného jsme v období reorganizace, ke snížení ploch pravděpodobně dojde i podle předsedy Svazu pěstitelů cukrovky Čech Otakara Šaška. Loňská sklizeň máku byla podle předsedy Komoditní rady pro mák při AK ČR Jaroslava Mikoláše vyšší v meziročním srovnání i v delším časovém období. Komodita je úspěšně vyvážena do Polska, Rakouska, Německa i mimo EU. Cena vzhledem k vyšší produkci stagnuje. V rámci komodity chmele je situace dobrá, český chmel vykazuje nadprůměrnou kvalitu. Situaci na trhu s ovocem shrnul viceprezident AK ČR a předseda Ovocnářské unie ČR Martin Ludvík. Jablka jsou stále na skladech a cena stagnuje. Upozornil na kauzu zneužití dat studie Pan Europe ohledně reziduí pesticidů v jablkách a zavádějících článků v některých médiích vytvářejících nepříznivý mediální obraz, AK ČR vydala k tématu tiskovou zprávu společnou s OU ČR. Nízké výkupní ceny byly zaznamenány také u brambor, podle člena představenstva Josefa Diviše se ceny na balíčcích pohybují na úrovni 2 korun za kilogram. Stav způsobila nadprodukce v Německu a vůbec přetlak v Evropě. Ve složité situaci jsou podle něj i producenti škrobových brambor. Situaci na trhu s vinnou révou shrnul člen předsta-

venstva Tomáš Martinec. Ceny podle něj nyní lehce stouply, nicméně pěstitelé se potýkají s obrovským růstem produkčních nákladů. Výměra podle něj klesá, problém bude též i s pracovní silou.

Živočišné komodity

Nepříznivou ekonomickou situaci chovatelů dojeného skotu shrnul viceprezident AK ČR a předseda komoditní rady Leoš Říha. Kromě nízkých výkupních cen upozornil na rizika v souvislosti s nakažovou situací v Evropě. Co se týká masného skotu, situace je příznivější, ale podle Říhy jsou velkým problémem a výzvou do budoucna nedostatečné zpracovatelské kapacity. S problémy se potýkají i chovatelé prasat, výkupní ceny se podle Josefa Luky z komoditní rady pohybují hluboko pod náklady. I nejlepší chovatelé jsou nyní ve ztrátě, řekl. Pozitivním signálem podle něj může být pomalý růst ceny selat. Připomněl šíření afrického moru prasat ve Španělsku, tuto nákazu se v Česku podařilo již dvakrát úspěšně vymýtit. Situaci chovatelů drůbeže shrnul předseda komoditní rady Zdeněk Štěpánek. Jako negativní uvedl hrozící pokles produkce vajec v souvislosti se zákazem chovu nosnic v obohacených klecích od ledna 2027. Snahou je i ve spolupráci s MZe najít způsob, jak zachovat soběstačnost na úrovni alespoň 85 %.

Další jednání představenstva AK ČR se uskuteční 29. dubna v Národním centru zemědělského a potravinářského výzkumu v pražské Ruzyni.

Úřad AK ČR

Tlak na silnou agrární politiku musí pokračovat, shodly se zemědělské organizace šesti zemí

Pokud si Evropa má zachovat schopnost vyrábět kvalitní potraviny, je nezbytné udržet silnou, samostatnou a dostatečně financovanou zemědělskou politiku i po roce 2027.

Zemědělské organizace ze šesti zemí včetně Česka proto nadále odmítají návrhy Evropské komise z loňského roku, které se týkají podoby Společné zemědělské politiky EU pro období let 2028–2034 a současně požadují, aby se její rozpočet navýšil na minimálně 500 miliard eur. Na tomto stanovisku se shodly agrární komory zemí Visegrádské skupiny rozšířené o Litvu a Lotyšsko během jednání, které se uskutečnilo 12. a 13. února 2026 v polské Konstancinu-Jeziorně u Varšavy, a podepsaly společné komuniké. V opačném případě nelze vyloučit pokračování protestních akcí na národní i mezinárodní úrovni, které probíhaly již v loňském roce.

Klíčovými tématy jednání v Polsku byly budoucí podoba evropského rozpočtu včetně výdajů na zemědělství a nastavení Společné zemědělské politiky EU po roce 2027. Setkání se zúčastnili zástupci Agrární komory České republiky, Slovenské zemědělské a potravinářské komory, polské Národní rady zemědělských komor, maďarské Národní agrární komory, Litevské zemědělské komory a Rady pro spolupráci zemědělských organizací Lotyšska. Přestože do zahájení nového programového období zbývají necelé dva roky, o jeho podobě – a tím i o budoucnosti

evropského zemědělství a potravinářství – se rozhoduje již nyní. Je třeba počítat s tím, že po schválení na úrovni EU budou muset členské státy příslušná opatření promítnout do svých národních legislativ.

„Nemůžeme souhlasit s cíleným oslabováním produkce kvalitních potravin v Evropě. Nejde jen o obživu zemědělců a potravinářů, ale především o potravinovou bezpečnost celého kontinentu. Její ohrožení by pocítili i spotřebitelé, kteří mají právo na dostupné a kvalitní domácí potraviny. Proti z našeho pohledu nepromyšlené reformě Společné zemědělské politiky EU po roce 2027 se proto během necelých jedenácti měsíců uskutečnilo již pět mezinárodních protestů a další nelze vyloučit. Oceňuji, že jsme se s kolegy ze zemí Visegrádské skupiny, Litvy a Lotyšska shodli na pokračování společného tlaku na evropské instituce,“ uvedl Jan Doležal, prezident Agrární komory České republiky a viceprezident COPA. Přijaté závěry jednání představí na nadcházejícím jednání prezidia evropské organizace COPA 26. února.

Zúčastněné organizace zásadně odmítají navrhované škrty, které by snížily rozpočet na zemědělství přibližně na polovinu sou-

časné úrovně, tedy na 294 miliard eur. Bez odpovídajících finančních zdrojů nemohou zemědělci plnit environmentální cíle Evropské unie a zároveň obstát v konkurenci producentů ze třetích zemí, kteří nepodléhají tak přísným standardům. Komory proto požadují navýšení rozpočtu Společné zemědělské politiky EU na 500 miliard eur.

Výhrady směřují rovněž k plánované reformě samotné struktury politiky. Návrh Evropské komise počítá se zrušením dosavadního dvoupilového systému, který rozlišuje mezi přímými platbami navázanými na výměru obhospodařované půdy či počty hospodářských zvířat a investiční podporou. Nově by se výdaje na zemědělství měly stát součástí širších rozpočtových balíčků, v nichž by soutěžily s jinými projekty. Například zemědělci by při pořízení zemědělské techniky tak soupeřili s dotováním nové rozhledny nebo cyklostezky. O přidělení prostředků by rozhodovaly členské státy, což by podle zástupců komor vedlo k oslabení skutečně společného charakteru této politiky.

Plánované změny by podle účastníků jednání negativně ovlivnily konkurenceschopnost evropských producentů potravin. Evropský trh se zároveň otevírá dovozům ze třetích zemí prostřednictvím obchodních dohod, například Eu–Mercosur, jejichž producenti nejsou vázáni srovnatelně přísnými normami a dosahují nižších výrobních nákladů. To může vést k útlumu domácí produkce a oslabit potravinovou soběstačnost Evropy. Proti dohodě Eu–Mercosur protestovaly tisíce zemědělců v prosinci loňského roku v Bruselu a následně letos v lednu ve Štrasburku, načež Evropský parlament dal dohodu k posouzení Soudnímu dvoru EU.

Jednání se dále věnovalo aktuální situaci na trzích se zemědělskými komoditami v zúčastněných zemích a novým požadavkům na hospodaření souvisejícím s klimatickou změnou a nakládáním s vodními zdroji. Další setkání zemědělských organizací V4 se uskuteční v České republice pod záštitou Agrární komory ČR.

Barbora Pánková, tisková mluvčí AK ČR

Z komuniké ke Společné zemědělské politice po roce 2027

S ohledem na nedostatečné a znepokojivé návrhy předložené Evropskou komisí agrární komory zemí Visegrádské skupiny spolu s Litvou a Lotyšskem důrazně vyzývají k zachování jedinečného zemědělského charakteru Společné zemědělské politiky (SZP), její finanční síly a plného naplňování cílů stanovených v článku 39 Smlouvy o fungování Evropské unie. SZP se nesmí stát nástrojem klimatické či sociální politiky na úkor produkce potravin. Účastníci proto předkládají následující požadavky.

1. Rozpočet odpovídající výzvam – 500 miliard eur

Navrhované přidělení 294 miliard eur na období 2028–2034 představuje v reálném vyjádření významné snížení rozpočtu, které ohrožuje potravinovou bezpečnost Evropy. V uplynulém programovém období dosáhla kumulativní inflace v mnoha členských státech historicky vysokých hodnot, v některých evropských zemích přesáhla alespoň 25 %, zatímco rozpočet SZP nebyl odpovídajícím způsobem navýšen, což vedlo k podstatnému poklesu reálné hodnoty a kupní síly zemědělské podpory. S ohledem na inflaci, náklady transformace a rostoucí tržní rizika účastníci požadují rozpočet SZP ve výši nejméně 500 miliard eur. Pouze taková úroveň financování umožní plnit nové úkoly bez snižování životní úrovně zemědělských rodin.

2. Odmítnutí renacionalizace a „rozmělnění“ SZP

Účastníci odmítají plány na začlenění SZP do obecných strukturálních fondů nebo národních plánů partnerství. SZP musí zůstat nezávislou, silnou a skutečně společnou politikou EU, založenou na jasných a jednotných pravidlech zajišťujících rovné podmínky na vnitřním trhu. Řešení navrhovaná Evropskou komisí mohou vést k rozdílným úrovním podpory zemědělského sektoru mezi členskými státy EU, financovaným z národních rozpočtů a jiných evropských fondů, což by narušilo hospodářskou soutěž na vnitřním trhu.

3. Zachování druhého pilíře (EZFRV)

Návrh Evropské komise vyčlenit 10 % národních plánů partnerství na venkov (45 miliard eur) nemůže nahradit fakticky demontovaný druhý pilíř (96 miliard eur). Účastníci požadují zachovat samostatnou kapitolu „Rozvoj venkova“ v rámci nařízení SZP, která zajišťuje vyčleněné prostředky na investice, modernizaci, vodní hospodářství, podporu oblastí s přírodními omezeními a generační obměnu a zpracování potravin spolufinancované z politiky soudržnosti za účelem kompenzace inflačních nákladů. Bez nezávislého druhého pilíře bude technologický rozvoj farem v regionu výrazně omezen.

4. Od „podpory příjmů“ k „odměně za potravinovou bezpečnost“

Účastníci vyzývají k odklonu od narativu „sociální podpory“ směrem ke stabilní základní platbě, chápané jako skutečná odměna za zajišťování potravinové suverenity Evropy při současném dodržování nejvyšších výrobních standardů na světě. Jakýkoli zásah musí zahrnovat složku finanční motivace – zemědělci musí být schopni vytvářet příjem z provádění environmentálně šetrných postupů, nikoli pouze získávat náhradu vynaložených nákladů.

5. Odmítnutí povinného zastropování přímých plateb

S ohledem na různorodou strukturu zemědělství v zemích V4+ se účastníci staví proti povinné degresivitě a zastropování přímých plateb. Nástroje, jako je redistributivní platba, by měly zůstat dobrovolnou volbou členských států, přizpůsobenou jejich národním specifikům, nikoli povinným paušálním mechanismem narušujícím efektivitu výroby.

6. Dobrovolnost místo povinnosti (odstranění DNSH a nadměrné podmíněnosti)

- Odmítnutí zásady DNSH: Účastníci odmítají zavedení zásady „Do No Significant Harm“ (DNSH), která vytváří další byrokratickou překážku pro zemědělské investice.
- Reforma článku 3: Namísto rigidních, povinných postupů (příloha I) by měla EU navrhnout katalog dobrovolných opatření

umožňující zemědělcům zvolit si ta, která nejlépe odpovídají půdním a klimatickým podmínkám jejich regionů.

- Sociální podmíněnost: Účastníci vyzývají k odstranění sociální podmíněnosti ze SZP. Otázky pracovního práva by měly být řešeny specializovanými kontrolními orgány, nikoli prostřednictvím systému zemědělských plateb.

7. Skutečná podpora živočišné výroby a ekologického zemědělství

Účastníci odmítají povinné „transformační plány“ a restriktivní opatření zaměřená na živočišnou výrobu, například ta navrhovaná v rámci směrnice o průmyslových emisích (IED). Namísto penalizace zemědělců by měla EU nabídnout ekonomicky životaschopné pobídky na podporu extenzifikace a zlepšení dobrých životních podmínek zvířat, aniž by docházelo k likvidaci živočišné výroby v regionu.

8. Zjednodušení definice „aktivního zemědělce“

Status aktivního zemědělce by měl být založen na jednoduchém kritériu skutečného využívání zemědělské půdy. Účastníci odmítají pokusy zavádět majetkové posuzování, testy příjmů či věkové limity, které vytvářejí další administrativní překážky a diskriminují diverzifikované zemědělské podniky.

Redakce Agrobases

Požadujeme jasný a včasný legislativní rámec nové Společné zemědělské politiky a stabilitu sektoru

Ministr zemědělství Martin Šebestýán na jednání Rady ministrů zemědělství EU v Bruselu dne 23. února zdůraznil nutnost urychlit přípravu nové Společné zemědělské politiky (SZP), posílit postavení zemědělců v dodavatelském řetězci a řešit dostupnost přípravků na ochranu rostlin. Eurokomisař Olivér Várhelyi ministrovi Šebestýánovi při bilaterálním jednání slíbil, že Evropská komise do konce letošního roku předloží návrh na řešení klecových chovů nosnic v celé EU.

„Nacházíme se v klíčové fázi vyjednávání budoucí Společné zemědělské politiky a je nezbytné k tomu přistupovat s maximální odpovědností. Zpoždění legislativních procesů se v minulosti opakovaně promítlo do komplikací pro zemědělce. Naším cílem je zajistit hladký a předvídatelný přechod do nového období. Budoucí Společná zemědělská politika by měla vycházet z analytických podkladů a měla by zohledňovat specifickou strukturu zemědělství jednotlivých zemí. Abychom toho dosáhli, musíme společně s Evropskou komisí otevřeně řešit skutečné potřeby členských států a připravit rámec, který bude praktický, spravedlivý a stabilní,“ řekl ministr zemědělství Martin Šebestýán.

Příprava SZP vstupuje do rozhodující etapy, přesto však stále chybí jasná struktura víceletého finančního rámce a přesné vymezení jednotlivých sektorových nařízení. Česká republika podporuje francouzskou iniciativu na přesun relevantních článků do sektorových nařízení, což by přineslo potřebné zjednodušení a větší přehlednost. Absence předvídatelného rámce je problematická vzhledem ke specifičnosti SZP. Zkušenosti z minulých období potvrdily, že legislativní zpoždění následně komplikuje implementaci a dopadá na konečné příjemce.

Ministr Šebestýán je přesvědčen, že budoucí SZP musí zohledňovat rozdílnou strukturu zemědělství v jednotlivých členských státech. Národní doporučení by měla být právně nezávazným strategickým nástrojem, který vytyčuje klíčové výzvy a priority, nikoli výčtem požadavků Komise.

Největší výzvou je podle ministra načasování. Jedna věc je debata o doporučeních, ale mnohem podstatnější je následné stanovení intervencí, jejich podmínek a nastavení informačních systémů. Pokud by měla implementace začít 1. ledna 2028, musela by být doporučení dokončena již v létě 2026, což je vzhledem k pokračujícím legislativním

jednáním nereálné. Proto je potřeba začít se zabývat přechodným obdobím.

Dalším důležitým bodem jednání Rady byly nekalé obchodní praktiky. „Přivítal jsem představení hodnotící zprávy ke směrnici o nekalých obchodních praktikách. Je nutné posílit postavení zemědělců a malých dodavatelů. Bude také nezbytné zvážit posuzování tržní síly i na straně dodavatelů a zjednodušení hodnocení tržní síly podle obrátu,“ uvedl ministr Šebestýán.

Jako zásadní se jeví také téma podnákladových, resp. podnákupních cen v obchodech a jejich dopad na zemědělsko-potravinářský řetězec. Bude potřeba řešit i další oblasti, například teritoriální omezení obchodu, administrativní zátěž nebo vyjednávací sílu nadnárodních potravinářských subjektů.

Česká republika podpořila polskou i estonskou iniciativu týkající se obav ohledně návrhu Evropské komise zahrnout setí ošetřeného rostlinného materiálu do definice používání přípravků na ochranu rostlin a výzvy k přijetí opatření zajišťujících dostupnost konvenční ochrany plodin a životaschopnost produkce potravin. Důležité je urychlit schvalovací procesy a prodloužit lhůty pro přezkum účinných látek. Současná situace, kdy zemědělci nemají jistotu dostatečného portfolia přípravků, je neudržitelná. Proto bude Česko podporovat všechna opatření, která zabrání dalším ztrátám účinných látek bez dostupných náhrad. O tématu přípravků na ochranu rostlin hovořil ministr Šebestýán i s komisařem pro zdraví a dobré životní podmínky zvířat Olivérem Várhelyim.

„Snažil jsem se panu komisaři vysvětlit, že neuvážený zákaz použití některých účinných látek, za které neexistuje náhrada, staví evropské zemědělce do komplikované situace. Místo aplikace jedné účinné látky musí plodinu ošetřit vícekrát kombinací jiných prostředků. Jsem rád, že jsme se shodli na potřebě

garantovat dostupnost účinných látek. A to z pohledu ceny i množství až do okamžiku, kdy budou dostupné odpovídající náhrady. Otevřeli jsme také téma unijního zákazu klecového chovu nosnic, pan komisař mi slíbil, že návrh celoevropského řešení představí Komise do konce letošního roku, a to včetně řešení dovozu ze třetích zemí,“ řekl ministr Šebestýán.

Na jednání s eurokomisařem pro zemědělství a potraviny Christophem Hansenem se diskuze zaměřila na vyjednávání nové podoby Společné zemědělské politiky. Pro ČR zůstává zásadní, aby SZP zůstala v co nejvyšší míře samostatná, měla dostatečný rozpočet a legislativa byla připravena včas.

Vojtěch Bílý
tiskový mluvčí Ministerstva zemědělství

ZEMĚDĚLSKÉ POJIŠTĚNÍ
POJIŠTĚNÍ HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

**Známe i jednodušší způsob,
jak chránit vaše chovy**

Pojištění zvířat s nejširší pojistnou ochranou na trhu

- pojištění všech druhů hospodářských zvířat a koní
- kvalitní a rychlá likvidace škod

241 114 114
www.generaliceska.cz

 GENERALI
ČESKÁ POJIŠŤOVNA

Partner Agrární komory ČR a Zemědělského svazu ČR

Pozor na makovinu

V českém prostředí je ještě označována jako maková sláma nebo maková drť. Ať tak, či onak, kdo tento odpadní materiál po sklizni máku z makových tobolek až dosud pálil přímo na strništi nebo zaorával, popř. řádně prodával k farmaceutickému využití, žádné obavy mít nemusí.

Navíc, z potravinářského hlediska byla tato biomasa dlouhodobě považována za ekonomicky nevýznamnou komoditu. Při konání 26. ročníku odborného semináře „Mák v roce 2026“ dne 17. února ve Větrném Jeníkově prohlásil pravidelný účastník této akce plk. Ing. Tomáš Kratina, Ph.D. z Národní protidrogové centrály (dále NPC), že se domníval, že zde, z jeho pohledu, téma máku jako drogy již plně vyčerpal. Současně ale přiznal, že se mýlil a že se opět potvrdila známá skutečnost, že zločin má vždy náskok.

Stěžejní teze

V České republice pěstované odrůdy máku jsou primárně určeny k produkci semene pro konzumní účely. Národní protidrogová centrála byla v průběhu času několikrát oslovena jednak spolkem Český modrý mák (dále Spolek), jednak několika pěstiteli máku s dotazem možnosti vývozu makoviny do zahraničí. Odpověď na tuto otázku nebyla vůbec jednoduchá, protože se týká mezinárodního práva. Na tomto místě je třeba zdůraznit, že vedle plně syntetické laboratorní produkce

představuje makovina z hlediska objemu nejvýznamnější přírodní zdroj morfinových alkaloidů, a proto je nakládání s touto komoditou podrobena přísnému regulačnímu režimu. I když se jedná o úmluvy staršího data, je jimi ČR stále vázána.

Morfin a další alkaloidy

Opiové alkaloidy se tvoří v máku postupně, během vývinu rostliny. Nejdřív se tvoří kodein, thebain a noskapin, později pak morfin, narkotolin a papaverin. Makovina, jakožto u nás prakticky jediný zdroj morfinu a dalších alkaloidů, je farmaceutickými firmami vykupována a dále využívána pro medicínské účely. Při výkupu je makovina hodnocena z několika hledisek. Musí být zdravá, suchá, bez plísni a škůdců, hnědožluté barvy, sklizená v období biologické zralosti. Obsah morfinu v makovině je nejvíce ovlivněn genetickým základem odrůd. Zjištění, že morfin po zaschnutí latexu v nezralých makovicích v rostlině nezaniká, ale zůstává přítomen v suché zralé biomase, umožnilo paralelní využití máku jak k produkci semen, tak i k extrakci alkaloidů. Tento

technologický princip je dodnes využíván ve farmaceutickém průmyslu.

Vnímání makoviny

Navzdory tomu, že se nám legislativa týkající se makoviny zdá být zastaralá, je třeba brát v úvahu, že i podle ní je stále makovina vnímána jako zdroj opioidů. Definicí makoviny se zabývají jednotné úmluvy OSN o omamných látkách z roku 1961 a její implementace do českého právního řádu prostřednictvím zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách. Tento zákon upravuje pěstování máku, konopí a koky, vývoz, dovoz a zneškodňování makoviny. Dozor nad uvedenou problematikou, včetně správního řízení, udělování povolení vykonává Ministerstvo zdravotnictví ČR, prostřednictvím Inspektorátu pro omamné a psychotropní látky (IOPL).

Zneužití makoviny pro výrobu heroínu

Jedním ze způsobů zneužití makoviny je produkce tzv. „očka“. Nelegální výrobci její získávají ze sušené makové šťávy nebo sušiny tobolek, nazývané právě jako makovina.

Existuje více výrobních postupů a všechny trvají jen několik hodin. Pachateli jsou často uživateli drog.

Podezřelé nabídky na výkup makoviny

Představ si, že by několik tun makoviny sloužilo jako „dekorativní“ předmět, s vývozem do Holandska a Belgie. Lze pro Policii ČR jen stěží. Již jen objednávka z těchto dvou zemí, navíc prý pro zpracování pro farmaceutické účely, byla podezřelou. Od roku 2018 bylo Policií ČR odhaleno zhruba 20 nelegálních laboratoří na výrobu opioidů. Výchozí látkou k jejich výrobě byla právě makovina. Paragraf 24 zákona č. 167/1998 Sb. uvádí: osoba pěstující mák setý nebo osoba zpracovávající makovinu je povinna zabezpečit, že makovina nebude zneužita pro nelegální výrobu návykových látek. V roce 2024 pražští kriminalisté vyšetřovali případ, při němž zajistili 211 kilogramů makoviny obsahující 1027 gramů báze morfinu. Z takového množství by bylo možné vyrobit přibližně 800 gramů heroínu. Za výrobu „óčka“ hrozí pachatelům jeden rok až pět let vězení.

Pěstitelé máku, pozor

Pokud by se na vás obracela nějaká podvodná firma o podezřelý zájem o nákup makoviny, jste panem Kratinou nabádání k respektování principu předběžné opatrnosti s tím, že je zde povinnost daná zákonem. Zpracovatelům makoviny doporučuje obezřetnost a spíše zdrženlivost k případným nabídkám prodeje. Doporučení je jednoznačné. Žádnou makovinu neprodávat neznámým, podezřelým nebo podivným společnostem, ať již deklarují cokoliv.

Mák je považován za zdroj návykových látek. To je také důvod, proč se na něj vztahuje celá řada národních i mezinárodních právních norem. V podmínkách České republiky hovoří o legálním nakládání s makovinou právě již zmiňovaný zákon o návykových látkách. Ten v § 24 odst. 2 a 3 o legálním nakládání s makovinou, resp. uvádí, jaká činnost je v souladu: „Osoba pěstující mák setý nebo osoba, která makovinu zpracovává nebo skladuje, je dále povinna neprodleně oznámit místně příslušnému oddělení Policie České republiky veškeré podezřelé okolnosti, zejména vstup cizích osob do porostu, nařezání makovic, odcizení makovic nebo neobvyklé objednávky, jež naznačují, že makovina může být zneužita k nelegální výrobě návykových látek. Makovina vyprodukovaná na území České republiky musí být vyvezena nebo zneškodněna tak, aby obsažené návykové látky nebylo možné použít nebo získat jakýmikoliv technologickými prostředky. Makovina nemá na trhu z potravinářského hlediska již další využití. Může však být využita.“

Zákon ale pamatuje i na sankce za protiprávní jednání, k nimž, přestože Česká republika není producentem opiového máku, i tak do-

chází v nejrůznějších formách. Ze statistického hlediska je pravdou, že mladiství omezují pití alkoholického piva a kouření, bohužel ale přecházejí na jiné, daleko aktivnější návykové látky. Vlivem jejich nadužívání se dostávají do kategorie závislých na drogách a za sebe dodávají i na sociálních sítích.

To, že NPC PČR prostřednictvím zástupců plk. Ing. Tomáše Kratiny, Ph.D. a pplk. Mgr. Hany Tošnarové trvale podporuje pěstování máku setého v ČR, a to, že v jeho prospěch bojují i se zneužitím jeho uplatnění na trhu, ocenil spolek Český modrý mák na odborném semináři udělením ocenění „Zlatá makovice 2026“ oběma jmenovaným.

Text a foto Ing. Michal Vokřál, CSc.

Oddznak Národní protidrogové centrály Policie ČR

Spolek ocenil přítomné zástupce Národní protidrogové centrály, zleva je Hana Tošnarová, vedle ní Tomáš Kratina a vpravo pak předseda spolku Pavel Cihlář

Informace z Komoditní rady pro mléko a hovězí maso

První letošní jednání Komoditní rady pro mléko a hovězí maso při Agrární komoře České republiky (AK ČR) se uskutečnilo v úterý 3. února. Zahájil ho předseda komoditní rady Leoš Říha.

Přivítal přítomné členy a hosty z Ministerstva zemědělství, Státní veterinární správy, Státního zemědělského intervenčního fondu, Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu a Ústavu zemědělské ekonomiky a informací. Předseda Leoš Říha úvodem poukázal na klesající výkupní ceny mléka, které se koncem roku pohybovaly na úrovni 12 Kč za litr a varoval před pokračováním tohoto trendu, který dle jeho slov může podléhat ekonomiku farem.

Prezident AK ČR Jan Doležal poskytl informace o posledním vývoji v tématech, kterými se aktuálně zabývá Agrární komora ČR ve vztahu ke skotu. Informoval o modifikaci strategického plánu pro provádění Společné zemědělské politiky EU na letošní rok, která se připravuje. Počítá se s úpravou pravidel protierozní ochrany v DZES 5, v úvahu přichází zvýšení hranice pro maximální přípustný smyč s tím celkové snížení výměry erozně ohrožené půdy na úroveň ostatních evropských států. Podle stávající metodiky je v Česku ohroženo erozí 25–30 % celkové výměry. Předseda Leoš Říha upozornil na přetrvávající potíže s fungováním protierozní kalkulačky. V úvahu přichází podle prezidenta Doležala i úprava DZES 7B, která se týká omezení plochy jedné plodiny na výměru půdního bloku.

Aktuálně z ministerstva

Dalším tématem byl státní rozpočet na letošní rok. Vrchní ředitel Sekce ekologického zemědělství, komodit, výzkumu a vzdělávání Ministerstva zemědělství Petr Jílek informoval, že vláda schválila zvýšení výdajů na zemědělství na 63 miliard korun. Celý rozpočet ještě musí projít legislativním procesem. Existuje podle něj předpoklad, že do konce března bude rozpočet schválený a bude ukončeno rozpočtové provizorium. Dotační tituly by tak podle něj měly být vyplaceny na dobré úrovni, u některých však došlo ke krácení. Naopak se počítá s obnovou dotačního titulu 13. Podpora zpracování zemědělských produktů, s alokací 250 milionů korun. Ve vztahu k obálce národních dotací pro rok 2026 se může jednat o alokaci až ve výši 4 miliard korun. Dalšími tématy, která MZe aktuálně řeší, je nastavení pravidel pro rituální porážky, ochrana zvířat proti týrání či nezdaňování dotací. Prezident AK ČR uvítal, že vláda podporuje požadavek na zvýšení výdajů na zemědělství také na evropské úrovni v dalším programovém období po roce 2027 a odmítá zastropování a degenerativitu dotačních podpor.

Přehled nálezové situace

Ústřední ředitel Státní veterinární správy Zbyněk Semerád přítomné informoval o aktuální

nálezové situaci. Po zkušenosti s šířením slintavky a kulhavky ve střední Evropě v loňském roce, které se i díky přísným opatřením vyhnuly území Česka, SVS aktualizovala pohotovostní plány a v té souvislosti došlo k úpravě jejich pravomocí. Nákaza se nyní šíří na Kypru a v Turecku, z tohoto důvodu byl omezen export sýru halloumi do Kanady nebo Spojeného království a pro obě exportérské země to znamená velké ztráty. Sýr halloumi se však vyrábí z převařeného mléka, což snižuje riziko přenosu, a proto je nyní snaha vývoz do těchto zemí opět umožnit. Riziko zavlečení nákazy do Česka však stále trvá. AK ČR vznesla požadavek na přípravu krizového scénáře ve vztahu k možnému zavlečení SLAK do České republiky. Cílem je, aby dozorové orgány i chovatelé byli připraveni na situaci, pokud by došlo k výskytu SLAK v České republice a sousední země by uzavřely své hranice pro export tuzemského mléka, jak bychom v případě denní produkce mléka měli postupovat. Tímto by vznikl přetlak mléka a hromadění přebytků na domácím trhu. Přítomní se shodli na tom, že by mohl být problém mléko nejen zpracovat, ale i svézt. Dále přibývají ohniska nodulární dermatitidy skotu ve Francii, Španělsku a Itálii a šíření se nedaří zastavit. Ve Francii platí zákaz přemisťování zvířat v postižených oblastech. V případě dovozu skotu z Francie do Česka provádí kontroly SVS. Inkubační doba u tohoto onemocnění je dlouhá a k přenosu dochází prostřednictvím hmyzu, problém může nastat při oteplení. Co se týká katarální horečky ovcí, od února 2026 má Česko status země prosté této nákazy. V tomto období není aktivní tiplik, který virus přenáší. Změna statusu usnadnila obchod s ostatními zeměmi. Z toho důvodu byl požádán Uzbekistán o změnu tamních mimořádných veterinárních opatření ve snaze umožnit export z Česka, omezení se vztahuje i na genetický materiál.

Vakcinace proti tomuto onemocnění je dobrovolná, prodražuje však obchodování. Během diskuse chovatelé však poukázali na problém s dostupností vakcín. SVS oslovila dodavatelské firmy jako Bioveta. Pokud se potvrdí dostatečný zájem, může dodání na trh trvat 2–3 měsíce. Rizikem může být Aujeszkyho choroba, která se vyskytuje obvykle v populaci divokých prasat a postihuje tedy především

chovy prasat. Sekundárně je nebezpečná také pro psy, kočky a skot. Ohnisko se potvrdilo v Maďarsku. Proti tomuto virovému onemocnění nervové soustavy, kterému se přezdívá pseudovzteklina, neexistuje vakcína. V minulosti toto onemocnění přenášeli lovečtí psi nebo se přenášelo tak, že zbytky z naporcovaného divočáka zkrmila prasata a tím se nakazila. SVS je podle ústředního ředitele Semeráda připravena situaci řešit v případě, že se onemocnění dostane na území Česka. Po přenosu ptací chřipky na skot ve Spojených státech došlo patrně poprvé k přenosu v Evropě, konkrétně v Nizozemsku. Přenést ji mohly kočky, které se vyskytovaly v hospodářství. SVS krávy testovala a u jednoho kusu prokázala protilátky, onemocnění tedy bylo prokázáno sérologicky, ale ne metodou PCR. Následně Semerád informoval o změně legislativy, která se týká úpravy paznehtů. V novele SVS byla úprava paznehtů vyňata z odborných veterinárních úkonů. Veterináři od teď budou nově řešit s chovateli pouze to, zda jsou paznehty upravené správně, ale zajištění už bude na chovatelích. SVS také řeší problematiku welfare a prověřuje podněty podané na chovatele. Upozornili na ně aktivisté ze spolku Zvířata nejíme.

Ochrana unijního trhu

Diskusi ovládla obchodní dohoda EU–Mercosur a možnosti SVS, zda zboží z Jižní Ameriky splňuje české zákonné standardy. Podle ústředního ředitele Semeráda musí jejich dodržení v principu garantovat jihoamerická strana. Záleží také na tom, přes který přístav nebo pohraniční stanici se zboží dostane na evropský trh a jak bude v dané oblasti nastaven monitoring těchto produktů. Pokud bude potvrzen nadlimitní obsah určitých látek, bude se postupovat stejně, jako tomu bylo v minulosti v případě dovozu například drůbežního masa z Brazílie. Semerád také upozornil, že v případě dovozu na jednotný evropský trh platí toto povolení pro všechny státy. V opačném případě, tedy exportu z Evropy, si musí podmínky vyjednat každá evropská země zvlášť. Podle prezidenta AK ČR není možné vnímat dohodu EU–Mercosur osamoceně, ale v kontextu dalších dohod, jako s Austrálií, Kanadou nebo Čínou. Chovatelé vyzvali ke sjednocení pravidel Evropy a zemí, odkud se dováží zboží na evropský trh. Miluše Abrahámová z Ústavu zemědělské ekonomiky a informací podotkla, že hovězí maso z tohoto regionu se dováží už teď a nové kvóty budou nabíhat postupně rok od roku. Nicméně chovatelé i nadále mají velké obavy, že dovoz masa a živých zvířat ze států Mercosuru nebudou splňovat evropské standardy, čímž apelovali na dozorové orgány. Obava není ve vztahu k možné konkurenci z řad chovatelů z Jižní Ameriky, ta je pro obchodování „zdravá“. Zásadní problém je ten, že nelze srovnávat podmínky pro chov skotu v Jižní Americe, který je velice liberální, ve vztahu k podmínkám chovu skotu v Evropě, který striktně stanovuje pravidla pro výživu zvířat,

jejich životní blahobyt, což je pro samotná zvířata správné. Nehledě na to, že import zvířat přes oceán ve vztahu ke sledování uhlíkové stopy je nezanedbatelný.

Přehled výplat podpor

Jako další vystoupil ředitel Odboru společné organizace trhů Státního zemědělského intervenčního fondu Robert Zavadil, který shrnul stav výplat dotačních podpor k začátku února letošního roku. Z dotačního programu 20.A. Zlepšení životních podmínek v chovu dojnic bylo doposud vyplaceno 812 žádostí ve výši 262,2 mil. Kč, z dotačního programu 20.D Zlepšení životních podmínek skotu chovaného v systému chovu bez tržní produkce mléka bylo doposud vyplaceno 1312 žádostí ve výši 75,3 mil. Kč, z dotačního programu 20.E Zlepšení životních podmínek v chovu vykrmovaných býků bylo doposud vyplaceno 836 žádostí ve výši 121,4 mil. Kč. Informoval také o stavu trhu s mlékem, kdy ke konci roku ukončili činnost tři producenti mléka, kteří dodávali prvnímu kupujícímu. Počet kupujících se nezměnil.

Informace o stavu výplat poskytl také předseda Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu Josef Kučera. Za Českomoravskou společnost chovatelů, kde působí jako výkonný místopředseda, informoval o zveřejnění výsledků kvality nakupovaného mléka v roce 2025 podle analýz bazéno-ových vzorků, který je k dispozici na webu společnosti [zde: www.cmsch.cz/novinky/vysledky-kvality-nakupovaneho-mleka-v-roce-2025-po].

Vývoj na trhu

Iveta Bošková z Ústavu zemědělské ekonomiky a informací shrnula aktuální situaci na trhu s mlékem. V hlavních produkčních regionech je nyní přetlak této suroviny a platí to i pro EU. Zároveň dochází ke zvyšování produkce, kterou nemá kdo konzumovat. Na trhu se tak hromadí přebytky zejména u největších exportérů, kterými jsou EU a Nový Zéland.

Kvůli tomu se snižují ceny mléka, od čehož se odvíjí i zlevňování mléčných výrobků. Například světová cena másla se koncem loňského roku propadla téměř na polovinu. Očekává se, že růst produkce mléka v Evropě bude v letošním roce pokračovat, což může znamenat pokračování tohoto trendu. Dále vystoupila Miluše Abrahámová z ÚZEI, která se věnovala situaci na trhu s hovězím masem. Uvedla, že se snížil počet porážek skotu, čímž klesla i produkce hovězího masa. Proto se podle ní ceny masa drží na poměrně vysoké úrovni. Očekává se, že v letošním roce bude celosvětová produkce nadále klesat.

Posledním bodem byla diskuse k situaci na trhu s mlékem a dopadů na ceny a bilance nabídky a poptávky. Podle předsedy Českomoravského svazu mlékárenského Jiřího Kopáčka je nyní obrovský převis nabídky nad poptávkou. Tato situace vznikla již v roce 2024, kdy vzrostla světová výroba mléka o 2 %, ale světová spotřeba mléka vzrostla pouze o 1 %. Zároveň vyjádřil přesvědčení, že v letošním roce lze očekávat nárůst výroby, ale spotřeba se podle něj tolik nezvýší. Důvodem je, že se snížila koupěschopnost obyvatel. Výsledkem této situace je, že mléčná surovina přebývá a není, kam ji zapracovat. Tohoto stavu využijí obchodní řetězce a tlačí na snižování cen, za které kupují, čímž si mohou dovolit zlevnit zboží na pultech ve snaze nalákat zákazníka k návštěvě obchodu. Spotřebitelské ceny mléka se nyní pohybují místo i kolem 10 korun za litr, másto v akci se nyní v jednom z obchodních řetězců prodává za 19,90 koruny za tzv. čtvrtku, tedy 250 gramů. Za tuto cenu není možné másto ani vyrobit. Prezident AK ČR zmínil také nepříznivý dopad čínských cel na dovoz mléčných výrobků z Evropy. AK ČR se zavázala vyzvat Ministerstvo zemědělství a zástupce chovatelů a zpracovatelů k jednání, které by se zabývalo situací na trhu. Další jednání komoditní rady se uskuteční v úterý 10. března 2026 od 13 hodin.

Úřad AK ČR

Česká jablka jsou bezpečná, pěstitelé dodržují nejprísnejší normy na světě

Agrární komora České republiky a Ovocnářská unie České republiky se důrazně ohrazují proti účelovému zneužívání výsledků testů reziduí pesticidů v jablkách, které zveřejnila organizace PAN EUROPE, a proti systematickému poškozování dobrého jména českých pěstitelů v některých médiích.

Samotná studie PAN EUROPE přitom jednoznačně potvrzuje, že všechna testovaná jablka, včetně těch údajně pocházejících z České republiky, splňují limity Evropské unie, které patří k nejprísnejším na světě. Česká jablka jsou tedy pro spotřebitele zcela bezpečná, a to i pro děti.

Nevládání ekologická organizace PAN EUROPE provedla celkem 59 laboratorních rozborů jablek ze 13 evropských zemí. Výsledky ukázaly, že všechny analyzované vzorky splňují platné evropské limity pro maximální obsah reziduí přípravků na ochranu rostlin. To znamená, že testovaná jablka nepředstavují žádné zdravotní riziko pro spotřebitele.

Ve vzorcích jablek, které měly pocházet z České republiky, byly zjištěny pouze stopy látek, jejichž použití je v EU legální a povolené při ochraně jabloní proti škodlivým organismům, které mohou být samy o sobě rizikové pro lidské zdraví. Naměřené hodnoty se pohybovaly výrazně pod maximálními limity EU – od necelého 1 do 36 %, přičemž dvě třetiny nálezů nepřekročily ani 5 % povoleného limitu.

„Čeští pěstitelé nejen jablek, ale i dalších druhů ovoce dlouhodobě více než obstojí v evropském srovnání a v řadě ukazatelů včetně

odpovědného používání přípravků na ochranu rostlin potom patří k absolutní špičce. Tuzemská produkce je našimi dozorovými orgány velmi prísne kontrolována a pěstitelé využívají nejmodernější metody monitoringu zdravotního stavu sadů tak, aby mohli přípravky co nejvíc šetřit. Tento trend potvrzuje mimo jiné i rostoucí podíl integrované produkce a bioprodukce. Z tohoto pohledu je pak tristní skutečnost, že kvůli tlaku obchodních řetězců a nízké rentabilitě pěstování ovocných sadů ubývá, k čemuž mohou přispět podobně zavádějící články,“ uvedl prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal.

„Na základě této studie lze říci, že česká jablka by bez problémů splnila i několikanásobně prísnejší normy, než jsou ty současné. V tomto klíčovém kritériu patří česká jablka mezi nejlépe hodnocené vzorky v celé studii. Je to jasný důkaz, že čeští ovocnáři dodržují správnou praxi ochrany rostlin i veškeré legislativní požadavky,“ doplnil předseda Ovocnářské unie České republiky Martin Ludvík.

Studie PAN EUROPE zároveň upozornila na závažná zjištění u některých jiných vzorků. Výzkumníci identifikovali tři zakázané látky – bifenthrin, carbendazim a ethirimol – celkem v šesti vzorcích jablek z Maďarska, Polska

a Itálie. Tyto látky jsou v Evropské unii zcela zakázány kvůli svým negativním účinkům na zdraví a životní prostředí. Zjištění naznačují použití nepovolených přípravků na ochranu rostlin, což lze považovat za závažné porušení pravidel i potenciální ohrožení bezpečnosti produkce.

Zásadním nedostatkem studie je však skutečnost, že neposkytuje jednoznačný důkaz o původu jablek odebraných v českých obchodních řetězcích Tesco, Lidl a Billa. Chybí informace o pěstiteli či dodavateli, a nelze proto vyloučit, že se jednalo o jablka z dovozu, která jsou v nadnárodních řetězcích běžně prodávána. Tento fakt výrazně snižuje vypovídací hodnotu studie ve vztahu k české produkci.

Přesto některá média, například server Ekoweb, prezentovala výsledky studie zavádějícím a nepravdivým způsobem, který nepravě vykresluje česká jablka jako nejhorší v Evropě a poškozují domácí pěstitele. Jednostrannost tohoto přístupu podtrhuje i skutečnost, že dotčeným profesním organizacím, tedy Agrární komoře ČR a Ovocnářské unii ČR, nebyl poskytnut prostor k vyjádření.

Barbora Pánková
tisková mluvčí AK ČR

Odborné stanovisko k článku, který dehonestuje české ovocnáře

Začátkem února se v médiích objevila tvrzení o údajně nadlimitních reziduích pesticidů v českých jablkách. Jakožto dlouholetí výzkumní pracovníci na odděleních ochrany VŠÚO Holovousy a CARC v Praze Ruzyni se problematice ochrany ovoce včetně degradací reziduí účinných látek a jejich chování v plodech dlouhodobě věnujeme a považujeme za důležité se k tomu vyjádřit.

Tvrzení uvedená v článcích považujeme za zavádějící, neboť směřují různé legislativní limity a opomíjejí platný rámec evropské i národní legislativy a reálnou pěstitelskou praxi v České republice.

Základním právním předpisem, který upravuje maximální limity reziduí pesticidů v potravinách, je nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 396/2005, které stanovuje maximální limity reziduí (MRL)

pro jednotlivé účinné látky a komodity určené k běžné spotřebě. Česká jablka uváděná na trh tyto limity dlouhodobě splňují, což pravidelně ověřují úřední kontroly i nezávislé analýzy.

V některých mediálních výstupech se jako problematická hodnota uvádí koncentrace nad 0,01 mg/kg, což však není obecný limit pro konzumní ovoce. Tato hodnota vychází z požadavků na suroviny pro výrobu kojenecké a dětské výživy, které jsou v České republice upraveny vyhláškou č. 54/2004 Sb. Tyto produkty se pěstují ve speciálním režimu s výrazně omezeným použitím přípravků na ochranu rostlin a nejsou určeny k běžnému prodeji jako konzumní jablka.

Je rovněž nutné zdůraznit, že značná část českých ovocnářů hospodářů v režimech agro-environmentálně-klimatických opatření, která jsou upravena nařízením vlády č. 80/2023 Sb. Původ tohoto ovoce je označován jako produkce z integrovaného, resp. nízkoreziduálního systému pěstování. Tato opatření kladou na pěstitelé nadstandardní požadavky v oblasti používání přípravků na ochranu rostlin, ochrany necílových organismů a environmentální udržitelnosti. V praxi to znamená, že čeští ovocnáři často dodržují přísnější pravidla, než jaká vyžaduje samotná evropská legislativa pro běžnou produkci.

Jako výzkumníci jsme v úzkém kontaktu s pěstitelskou praxí, můžeme potvrdit, že ochrana jabloní v České republice probíhá v souladu s principy integrované ochrany rostlin a platnou legislativou. Na pracovišti Výzkumného a šlechtitelského ústavu Holovousy se nachází také akreditovaná analytická laboratoř a naše výsledky jednoznačně potvrzují, že česká jablka splňují všechny legislativní požadavky na zdravotní nezávadnost.

Zároveň je důležité připomenout, že spotřebitel má možnost volby mezi jablky pocházejícími z ekologického (BIO) zemědělství, jablky pěstovanými v integrovaném, resp. nízkoreziduálním systému produkce a konvenční produkci. První dva zmíněné způsoby pěstování jsou legislativně jasně vymezené a kontrolované, liší se však používanými postupy ochrany rostlin a přístupem k regulaci škodlivých organismů. Volba mezi ovocem z těchto třech systémů je otázkou osobních preferencí spotřebitele, ovoce je zdravotně nezávadné a je dodržena platná legislativa.

Mediální interpretace, které nerozlišují mezi limity pro kojeneckou výživu a limity pro běžný konzum a opomíjejí rozdíly mezi produkčními systémy, mohou neoprávněně poškozovat důvěru spotřebitelů i práci českých ovocnářů. Systém hodnocení reziduí pesticidů v Evropské unii je nastaven s vysokou mírou ochrany spotřebitele a v případě českých jablek je tento systém plně respektován.

Níže uvádím komentáře k některým informacím uvedeným v článku:

Článek: Jak ukázala laboratorní analýza, v Česku vypěstované jablko Golden Delicious

obsahovalo sedm druhů pesticidů v koncentracích ohrožujících kojence.

Reakce: Překročení 0,01 mg/kg samo o sobě neznámá prokázané ohrožení zdraví kojenců. Jedná se o preventivní legislativní limit, nikoli o toxikologický práh. Nastavení limitu je regulace založená na principu předběžné opatrnosti.

Článek: Testem nevládní organizace PAN Europe zaměřené na ochranu zdraví prošlo 59 jablek z 13 evropských zemí.

Reakce: Pokud někdo testoval slovy „59 jablek“, již to poukazuje na pochybný článek nebo neznalost interpretace dat. Běžně je vyžadováno, aby bylo na obsah reziduí testováno minimálně 1 kg vzorku. Je logické, že analýza 1 jablka a 1 kg jablek může ukázat velmi rozdílné výsledky. Proto se doporučuje hodnotit alespoň 1 kg vzorků, aby výsledek nebyl náhodný, ale reprezentativní – kvůli nerovnoměrnému rozložení reziduí, požadavkům analytických metod a reálnému hodnocení rizika.

Článek: Zbytky rizikových pesticidů byly nalezeny ve všech pěti testovaných vzorcích vypěstovaných v Česku. Průměrně šlo o 3,8 druhu pesticidů, o 20 % nad průměrem celoevropského průzkumu.

Reakce: Ano věřím, že pokud nešlo vyložení o produkci z ekologického systému hospodaření (a i tam se nacházejí rezidua pesticidů) nebo jablka od pěstitelů hospodařících v systému bezreziduální produkce, tak v jablkách byly zbytky reziduí nalezeny. Je to běžné a jak je zmíněno výše, to, že jsou ve vzorcích nalezena rezidua, neznámá, že se jedná o jablka ohrožující zdraví konzumentů. A jestli bylo nalezeno průměrně 3,8 druhu pesticidů, tak to je velmi dobrý výsledek. A to, že byla 20 % nad průměrem celoevropského průzkumu... to je opět zavádějící text nepodložený fakty, který má pouze vyvolat senzaci a zděšení u čtenářů.

Článek: Potravinu obsahující zbytky pesticidů, které jsou zjistitelné v koncentracích vyšších než 0,01 miligramu na kilogram, jsou rizikové převážně pro kojence.

Reakce: Jak je zmíněno výše, překročení 0,01 mg/kg samo o sobě neznámá prokázané ohrožení zdraví kojenců.

Článek: Jak uvádí Hnutí Duha, kojenecká strava, která obsahuje zbytky pesticidů, je přitom už 19 let v rozporu s evropským právem.

Reakce: Kde to Hnutí Duha uvádí? V jakém článku, v jaké souvislosti? Pokud pěstitel hospodářů v režimu bezreziduální produkce a produkce tak ovoce určené pro dětskou výživu, tak v případě nálezu reziduí nad 0,01 mg/kg může vzniknout problém. Ale to především danému ovocnáři, od kterého ovoce zpracující firma jablka vykupuje, protože mu jablka vrátí zpět. Nevím ale o obchodě, kde by prodávali ovoce, u kterého je deklarováno, že splňuje limity pro dětskou výživu. Takže se jedná opět o nesmyslnou větu mimo kontext.

Článek: Nezávislá laboratoř testovala jablka odrůd Golden Delicious, Gala, Honey Crunch a „červená jablka“. Všechna byla zakoupena Hnutím Duha ve třech českých obchodních řetězcích Tesco, Lidl a Billa.

Reakce: Hnutí Duha zakoupilo 1 jablko od každé odrůdy z každého zmíněného řetězce nebo v každém řetězci jednu odrůdu? Použili pracovníci Hnutí Duha rukavice při odběru vzorků a poté je ihned dodali do laboratoře k analýzám, nebo je mezitím skladovali? Případně v jakých podmínkách a jak dlouho?

Článek: Ve třech z pěti českých vzorků byly nalezeny neurotoxické pesticidy. Tyto látky podle výzkumů souvisejí s neurologickými obtížemi, jako jsou úzkosti, deprese, Parkinsonova nebo Alzheimerova choroba. V jednom z českých vzorků byl acetamidrid, u něhož studie upozorňují na negativní dopady na vývoj mozku u nenarozených dětí.

Reakce: Opět text, který má čtenáře především vyděsit a zaujmout snahou o vyvolání strachu. Není uvedeno, v jakých koncentracích dané účinné látky mohou způsobovat zmíněné zdravotní obtíže (jestli vůbec) a jaké byly konkrétně naměřeny obsahy reziduí zmíněných účinných látek.

Článek: (Acetamidrid) Je toxický pro včely, ptáky i opylovače a v prostředí přetrvává velmi dlouhou dobu.

Reakce: Dle Registru přípravků na ochranu není účinná látka acetamidrid hodnocena jako nebezpečná pro včely ani ptáky. I přesto čeští ovocnáři aplikují acetamidrid jako poslední neonikotinoid v době, kdy nehrozí přímé zasažení včel, protože jsou známy některé publikace o subletálních účincích. Tvzení o tom, že acetamidrid přetrvává dlouhou dobu v prostředí, je nesmysl. A jen menší detail, který vznikl patrně při špatné úpravě autorky článku při přepisu ChatGPT – včely jsou opylovači.

*Ing. Jan Ouředníčková, Ph.D., VŠÚO Holovousy
Ing. Michal Skalský, Ph.D., VŠÚO Holovousy
Ing. Tereza Horská, Ph.D., CARC Praha Ruzyně*

Komu zase vadí „zlé pesticidy“

Není těžké odhadnout, komu přípravky na ochranu rostlin, stručněji pod označením pesticidy, vadí nejvíce. To, že jimi jsou progresivisti ekologové, zcela jistě nikoho nepřekvapí.

Pro srovnání odrůda jablka Gala bez chemického ošetření

Otázkou zůstává, kdy a kdo se k tomuto populárnímu trendu ještě přidá. Nebude jich celoevropsky určitě málo, ale mě zajímá situace v České republice. Tady tomu, co se „stříká na polích“ rozumí téměř každý. Současná média zahrnující tradiční tisk i sociální sítě již stačila laiky vychovat natolik, že i kdyby zemědělec stříkal čistou kohoutkovou vodu, pošle na něho „rozumbrada“ policii, protože ošetřenými plodinami poškozuje naše zdraví a celou přírodu. To, že se velmi často jedná o podlimitní hodnoty, které jsou přípustné, a tedy i neškodné našemu zdraví, to už ho nezajímá. On má svoji pravdu. Zůstaňme ale u jablek.

Rozmanitý tisk

Musím se pochlubit tím, že díky švagrové a její znalosti s tiskařem jsem každý měsíc zásoben cca dvaceti kily všech možných časopisů tištěných v tiskárně. Vy si asi myslíte, že dnes již žádné časopisy nevycházejí, protože vše je na sociálních sítích, a tedy i v chytrých

telefoních. Velice se mýlíte! Asi byste nevěřili, co vše u nás stále ještě vychází a prodává se v papírových verzích! Jen stručně, jsou to desítky titulů pro ženy (kuchařky, kosmetika, odívání, joga, sex) pro muže (auta, veteráni, letadla, sex), o sportu (kopaná, hokej, turistika, golf), i o zdraví (fitness, záda, léky), pro děti (pohádky, hlavolamy, hry atd.), ale také časopisy na téma kultura, cestování, příroda a mnoho dalších. Samozřejmě není v mých silách, a ani mě to nezajímá, pročítat všechny darované tisky. Musím ale prohlásit, že minimálně za uplynulý rok jsem v nich při listování nezaznamenal žádný článek o pesticidech. Byl jsem tomu rád, nicméně jsem se domníval, že je veřejnost již o jejich „škodlivosti“ natolik přesvědčená, že není potřeba v kampaních proti nim dále pokračovat. Jak jsem se ale zmylil!

Česká jablka jsou bezpečná

A to i proto, že pěstitelé dodržují nejpřísnější normy na světě. I proto souhlasím se závěry

tiskové zprávy vydané 2. února 2026, ve které se uvádí: Agrární komora České republiky a Ovocnářské unie České republiky se důrazně ohrazují proti účelovému zneužívání testů reziduí pesticidů v jablkách, které uveřejnila organizace PAN EUROPE a proti systematickému poškozování dobrého jména českých pěstitelů v některých médiích. Samotná studie PAN EUROPE přitom jednoznačně potvrzuje, že všechna testovaná jablka, včetně těch údajně pocházejících z České republiky, splňují limity Evropské unie, které patří k nejpřísnějším na světě. Česká jablka jsou tedy pro spotřebitele zcela bezpečná, a to i pro děti.

Proč se znovu mluví o pesticidech?

Proč se právě nyní znovu někdo pokouší téma škodlivosti pesticidů nově ventilovat? Proč právě nyní? Nemohu to stoprocentně tvrdit, ale zdá se mi, že někteří z progresivistické elity zjistili, že se něco chystá v Bruselu, že bude nutné něco ze zelené agendy ubrat.

Dnes si již řada zemí uvědomila, že EU nemůže najednou zakázat všechny účinné látky určené k ochraně rostlin, zkrátka a dobře, že to s razantním přístupem k pesticidům přehnal, že přetáhla strunu. Zemědělci vědí, kde je bota tlačí, a také vědí, že ne vždy lze syntetické účinné látky bez adekvátní náhrady něčím jiným zastoupit a že ty syntetické budou ještě dlouho potřeba. Poklesy ploch řady plodin v Evropě, včetně ovocných sadů v ČR, jsou důležitým varováním, resp. důkazem, že musí dojít ke změně. Jejich výměry se snižují, protože není čím je ochránit proti škodlivým činitelům. Je evidentní, že celou bruselskou zelenou agendu bude třeba co nejrychleji přehodnotit!

Co mi vadí v postoji ÚKZÚZ

Absolutní přehlížení tohoto případu, absolutní pasivita. Jako registrační úřad o každé účinné látce, o každém syntetickém i bio přípravku – již z podstaty věci – ví nejvíce. Paradoxně o nutnosti změny přístupu EU k restrikcím účinných látek v mnoha plodinách v Evropě svědčila data přednesená RNDr. Naděždou Novákovou z Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ) Brno na téma „Výhled schvalování účinných látek v EU“ při lednovém Chmelařském kongresu v Praze. Aktuální počet schválených účinných látek v EU je 421. Jen zdánlivě se jedná o vysoké číslo. Ale je třeba si uvědomit, že i tento počet se časem výrazně změní, možná takto:

- standardní látky, 193 (doba schválení 10–15 let)
- látky, které se mají nahradit, 45 (doba schválení 7 let)
- látky s nízkým rizikem, 82 (doba schválení neomezená)
- základní látky, 28 (doba schválení neomezená)
- mikroorganismy, viry, 73 (doba schválení většinou 15 let)

Ještě k tomu podotýkám, že od roku 2019 nebyla pro evropský trh povolena žádná nová účinná látka pro ochranu rostlin.

Příležitost Omnibus

Současná iniciativa EK k nápravě tohoto stavu je balíček předpisů pod názvem Omnibus. Ten má za cíl zjednodušit, zrychlit a zpřístupnit celý registrační proces. Otázkou zůstává, jak se k Omnibusu postaví jednotlivé členské země EU, tedy jejich státní orgány. Např. jednou z aktivit směřující k zajištění přípravků je možnost povolit vzájemné uznání. Tedy i tehdy, kdy výrobce nemá zájem o povolení v ČR ani nehodlá poskytnout dokumentaci k přípravku. V takovém případě by se mohla použít forma povolení pro vlastní potřebu. To by prakticky znamenalo, že pěstitel si přípravek koupí v některé okolní zemi a v ČR ho bude moci použít pro vlastní potřebu. Nechci sýčkovat. Myslím, že i bez toho se bude muset řada státních úředníků strachovat o své místo. A to vůbec nemluvíme o jednotné evropské

registraci a používání AI. Klid v této státní instituci je proto nyní až podezřelý.

Je zřejmé, že Omnibus vyvolává možnost prodloužení života některých pesticidů, a je tedy tím, co momentálně znervózňuje evropské progresivistické ekology.

Nejrozšířenější choroby jablek a moje diplomka

Nejrozšířenějšími, každoročně se vyskytujícími chorobami jablek, tedy nejoblíbenějšího a nejpěstovanějšího ovocného druhu v ČR, jsou padlí jabloňové a strupovitost jablek. Oběma chorobám a hlavně ochraně před jejich výskytů a účinky se věnovaly desítky vědců publikovaných v desítkách vědeckých prací. I já jsem v roce 1965 vypracoval svou diplomku s názvem „Karatane k ochraně proti padlí jabloňovému“. Dnes, po šedesáti letech, přípravek neexistuje stejně jako jeho výrobce americká firma Rohm + Haas. Ale padlí jabloňové je zde stále dále! Dává přednost sušším podmínkám, naopak strupovitost jablek se vyskytuje ve vlhkých a deštivých letech. Myslíte, že si někdo v supermarketu nebo na farmářském trhu koupí jablka viditelně deformovaná, a tudíž i napadená strupovitostí? Bude se hospodyňka nesmyslně snažit a houbou napadená místa na jablku vykrajovat a „čistý“ zbytek plodu konzumovat? To snad dělaly jen naše prababičky.

**Je nezbytné rozbít
nesmyslnou iluzi,
že plodiny odolají tlaku
škůdců.**

Valentýnské růže jako varování

Test pesticidů v růžích uveřejněný v MF Dnes dne 10. 2. 2026, těsně před svátkem svatého Valentýna, je skutečným varováním. Majestátní krásky vypěstované v Etiopii, Keni, Ekvádoru, nakoupené v Holandsku na květinových burzách skrývaly více než jen trny. Byly plné pesticidní chemie, že by to vydalo na další článek. Ale i tak je tento test inspirací k tomu, co a jak kontrolovat při budoucích dovozech potravin ze zemí Mercosuru.

Co mi vadí v postoji ÚKZÚZ i ekologů

Bohužel konstatuji, že Češi se nedokáží pochlubit. Kdo z laiků ví o rezistenci jablek vůči padlí jabloňovému a strupovitosti? Kdo z laiků ví o tom, že tzv. rezistenty není třeba ošetřovat fungicidy? Kdo z vedení obcí ví o existenci Ústavu experimentální botaniky Akademie věd ve Střížovicích, které již vyšlechtilo a registrovalo více než 30 odrůd rezistentních jablek vůči chorobám a rezistentních odrůdách třešní z Holovous, které není potřeba stříkat? Kdo ví o úspěšných prodejích licenci odrůd Opal a Bonnita do USA? Jak by asi jinde dokázal marketingově využít příběh o zábavě házení Opalem mezi americkými kosmonauty na palubě vesmírné lodi? Přitom ale se dnes a denně přesvědčujeme o tom, že co si mají lidé myslet, většinou určují média.

Jde o dokonalý protimluv

Nechcete pesticidy? Nestačí se jen bušit v prsa a toto vyhlašovat! Buď nechceme pesticidy, potom ale nesázejme 70 let staré odrůdy jablek, které potřebují 20–25 aplikací fungicidů, a preferujeme rezistenty. Mohu vás ujistit, že nové rezistentní odrůdy jablek s polygenní rezistencí chutnají lépe než jejich staří předchůdci.

Text a foto Ing. Michal Vokřál, CSc.

Rezistentní odrůdy jablek z akce 27. září 2025 ve Vlastibořicích

Trh brambor i vepřového masa se dusí omezením vývozu a ceny tak drží nízko

Ekonomická situace na trhu s bramborami se oproti loňsku nezlepšila. Výkupní ceny konzumních brambor se dlouhodobě pohybují na velmi nízké úrovni okolo 2,50 až 3 Kč za kilogram, což v řadě případů nestačí ani na pokrytí produkčních nákladů pěstitelů.

Český trh je přitom výrazně ovlivněn situací na jednotném evropském trhu, který je v současnosti bramborami přesycený a prakticky se nehýbe. Tento stav je výsledkem kombinace několika faktorů. Jedním z hlavních důvodů je omezení vývozu brambor z Evropy do Číny. Ta přestala odebírat evropské brambory určené pro výrobu hranolků s tím, že si surovinu zajistí z vlastní produkce. V době, kdy se na pulty tuzemských obchodů dostaly brambory z domácí sklizně, situaci dále zhoršil dovoz levných pozdních brambor ze sklizně roku 2024 z Francie. Tento tlak ze zahraničí srážel výkupní ceny i na českém trhu.

Jak k tomu upřesňuje Jan Doležal, prezident AK ČR: „Z této situace je jasné, že zemědělci neurčují ceny potravin na pultech obchodů a mají jen velmi omezený vliv i na výkupní ceny, za které svou produkci prodávají. Potravinový trh v Česku je do značné míry ovládnut mezinárodními obchodními řetězci, které rozhodují o tom, jaké zboží odeberou od domácích pěstitelů, jaké naopak dovezou, odkud a za jakou cenu. Volba je samozřejmě na spotřebiteli, je však třeba připomenout, že dlouhé skladování a přeprava na velké vzdálenosti mohou negativně ovlivňovat chuťové i kvalitativní parametry brambor i dalších potravin.“

Dalším významným faktorem je loňská sklizeň, která byla příznivá nejen v Evropě, ale i v České republice. Podle oficiálních statistik se u nás skládilo 729 tisíc tun brambor, což představuje meziroční nárůst o 11,2% a zároveň nejvyšší objem od roku 2011. Na tomto výsledku se podílelo jak zvýšení osevních ploch, tak lepší hektarové výnosy. Pěstitelům přálo i počasí, výsadba tak proběhla brzy a za dobrých podmínek, červnové sucho porosty významněji nepoškodilo a červencové srážky naopak podpořily růst. Pouze lokální jarní mrazy v Polabí zpomalily sklizeň a některé oblasti zasáhlo srpnové sucho.

Dlouhodobým problémem v Česku zůstává také nedostatek skladovacích kapacit. Pokud by pěstitelé měli k dispozici více moderních skladů, mohli by úrodu uchovat a prodávat ji později za výhodnějších podmínek, místo aby byli nuceni prodávat ihned po sklizni a často pod výrobními náklady. Přebytkem množství lze sice částečně využít ke zpracování na škrob, to však není dlouhodobě udržitelné řešení pro všechny pěstitele. Agrární komora ČR by proto uvítala větší zapojení domácích brambor do veřejného stravování, například ve školách, nemocnicích či dalších veřejných institucích, což odpovídá i cílům Evropské unie v oblasti zkracování dodavatelských řetězců.

Současná situace bohužel vytváří tlak na další snižování osevních ploch brambor. Pěstitelé již nyní hovoří o poklesu výměry meziročně o 6 až 10%, přičemž nejvíce by se měl dotknout konzumních brambor. O něco stabilnější je situace u škrobových brambor a brambor určených ke zpracování, například na chipsy, kde se ceny odvíjejí od dlouhodobých smluv mezi pěstiteli a zpracovateli.

Přetlak vepřového masa

Situace v živočišné výrobě není jednoduchá a ovlivňuje ji stav na evropském i globálním trhu. S velkými problémy se nyní potýkají chovatelé prasat, kteří se přitom teprve před dvěma lety vymanili z miliardových ztrát.

Výkupní ceny prasat nyní už delší dobu zase klesají a jsou na nejnižší úrovni za poslední čtyři roky. Je to způsobeno přebytky na evropském trhu. Významnou roli sehrála čínská odvetná cla na dovoz vepřového masa ze země Evropské unie, která dosahovala až 62%. Ačkoliv byla v polovině prosince snížena na jednotky procent, přebytek masa na evropském trhu přetrvává. Této situace využívají nadnárodní obchodní řetězce, které do Česka dovážejí levnou produkci z jiných členských států Evropské unie a tlačí tak domácí chovatele do stále nižších výkupních cen. Někteří chovatelé tak mohou zvažovat, zda se jim chov prasat do budoucna vyplatí.

Co se týká hovězího masa, snížil se počet porážek, což mělo za následek i pokles celkové produkce. Poptávka po hovězím masu ale stále je, což má pozitivní dopad i na výkupní ceny. Výrazně horší je ale situace dojeného skotu. Kvůli převisu nabídky nad poptávkou přebývá mléčná surovina, kterou není kam zpracovat. Následkem toho klesají ceny mléka a mléčných výrobků na pultech, čehož využívají obchodní řetězce a lákají zákazníky na levné máslo a další produkty. Výkupní ceny kuřat se sice meziročně zvýšily, ale je otázkou, zda to pokryje ztráty z minulých let.

Děni v sektoru uzavírá prezident komory takto: „Všechny sektory pak ovlivňuje nákazová situace v Evropě. Napříč kontinentem se šíří ptačí chřipka, což je pro podzimní a zimní období obvyklé. V Německu a Španělsku zase přibývají ohniska afrického moru prasat, který se v Česku podařilo už podruhé vymýtit. V Evropě pak přetrvává riziko slintavky a kulhavky, nodulární dermatitidy skotu nebo katarální horečky ovcí, které jsou nebezpečné pro skot. Nákaza se nemusí v tuzemských chovech nutně projevit, ale chovatelé z důvodu předběžné opatrnosti kvůli hrozbě zavlečení dodržují pravidla biologické bezpečnosti, což není levná záležitost.“

Barbora Pánková
tisková mluvčí AK ČR

www.renomiaagro.cz

Nové možnosti pro Váš růst

Obchodní sdělení

RENOMIA AGRO dlouhodobě patří mezi největší odborníky v oblasti řízení zemědělských rizik, pojišťujeme již více než třetinu českých zemědělců. Naše služby neustále zlepšujeme a rozšiřujeme. Díky partnerství s firmami GRANTEX dotace a Agdata Vám můžeme pomoci i se zajišťováním dotací a implementací nejmodernějších technologií pro precizní zemědělství. Obraťte se na náš tým specialistů.

PARTNEŘI AGRÁRNÍ KOMORY ČR

RENOMIA
AGRO

AGDATA

Komplexní přístup při hodnocení využívání půdy pro chov hospodářských zvířat a pěstování plodin

Hospodářská zvířata mohou zabírat velké plochy půdy, ale jejich dopad na životní prostředí je často zjednodušován. Dobře spravované pastviny mohou zvýšit biologickou rozmanitost a napodobit ekologickou roli divokých býložravců. Interakce člověka s ekosystémy předchází zemědělství, protože lovecké a sběračské společnosti historicky formovaly krajinu.

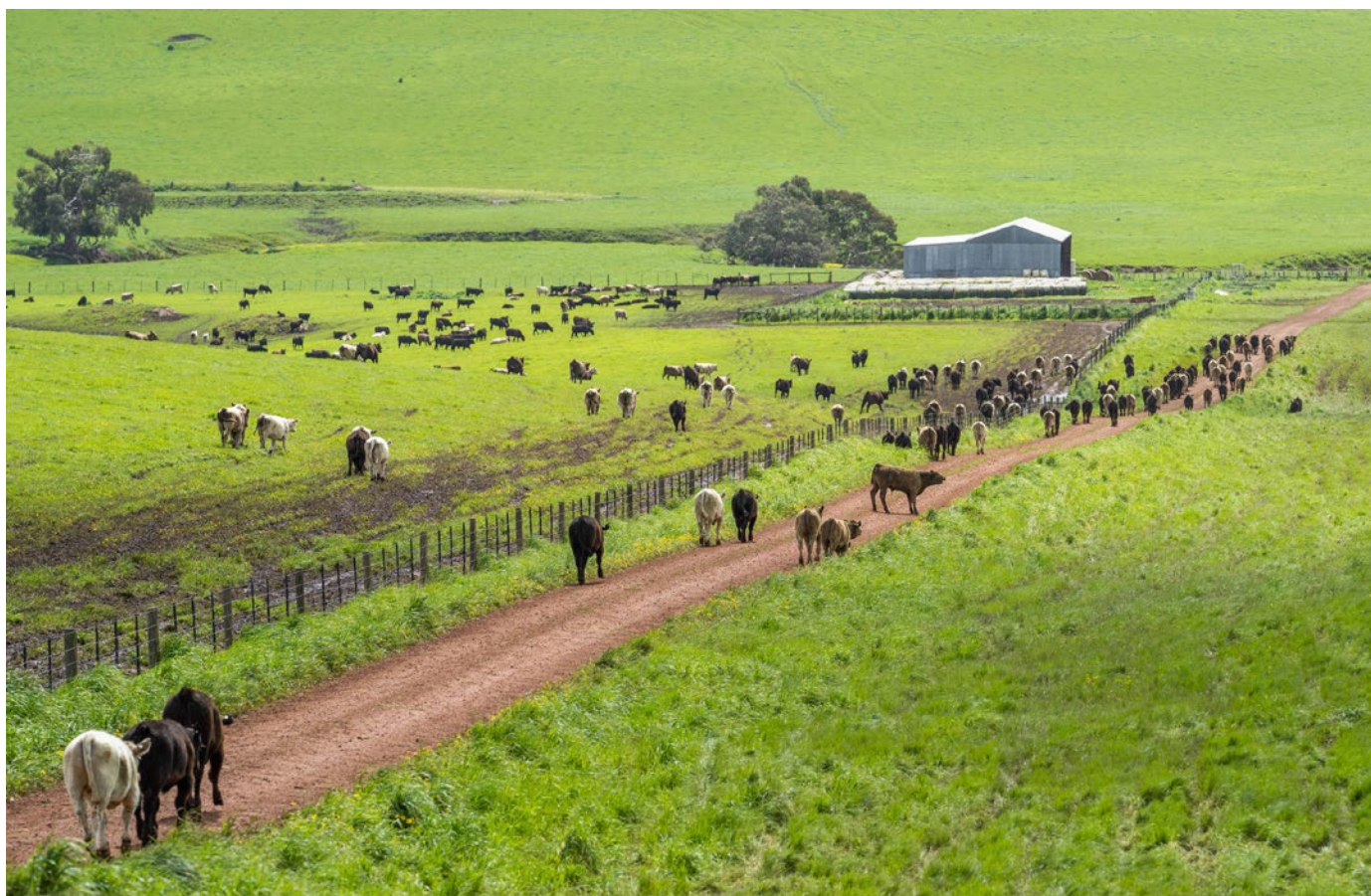
Ačkoli dnes v zemědělství dominují polní plodiny, hospodářská zvířata zůstávají úzce spjata se zemědělstvím. Ochranné strategie jako „šetření půdy“, které se snaží oddělit přírodu od zemědělství, často ignorují složitost ekosystémů. Naopak vzájemné sdílení prostoru prosazuje méně intenzivní zemědělství, které může udržet biologickou rozmanitost a produkci potravin. Výzkumy ukazují, že řízené pastviny mohou být pro ekosystémy prospěšné, zejména v oblastech, kde se historicky vyskytovali velcí býložravci. Pastviny však mohou být škodlivé v citlivých prostředích, jako jsou ostrovy.

Udržitelnost různých systémů chovu hospodářských zvířat

Systémy chovu hospodářských zvířat se velmi liší. Abychom mohli správně vyhodnotit udržitelnost chovu hospodářských zvířat, potřebujeme rámce zaměřené na ekologické výsledky, nikoli pouze na typ krmiva nebo produktivitu. Vylepšená klasifikace zahrnuje extenzivní pastviny, kde se zvířata pasou na přírodní vegetaci v mobilních nebo stacionárních zařízeních. Tyto systémy mohou napodobovat ekologické účinky vyhynulé megafauny, udržovat otevřenou krajinu a využívat minimální množství syntetických vstupů,

čímž snižují závislost na fosilních palivech. Ačkoli produkují metan, jeho velká část může být součástí přírodních cyklů. Regenerativní pastva představuje moderní adaptaci tohoto modelu, která maximalizuje udržitelnost minimalizací vnějších vstupů.

Dalším typem je intenzivní zemědělství, které je závislé na území, kde se zvířata chovají, ale krmí se plodinami pěstovanými na místě. Tyto systémy sezónně skladují krmivo, recyklují hnůj a stále více využívají obnovitelné zdroje energie nebo tradiční postupy. I když postrádají ekologické výhody pastvinových

systemů, mohou některé postupy, jako je sekání porostů, podporovat určitou biologickou rozmanitost.

Emise metanu zůstávají problémem, avšak při plně lokálním krmení mohou emise lépe odrážet přirozené procesy v ekosystému. Tyto systémy jsou obecně produktivnější, protože využívají vysoce výkonná plemena a energeticky bohatá krmiva. Zjednodušené metriky, které se zaměřují pouze na hmotnost produktu a ignorují ekonomickou hodnotu, mohou zkreslit analýzy faktorů udržitelnosti v potravinových systémech. Podobně jsou lesní plantáže často nesprávně považovány za udržitelné využívání půdy. Zatímco některé hodnocení přehlíží negativní dopady, jako je například ztráta uhlíku v půdě, lesní pastviny nabízejí vyváženější možnost, protože zajišťují jak ukládání uhlíku, tak produkci potravin.

Zlepšené pastviny a uzavřené chovy

Kromě rozsáhlých a intenzivních systémů chovu hospodářských zvířat se rozšířily také vylepšené pastviny a uzavřené chovy hospodářských zvířat (CAFO), z nichž každý představuje jedinečné výzvy v oblasti udržitelnosti. Vylepšené pastviny, jejichž produktivita se zvýšila díky minerálním hnojivům vyrobeným Haber-Boschovým procesem, zvýšily produkci krmiva, jak je patrné v Británii, kde se biomasa býložravců ztrojnásobila. Jsou však silně závislé na vnějších vstupech, jako je dusík, fosfor a draslík, což může vést ke snížení biologické rozmanitosti a zvýšenému riziku znečištění v důsledku odplavování živin.

Naopak uzavřené pastviny, které vznikly s průmyslovým pokrokem, chovají zvířata v hustě osídlených prostorech a jsou závislé na dovážených krmivech a hnojivech. Tyto systémy jsou ekonomicky centralizované, často omezují autonomii zemědělců a emitují velké množství skleníkových plynů v důsledku nakládání s odpady a enterické fermentace. V praxi mnoho regionů kombinuje extenzivní pastvu s výkrmem v krmných zařízeních, což potenciálně zlepšuje recyklaci živin a snižuje závislost na vstupech; udržitelné výsledky však vyžadují řízení specifické pro daný kontext.

Posuzování dopadů využívání půdy často nesprávně interpretuje data

Hodnocení dopadů využívání půdy často chybně vykládají data, zejména když neberou v úvahu ekonomickou hodnotu vedlejších produktů. Typickým příkladem je sója. Po jejím zpracování vzniká převážně sójový šrot používaný jako krmivo, ten tvoří asi 81 % hmotnosti sklizené sóji. Zbývá část připadající hlavně na sójový olej určený pro lidskou spotřebu. Přestože je oleje objemově méně, má výrazně vyšší hodnotu na kilogram. Z ekonomického hlediska proto jak krmivo, tak olej přispívají k rozšiřování pěstitelských ploch sóji přibližně stejnou měrou.

Přirozený pastevní chov přežvýkavců v rozumné intenzitě krajinu obohacuje.

Agroekologické systémy chovu hospodářských zvířat, ať už intenzivní, nebo extenzivní, mohou přinášet environmentální výhody. Ekologický pastvinový chov pomáhá regenerovat půdu, zachovávat biologickou rozmanitost a snižovat potřebu orné půdy díky recyklaci zbytků. To je zvláště důležité v kontextu snižování závislosti na hnojivech na bázi fosilních paliv. Správné nakládání s hnojem v cirkulárních systémech tento posun podporuje.

Změna využívání půdy je složitá a vyžaduje analýzu

Dopady pastvy se liší v závislosti na kontextu. Regenerativní pastva podporuje ukládání uhlíku a biologickou rozmanitost, ale půdy s nízkou produktivitou se mohou při usedlém hospodaření degradovat. Nové nástroje nabízejí nové způsoby hodnocení mnohostranné role hospodářských zvířat. Koncepce „uhelných oportunitních nákladů“ vychází z mylných předpokladů, jako je všeobecný přínos přeměny pastvin na lesy, ale přehlíží skutečnost, že mnoho pastvin je přirozenými otevřenými ekosystémy, včetně savan, mokřadů a mírných parků, které se vyvinuly díky požárům a býložravcům a nejsou určeny k tomu, aby se z nich staly lesy.

Tyto ekosystémy ukládají více uhlíku v půdě než v nadzemní biomase, která je náchylná k požárům a dočasná. Modely využívání půdy však tuto skutečnost často opomíjejí, což vede k chybným politikám zalesňování v zemích jako Dánsko a Velká Británie. Tyto modely také přehlížejí emise divokých býložravců, kteří využijí prostor po jeho opuštění hospodářskými zvířaty, neberou také v potaz využití vedlejších produktů a nárůst uhlíku v půdě v důsledku správných pastvinových postupů. Kromě toho mohou plantáže pro kompenzaci uhlíkových emisí zhoršovat dopady na klima a rizika lesních požárů.

Obnova lesů je ekologicky vhodná pouze v určitých ekosystémech se střední produktivitou a nízkou historií býložravosti, jako jsou například ostrovy, a měla by využívat původní druhy. Nové přístupy, jako je využití pštrosů emu jako náhradních modelů zemědělství na Novém Zélandu nebo zavedení agrolesnických systémů, mohou zvýšit odolnost, produktivitu a uhlíkovou neutralitu půdy. Brazilská iniciativa Carbon Neutral Beef (uhlíkové neutrální hovězí maso) je příkladem toho, jak integrované systémy mohou kompenzovat emise a přidat hodnotu tomuto odvětví.

Závěrem lze říci, že změny ve využívání půdy způsobené chovem hospodářských zvířat jsou komplexní a vyžadují ekologicky podloženou analýzu. Příliš zjednodušené modely mohou vést k chybnému nastavení managementu krajiny. Pro spravedlivé a účinné hospodaření s půdou je nezbytné integrovat ekologickou vědu a nejnovější poznatky o otevřených ekosystémech.

faktaomase.cz

Nová éra pro české zemědělství: agrovoltaika dostává zelenou i finanční podporu

Agrovoltaika byla v České republice dlouho diskutovaným tématem, ale její praktické zavádění brzdila nejasná pravidla a komplikované povolovací procesy. Nově nastavený legislativní rámec konečně definuje podmínky pro agrovoltaické projekty, i díky tomu byla spuštěna finanční podpora z Ministerstva životního prostředí umožňující rozběhnout projekty, které dosud zůstávaly pouze na papíře.

Pro zemědělce to znamená reálnou příležitost rozšířit své podnikání, vyrábět obnovitelnou energii a zároveň nadále plnohodnotně obhospodařovat půdu. Agrovoltaika tak nabízí nový způsob, jak stabilizovat své hospodaření a využít každou plochu efektivněji. Na potenciál tohoto řešení poukazuje i studie z roku 2024, podle které mohou správně navržené agrovoltaické systémy zvýšit výnosy až o 16 % u ovoce nebo bobulí. V době rostoucích teplot a častých suchých období fungují solární panely jako ochranný štít, který pomáhá udržet drahocennou vlhkost v půdě a zároveň poskytuje plodinám potřebné krytí před nepříznivými vlivy počasí, jako jsou krupobití či jarní mrazy. Kombinace zemědělské produkce a výroby zelené energie tak může vést nejen k lepším výsledkům hospodaření, ale i k udržitelnému rozvoji.

Zkušenosti ze zahraničí ukazují cestu

V řadě evropských států je agrovoltaika již běžnou součástí moderního zemědělství. V Německu, Francii, Itálii a Nizozemsku umožňují legislativní předpisy sdílené využí-

vání půdy pro zemědělství a výrobu elektřiny bez ztráty zemědělských dotací. To vedlo již k instalaci více než 200 agrovoltaických projektů po celé Evropě.

Právě jasná pravidla pomohla v západní Evropě nastartovat rozvoj agrovoltaiky a vytvořit synergické prostředí, kde farmáři získávají další zdroj příjmů a zároveň chrání půdu před extrémě počasí.

Podpora a nové možnosti pro české projekty

Na pozitivní zkušenosti ze zahraničí nyní reaguje také Česká republika. Ministerstvo životního prostředí spustilo novou výzvu, která má umožnit vznik prvních tuzemských agrovoltaických instalací na zemědělské půdě. Podpora se zaměřuje na výstavbu nových elektráren připojených přes jedno předávací místo do distribuční nebo přenosové soustavy, a to výhradně na pozemcích evidovaných ve veřejném registru půdy (LPIS). Nedílnou součástí financování jsou také bateriové systémy, které zvýší stabilitu a flexibilitu energetického provozu přímo na farmách.

Pravidla byla nedávno rozšířena tak, aby umožňovala instalaci agrovoltaiky nejen nad sady, vinicemi, chmelnicemi či trvalými kulturami, ale i nad ornou půdou se zeleninou s vysokou a velmi vysokou pracností, v důsledku tak půjde agrovoltaiku postavit nad drtivou většinou běžně pěstovaných druhů zeleniny. Současně nové podmínky podporují moderní přístupy k agrovoltaice, včetně vertikálních konstrukcí. Ty šetří půdu, protože zabírají minimum prostoru, lépe propouštějí světlo a vytvářejí příznivější mikroklima pro plodiny. Zároveň díky svému uspořádání umožňují průjezd stávající zemědělské techniky, jako jsou traktory či kombajny, což je klíčové, jelikož není nutné pořizovat nové nebo menší zemědělské stroje. Díky tomu umožňují kombinovanou produkci elektřiny a zemědělské produkce bez výrazného omezení hospodaření.

Ministerstvo životního prostředí vyhlásilo dotační výzvu s alokací až 300 milionů korun, která má nastartovat první větší projekty a posunout agrovoltaiku z plánů do praxe. Žádosti o podporu je možné podávat elektronicky od 15. ledna 2026 až do 30. října 2027, případně do vyčerpání dostupných prostředků. Projekty, které splní podmínky, ale nevejdou se do připravené finanční alokace, budou zařazeny do zásobníku, takže mají šanci na pozdější podporu. Podpořené instalace pak musí být dokončeny do tří let od vydání rozhodnutí ministerstva.

V České republice je agrovoltaika dosud ve fázi menších pilotních projektů, ale díky nové legislativě a vyhlášené podpoře se otevírá možnost jejího rychlejšího rozvoje. Kombinace produkce plodin – ať už skrze plochy pro pěstování zeleniny, sady, vinice, či další trvalé kultury – s výrobou čisté energie může v nejbližších letech přinést výrazné rozšíření agrovoltaických instalací napříč republikou.

ČEZ Obnovitelné zdroje, s.r.o.

Soběstačná a zdravá země

Aby naše země byla silná a soběstačná,
aby naše krajina byla rok od roku čistší.
Proto rozvíjíme jaderné a obnovitelné zdroje
a zrychlujeme přechod k bezemisní energetice.
Proto jsme tu s vámi.

Jsme ČEZ. Jsme Čistá Energie Zítřka.

**ČISTÁ
ENERGIE
ZÍTŘKA**

www.cez.cz

Nová éra ochrany rostlin: balíček Omnibus vrací vítr do plachet evropskému zemědělství

V posledních letech se mohlo zdát, že se evropské zemědělství ocitlo v nelehké defenzivě. Neustálý úbytek účinných látek, nekonečné administrativní průtahy a pocit, že se o klíčových nástrojích rozhoduje spíše od úřednického stolu než na základě polní praxe, vyvolávaly v mnoha zemědělcích skepsi. Nyní se však na obzoru rýsuje zásadní obrat, který by mohl přinést tolik potřebnou stabilitu.

Evropská komise představila na konci loňského roku návrh balíčku Omnibus – ambiciózní reformu legislativy o bezpečnosti potravin a krmiv, která by mohla zásadně zjednodušit a urychlit proces povolování přípravků na ochranu rostlin. Tento krok by neměl být vnímán pouze jako technická úprava pravidel; mohl by se stát jasným signálem, že Evropa konečně začíná brát vážně potřebu funkčního, předvídatelného a moderního souboru nástrojů pro své pěstitelé.

Jádrum této navrhované reformy je přechod k efektivnějšímu systému, který by mohl ukončit éru zbytečného papírování u látek, které se v praxi dlouhodobě osvědčily jako bezpečné. Namísto toho, aby úřady i výrobci mrhali drahocenným časem na neustálé kompletní přezkoumávání starších produktů, Omnibus navrhuje princip časově

neomezeného povolení s cíleným dohledem. Pokud by tento model prošel, znamenalo by to, že u látek, kde nevyvstane konkrétní nové vědecké podezření, by se již nemuselo procházet cyklickým a nesmírně náročným procesem obnovy. To by mohlo uvolnit obrovské kapacity úředníků i vědců, které by se následně mohly zaměřit na schvalování moderních inovací a nových technologií, na které zemědělci dosud čekají v neúměrně dlouhých frontách.

Zemědělci by mohli z této změny těžit i díky tomu, že by do rozhodování o osudu klíčových přípravků mohla konečně výrazněji promluvit agronomická a ekonomická realita. Reforma se snaží zfunkčnit princip, že žádná nezbytná látka by neměla být zakázána, pokud za ni neexistuje funkční a dostupná náhrada. Nově by se při posuzování výjimek mělo systematicky zohledňovat, zda jsou alternativy skutečně účinné v reálných podmínkách na poli, zda jsou dostupné v dostatečném množství a zda jejich zavedení nezpůsobí drastický propad výnosů nebo nevladatelné zvýšení nákladů. Tento „agronomický filtr“ by měl zajistit, že rozhodnutí nebudou ohrožovat konkurenceschopnost farem tam, kde prostě jiné řešení pro ochranu úrody zatím objektivně neexistuje.

Velkým příslibem je také urychlení cesty k biopesticidům a nízkorizikovým látkám, které by měly tvořit pilíř moderní integrované ochrany rostlin. Pokud bude schválena nová definice biologického přípravku a zaveden navrhovaný jednozónový systém, mohlo by to znamenat, že biologický přípravek by posoudil jeden členský stát pro celé území Evropské unie najednou. Tím by mohlo odpadnout zdouhavé a duplicitní schvalování v každé zemi zvláště, které dnes inovace brzdí. Je však důležité, aby tato cesta k diverzifikaci neznamerala opuštění osvědčených konvenčních řešení; návrh by měl v ideálním případě podporovat synergii obou přístupů, které se v praxi vzájemně doplňují.

Aby do Evropy stále proudily ty nejmodernější technologie, musí systém zajistit předvídatelnou ochranu dat pro ty, kteří do vývoje nových řešení investují miliony eur. Pokud by se podařilo sladit evropskou ochranu údajů tak, aby byla vymahatelná a smysluplná ve všech státech unie, mohlo by to Evropu opět učinit atraktivním místem pro vědecký výzkum. Stejně tak by zemědělcům mohla pomoci navrhovaná férovější přechodná období – v případě stažení látky by mohl být umožněn doprodej po dobu 12 měsíců a spotřeba zásob až po dobu 24 měsíců. To by hospodářům umožnilo odpovědněji plánovat sezóny a vyhnout se náhlým výpadkům v ochraně plodin.

Je však třeba mít na paměti, že cesta k finální podobě těchto pravidel je teprve na začátku. Před námi leží odhadem 1 až 1,5 roku intenzivního projednávání v rámci evropských institucí. Během této doby se bude rozhodovat o každém detailu a o tom, nakolik se podaří tyto ambiciózní vize proměnit v prakticky použitelnou legislativu. Můžeme jen doufat, že výsledná dohoda skutečně přispěje k výraznému zefektivnění celého systému a zajistí zemědělcům lepší přístup k moderním technologiím.

Celkově balíček Omnibus představuje příležitost k restartu, který by mohl evropskému zemědělství vrátit ztracenou dynamiku. Namísto pouhých restrikcí by mohl přinést důraz na efektivitu, srozumitelnost a podporu inovací. Pokud by se tato reforma podařila dotáhnout do konce se zřetelem na skutečné potřeby pěstitelů, mohl by to být silný impuls pro modernější a konkurenceschopnější hospodaření. Energie vložená do nadcházejících vyjednávání by se tak mohla v budoucnu proměnit v konkrétní přínosy na polích po celé Evropě, v jistotu stabilních výnosů a v dostupnost špičkových nástrojů pro produkci bezpečných potravin.

Miluše Dvoržáková
CropLife Česká republika

PRÁCE, CO MÁ BUDOUCNOST!

PRO TY, CO PRÁCI HLEDAJÍ.
I PRO TY, CO JI NABÍZEJÍ.

www.pracevzemedelstvi.cz

Personální agentura AgroJobs s.r.o., dceřiná společnost Zemědělského svazu ČR, propojuje zaměstnavatele se zájemci o práci v zemědělství. Ať už hledáte práci či naopak zaměstnance, stačí navštívit náš inzertní portál www.pracevzemedelstvi.cz. A my pro Vás najdeme příležitosti v oblasti, která má budoucnost – v zemědělství! Připravíme pro Vás výběrové řízení na míru. Najdeme Vám ekonoma nebo třeba ředitele společnosti.

Více informací na

www.pracevzemedelstvi.cz

nebo na

www.zscr.cz

Sledujte nás také, ať víte první, co zaznělo na Facebooku Agrární komory ČR

f Rozdílné trendy na trhu s masem

Situace na trhu s masem je v těchto dnech plná rozdílů. Zatímco chovatelé prasat se momentálně nacházejí v hluboké krizi a čelí nízkým výkupním cenám, které mnohdy nepokryjí ani náklady na výrobu, u hovězího masa je trend zcela opačný. Za problémy u vepřového masa může především obrovský přetlak na evropském trhu v kombinaci s dlouhodobým poklesem české soběstačnosti. Na druhé straně u hovězího masa je patrný stabilizovaný vývoj s rostoucím trendem, což je ovlivněno zejména silnou poptávkou a masivním výkupem ze strany Turecka a Číny. Tomuto tématu se věnovala také reportáž České televize.

📅 17. února 2026

f Vepřové pod diktátem dovozu

Zatímco na konci 90. let bylo Česko v produkci vepřového masa plně soběstačné a dosahovalo úrovně 100%, dnešní realita je alarmující. Ještě před 10 lety jsme dokázali pokrýt přes 50% domácí spotřeby, dnes však tento ukazatel klesl pod hranici 40%. Stáváme se tak čím dál víc závislí na dovozech ze zemí, které se momentálně potřebují zbavit svých přebytků vepřového masa za každou cenu. Je tak ohrožena nejen naše vlastní potravinová soběstačnost, ale i bezpečnost a tradice. Ta se bohužel kvůli neúprosnému ekonomickému tlaku z našeho venkova pomalu vytrácí.

📅 30. ledna 2026

f Slevy jen na oko

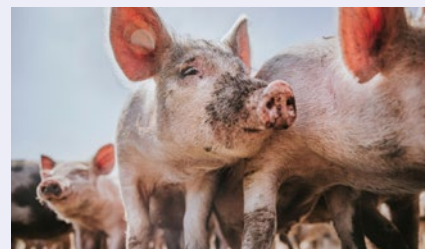
Evropský trh s vepřovým masem je v křeči. Kombinace čínských cel a afrického moru prasat způsobila, že se v Evropě hromadí levné přebytky. Kdekdoby sice mohl očekávat cenový ráj pro zákazníky, ale realita v regálech vypadá úplně jinak. Přestože trh zaplavuje levná produkce ze zahraničí, běžný spotřebitel tento propad cen pocítí víceméně jen v nárazových akčních slevách. Opět se tím jen potvrzuje, že supermarkety cíleně vyhledávají levné zahraniční výrobky, aby co nejvíce vydělaly.

📅 29. ledna 2026

f Trh s vepřovým pod tlakem

Situace českých chovatelů prasat začíná být velmi kritická. Výkupní ceny jatečných prasat spadly pod hranici 40 Kč/kg JUT a podle posledních údajů klesly dokonce až na 36 Kč/kg JUT. To je nejnižší úroveň od jara 2022. Za tímto drastickým propadem stojí především čínská cla a nekontrolované šíření afrického moru prasat v Evropě, což vytváří obrovský tlak na trh. Čeští chovatelé tak znovu stojí před zásadní otázkou, zda se jim ztrátovou produkci vůbec vyplatí dál udržovat, nebo zda české vepřové nadobro zmizí z obchodů.

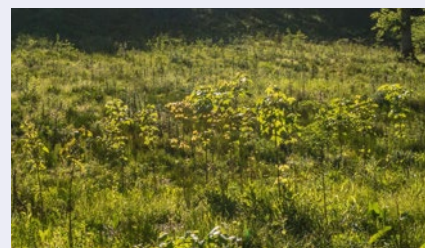
📅 28. ledna 2026

f Daňová past na lesníky

Bývalá vláda dluží majitelům nestátních lesů příspěvky na hospodaření za druhé pololetí 2024. Místo peněz ale na ně překvapivě čeká daňová past. Přestože finanční příspěvky zatím nemají, budou je muset zdanit, protože už obdrželi rozhodnutí o jejich přiznání. Lesníci, kteří pečují o naši krajinu, se tak dostali do absurdní situace: musí státu platit daně z peněz, které jim tentýž stát dluží. Pevně věříme, že nová vláda tuto nespravedlivou situaci urychleně vyřeší a zajistí, aby slíbená podpora konečně dorazila k těm, kteří ji pro záchranu našich lesů nezbytně potřebují.

📅 27. ledna 2026

ŽIJEME

na venkově

AGRObase
ZPRAVODAJ

26. ÚNORA 2026

Konzumace vepřového masa je pro člověka přínosem

Jednou z mála základních komodit živočišného původu, jejíž cena (nejen) v loňském roce výrazně klesala a u které se trvale snižuje soběstačnost ČR v produkci zemědělských surovin, je vepřové maso.

Možná i proto zamířil nový ministr zemědělství Martin Šebestýn po nástupu do funkce při jedné z prvních návštěv zemědělských subjektů, kterou zorganizovala Agrární komora ČR, na rodinnou farmu Karla Horáka, která se mimo jiné zaměřuje na produkci vepřového.

Součástí akce byla i ochutnávka zabijačkových specialit, ale také diskuse o budoucnosti produkce vepřového v ČR a možných podporách

a záměrech Ministerstva zemědělství. Podle ministra představuje jednu z priorit zvýšení podílu živočišné produkce v ČR, motivace producentů ke zvyšování přidané hodnoty a omezení výkyvů cen. K tomu by přitom mohla podle něj pomoci například víceletá garance objemu národních dotací, ale i některé změny v podmínkách zemědělského podnikání, například zjednodušení stavebního řízení při budování prasečáků. Jedním z cílů je přitom

také snižovat závislost zemědělců na dotacích, čehož je uvedená farma příkladem, mimo jiné rozsahem svých aktivit, mezi které patří kromě produkce rostlinných a živočišných komodit také bioplynová stanice nebo provozování hotelu Na Farmě, v němž se připravují pokrmy z vlastních surovin, včetně vepřového.

Trh s vepřovým v EU loni ovlivnila zhruba 20tiprocentní nadprodukce EU jako cel-

ku s tím, že hlavní příčinou bylo zavedení antidumpingových cel ze strany Číny, do níž se vyváží zhruba 27 % evropského vepřového. Obdobně jako další komodity živočišného původu pak ovlivnily ceny vepřového také nemoci hospodářských zvířat, například Africký mor prasat ve Španělsku. Bohužel ani aktuální vývoj cen vepřového na komoditních burzách pro nejbližší období příliš optimismu nevzbuzuje. Například na chicagské CME (Chicago Mercantile Exchange) sice na konci loňského roku a v lednu letošního roku cena mírně vzrostla, v průběhu února ale začala opět klesat a v době uzávěrky tohoto vydání AGRObase činila 86,75 US\$/libru. Ve stejný termín roku 2025 přítom činila 89,45 US\$/libru, tedy více než letos. Pokud by letošní rok kopíroval cenový vývoj v loňském roce, mohlo by nastat oživení cen zhruba v polovině dubna (tehdy prorazila cena na CME hranici 90 US\$/libru), ani taková hodnota ale není nijak vysoká a navíc není takový vývoj cen jistý. Pro vývoj cen vepřového v ČR je sice důležitější cena na evropských komoditních burzách, CME ale představuje největší světovou komoditní burzu (spolu s CBOT), a představuje tak signál cenového vývoje na globální úrovni.

I vzhledem k nízkým cenám nicméně v ČR spotřeba vepřového neklesá a je tak stále nejkonzumovanějším druhem masa u nás s průměrnou spotřebou přes 40 kilogramů na osobu a rok. Nízké ceny ale není možné udržovat do nekonečna, a je proto důležité edukovat spotřebitele o přínosech konzumace vepřového pro jeho zdraví. Vepřové má totiž v naší zemi image „nezdravého“ červeného masa, to je však značně zavádějící. Kromě toho, že je vepřové zdrojem důležitých živočiš-

ných bílkovin a aminokyselin, obsahuje také kolagen, který zabraňuje stárnutí pokožky a posiluje chrupavky, a kromě toho je libové vepřové poměrně lehce stravitelné.

Positiva konzumace vepřového také potvrzuje řada analýz. Například podle skutečně rozsáhlého materiálu, tedy analýzy 85 studií z celého světa zabývajících se účinky konzumace vepřového masa, jejíž výsledky byly publikovány v roce 2021, vedlo začlenění dvou až tří porcí libového vepřového masa do stravy ke zlepšení kognitivních funkcí po dobu 24 týdnů. To v praxi znamená, že konzumace vepřového podporuje myšlení a činnost mozku, což svým způsobem není zas tak velkým překvapením, protože podle drtivé většiny výzkumů zabývajících se genézí člověka mohla právě konzumace živočišných produktů obecně za rozvoj mozku a s tím spojených činností, které z hlediska inteligence odlišila a odlišuje člověka od primátů. Výše zmíněná analýza, která byla zveřejněna v časopisu *Meat and Muscle Biology*, také označila za pozitivní látky obsažené ve vepřovém masu zinek, železo, selen, cholin, thiamin a vitamíny B6 a B12.

Nový výzkum publikovaný pro změnu ve vědeckém časopisu *Nutrients*, který provedli vědci z Gachon University v Jižní Koreji ve spolupráci s odborníky z Tufts University a předními americkými zdravotnickými organizacemi, zase prokázal, že konzumace vepřového masa měla pozitivní vliv jak na příjem živin, tak také na kvalitu stravy a sílu stisku rukou, což je ukazatel celkové svalové síly u starších dospělých. Podle autorů výzkumu může konzumace vepřového masa i nepřímo ovlivňovat kvalitu stravy tím, že působí jako

„nosná potravina“ a podporuje větší konzumaci dalších zdravých složek, jako je zelená zelenina.

Do třetice (ale obdobných studií je samozřejmě mnohem více) potvrdil přínosy konzumace vepřového jako zdravé stravy portál *DiamondFish* zaměřený primárně na propagaci konzumace ryb za podmínky, že „je konzumováno v rozumném množství, pochází z kvalitního chovu a je upraveno šetrnými metodami“. I tak je ale závěr *DiamondFish* cenný, protože jde o postoj ze spektra konkurentů vepřového masa.

Konzumace vepřového v praxi znamená zvýšení příjmu živin, které podle statistik spotřebitelům v ČR dlouhodobě chybí. Mezi ně patří například selen, zinek, vitamín K, vitamíny skupiny B a vitamín D, což potvrzuje i monitoring Státního zdravotního ústavu. Většinu těchto látek přítom vepřové maso obsahuje. Pokud má těchto látek organismus nedostatek, nabízí se ovšem spotřebiteli jako řešení konzumace doplňků stravy. Paradoxní pak je, že přestože jsou potravinové doplňky mnohem dražší než běžné potraviny, jejich spotřeba neustále roste, což pro jejich konzumenty fakticky znamená zbytečně vyšší výdaje. Podle analytické společnosti GWR tvořil například v roce 2021 evropský trh s výživovými doplňky přibližně 61 miliard eur a do roku 2030 se očekává každoroční nárůst o 5,8 %. Češi pak v loňském roce utratili za doplňky stravy 14 miliard korun.

Osvěta spotřebitelů je proto i v jejich zájmu potřebná, zvláště, když se v ČR za posledních 10 let snížil několikanásobně počet domácích zabitých zvířecích, při kterých mohli mimo jiné ochutnat zabitá zvířata, jejichž nabídka v restauracích a maloobchodu se snižuje. To se týká zejména tučnějších partií vepřového masa, jako je třeba bůček. I jeho konzumace ale může být příspěvkem v přísunu pro tělo potřebných živin, záleží ale na tom, jak často a v jaké kombinaci jej konzumujeme. Nutriční nejhorší kombinace je bůček a potraviny obsahující sacharidy, zejména proto, že jsou to podle řady odborníků (ne ale všech) právě sacharidy, které pro člověka představují větší riziko. Podle článku amerického farmaceuta Jamese DiNicolantonio, který byl zveřejněn v odborném časopisu *Open Heart*, dokonce nemá konzumace nasycených mastných kyselin (tedy tuků, které obsahuje bůček) často zmiňovaný negativní vliv na nemoci cév ani srdce a souhlasí s ním i Brian Ratcliffe, profesor výživy na univerzitě ve skotském Aberdeenu, podle kterého „důkazy získané za poslední tři desetiletí nepodporují doporučení, že by se měl snižovat příjem tuků a nasycených tuků“. Vše tak nasvědčuje tomu, že konzumace vepřového, a to i jeho tučnějších partií, představuje více pozitiv než negativ. A bylo by žádoucí, aby to věděli také spotřebitelé.

Redakce Agrobase

Vědci zkoumají nové metody porážky jatečných zvířat

I vzhledem ke stále většímu tlaku laické veřejnosti na šetrnější metody při porážkách hospodářských zvířat na jatkách hledají vědci nové metody a technologie, jak stávající praxi v budoucnosti změnit. Téma bylo proto také náplní odborného semináře s názvem „Trendy v jateční technologii pro zvýšení kvality a bezpečnosti masa“, který proběhl na konci ledna 2026 v gesci České potravinářské společnosti, pod záštitou ÚZEI. Aktuální poznatky na semináři pak prezentoval Václav Pohůnek z Ústavu konzervace potravin z VŠCHT, účastník nadnárodních výzkumných projektů, na nichž se mimo jiné podíleli i vědci z Max-Ruber Institut (MRI).

V praxi šlo o dva výzkumné projekty, oba financované ze zdrojů EU. První z nich, projekt PigStun, byl přitom zaměřen na vývoj nových a méně stresujících metod omračování a vykrvování prasat s cílem nahradit současné postupy založené na vysoké koncentraci oxidu uhličitého. Druhý projekt s názvem RoBUTCHER pak testoval technologický posun při zpracování masa prostřednictvím automatizovaných procesů, pomocí robotů a cobotů (robotů spolupracujících s člověkem) s cílem zvýšit hygienické standardy a snížit rizika lidských chyb při manuálním zpracování.

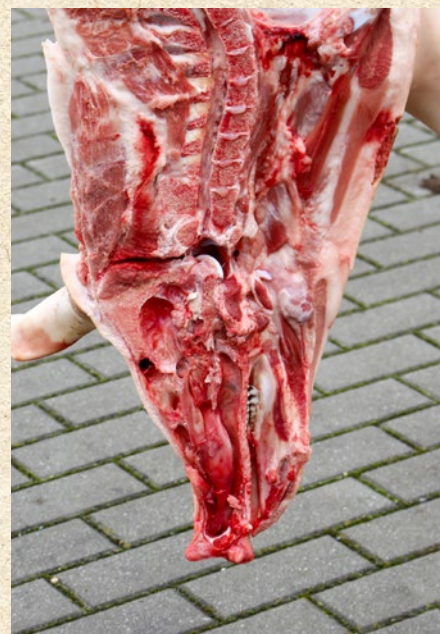
V PigStun se přitom testovalo využití jiných plynů než oxidu uhličitého, především pak argonu, helia a také směsí usmrcujících plynů. Důvodem byla již prokázaná skutečnost, že jatečná zvířata oxid uhličitý cítí, jejich organismus na něj reaguje a použití tohoto plynu jim způsobuje bolest. To v daleko menší míře hrozí při použití argonu, i když z některých zkušeností mělo vyplývat, že na tento plyn reagují jatečná zvířata, byť v menší míře, také. Co do šetrnosti se proto jeví jako nevhodnější využití helia, to je ale velmi drahé, oproti argonu až stonásobně. Pro budoucí praxi se tak podle výzkumníků jeví jako praktická kombinace argonu s dusíkem s příměsí oxidu uhličitého do 20 %. Tak či tak ale šetrnější usmrcování znamená v důsledku vyšší kvalitu masa, které není poškozeno projevy stresu zvířat při současné porážkové praxi.

Technologie RoBUTCHER využívá autonomní robotický systém Meat Factory Cell (MFC), který mimo jiné šetří energii při zpracování jatečných zvířat, a jak již bylo řečeno, minimalizuje faktor lidských chyb. Při výzkumu se ale také testovaly dvě poměrně revoluční změny. První z nich bylo prodloužení doby zpracování masa od eliscerace (odstranění vnitřnosti) ze stávajících 45 minut na dvě hodiny s tím, že ani po dvou hodinách nedocházelo k vývoji patogenů na zpracovaném masu, ale pouze k vývoji určitého množství tělesných plynů

poraženého kusu. Zásadní ale bylo zejména zpracování jatečného zvířete ve vodorovné poloze za účasti robotického systému. Porcování se přitom roboti učili od skutečného a na místě přítomného řezníka.

Součástí prezentace byla pak diskuse o možném snížení teplot při dlouhodobém skladování ze stávajících -18 °Celsia na -15 , a dokonce až -12 °Celsia. Podle statistik by se tak dalo ušetřit zhruba 17 % energie. Pro takovou změnu ale zatím neexistuje nijak velká podpora mezi odborníky ani samotnými řezníky. Při nižší teplotě totiž probíhá rychleji oxidace, snižuje se tak trvanlivost produktu a konečným důsledkem by pak mohlo být i plýtvání. Snižování teplot tak není vhodné pro červené maso (a logicky také pro ryby), bylo by jej ale možné uplatnit při skladování produktů, které nejsou živočišného původu.

Redakce Agrobase

Medvěd v kožichu i vytesaný z ledu. Olomouc zažila ostatky, přilákaly davy lidí

Poslední lednová sobota v Olomouci patřila masopustu. Na tamní Horní náměstí přilákal davy lidí. Atraktivní podívanou nabídl průvod rozdováděných masek, mezi nimiž nechyběl tradiční medvěd, slamák, kobyla, jeho ozdobou byly také tradiční lidové kroje.

Po celý den žilo náměstí tancem a hudbou, lidé ochutnávali zabijačkové speciality, ale také třeba tvarůžkové cigáro či tatarák. Jarmark a tematickou výzdobu doplnily ledové sochy a děti si užívaly zvířátka ze zoo.

Návštěvníci si notovali s cimbálovou muzikou, Hanáckým mužským sborem Rovina či pěveckým souborem Bobule. Přihlíželi ukázce řeznické práce z tradiční zabijačky, o níž se postarali pracovníci Hanáckého Gruntu z Unčovic. Zabijačkové a masopustní speciality nabízely ve stáncích také některé z místních restaurací i řeznictví. Na jarmarku s regionálními produkty nebyla nouze o sladké koláče, karamel, med, perníky i sýry, uzeninu či koření.

O tematickou výzdobu i fotokoutek se postarali zahradníci z Výstaviště Flora Olomouc a velkým lákadlem byly po dvou letech také ledové sochy. „Jejich autorem je sochař a řezbář Marian Maršálek, který z ledu vytvořil masopustní motivy. Hotový výsledek ozdobil Horní náměstí, ale stal se i dalším originálním fotopointem,“ ocenila Lucie Rozbořilová z oddělení organizace společenských akcí olomouckého magistrátu.

Dagmar Sedláčková
Foto: pořadatelé

Chuť, říz, pěna i vzhled. Porotci soutěže Czech Beer Star hodnotili piva z šesti zemí

Na Mendelově univerzitě v Brně se začátkem února konal degustační den prvního ročníku mezinárodní soutěže nefiltrovaných a nepasterizovaných piv Czech Brew Star. Navazuje na pilotní nultý ročník, který na univerzitě proběhl loni. Organizátorem je Beer Academy ve spolupráci s Agronomickou fakultou MENDELU. Letos bylo do soutěže přihlášeno 112 pivovarů ze šesti zemí: Česka, Slovenska, Rakouska, Kypru, Řecka a Itálie.

Soutěž je zaměřena výhradně na nefiltrovaná a nepasterizovaná piva. Nejpočetněji obsazenými kategoriemi letošního ročníku jsou Český světlý ležák 12° a Český světlý ležák 11° – v obou případech je shodně 62 vzorků. „Nefiltrovaná a nepasterizovaná piva kladou mimořádné nároky na technologii, čerstvost i logistiku. Právě proto dává smysl posuzovat je v mezinárodním srovnání a nabídnout pivovarům konkrétní slovní zpětnou vazbu,“ uvedl David Janda, pořadatel soutěže za Beer Academy.

Odborné hodnocení zajistilo 52 degustátorů z devíti zemí: Spojených států amerických, Francie, Belgie, Německa, Ukrajiny, Slovenska, Česka, Kypru a Itálie. Hodnocení využívá systém inspirovaný vinařskými soutěžemi – vedle výsledku je důraz kladen na srozumitelný slovní popis. Každý přihlášený pivovar získá slovní zpětnou vazbu k hodnoceným vzorkům. Oceněná piva obdrží stříbrnou nebo

zlatou medaili, nejlepší v kategorii získává diamantovou medaili.

Součástí projektu je také zpracování soutěžních vzorků do pivní pálenky. „Očekáváme mimořádný objem zpracovaných vzorků, který může představovat rekord v České republice a potenciálně i v evropském měřítku,“ přiblížil Tomáš Gregor z Ústavu technologie potravin AF MENDELU.

Výsledky soutěže budou vyhlášeny na začátku března během Ingrových dnů, mezinárodní konferenci o jakosti potravin a potravinových surovin, která se tradičně koná na Mendelově univerzitě v Brně. „Pro univerzitu je to příležitost propojit akademické prostředí s praxí a současně podpořit kulturu hodnocení kvality v oblasti fermentovaných nápojů,“ dodal Gregor.

Dagmar Sedláčková
Foto: pořadatelé

Květiny na svátek sv. Valentýna

Svátek sv. Valentýna má dlouholetou tradici zejména v anglosaských zemích. V poslední době se však svatovalentýnská tradice rozšířila téměř po celém světě. Svátek se slaví 14. února jako upomínka na kněze Valentýna, který v tento den roku 269 př. n. l. zemřel a posléze byl prohlášen za svatého.

SVAZ KVĚTINÁŘŮ A FLORISTŮ ČR PŘEDSTAVUJE

Žil za vlády císaře Claudia II. Ten vedl řadu válek a potřeboval mnoho válečníků. Vojákem se mohl stát každý svobodný muž. Těch se však příliš nehlásilo, a proto císař zrušil všechna manželství a zakázal sňatky. Kněz Valentýn byl velmi odvážný a věrný bohu a i přes císařův zákaz dál tajně oddával milence. Byl přistižen a uvězněn. Ve vězení se zamiloval do dcery vězeňského dozorce. Poslední vzkaz, který jí Valentýn poslal před svou smrtí, zakončil slovy: „Od svého Valentýna.“ Proto lidé v tento den posílají tzv. valentýnky jako vyznání lásky. Valentýn je patronem zamilovaných a na den 14. února, kdy je jeho jméno zapsáno v kalendáři, připadá svátek

zamilovaných. Tolik k tradici a historii vzniku svátku. Do České republiky se svátek dostal po revoluci v roce 1989 a postupně získává své příznivce. Lze konstatovat, že rok od roku je zájem o valentýnské květinové dárky větší. Pro floristy je tento svátek dobrá příležitost jak po stránce profesní, tak i finanční.

Valentýnské kytice

Nejvíce oblíbenou a tradiční květinou zamilovaných je bezesporu červená růže. V historii prošla různými obdobími, kdy byla symbolem vznešenosti, ale i mlčenlivosti a diskrétnosti (starověké Řecko, Řím) či byla používána k předávání vzkazů zamilovaných. V současnosti je symbolem romantiky, lásky a poselství Valentýna. Nejen její tvar a symbolika, ale i vůně se k tomuto svátku velmi dobře hodí. Kromě růží a ostatních druhů řezaných květin jsou nedílnou částí většiny valentýnských dekorací prvky symbolizující lásku. Nejčastěji jsou to srdíčka z různých materiálů, kvalitní

čokolády nebo i plyšovi medvídci, kterými se přizdobují kytice, vypichované flowerboxy a jiné dekorace. Standardní valentýnské kytice růží (i vícedruhové kytice) bývají v ČR v cenách od cca 1 po 2 tisíce korun, u luxusnějších aranží nebo většího počtu růží se cena může vyšplhat nad 2 až po 5 tisíc Kč.

Rostliny v nádobách

Neméně důležitou skupinou květinových darů jsou rostliny pěstované v nádobách. Pro mnoho zákazníků jsou vhodnější po stránce praktické i estetické. Do této skupiny je možno zařadit veškerý obvyklý sortiment kvetoucích rostlin, jako např. Anthurium andreanum hybridy, Anthurium scherzerianum hybridy, Gerbera, Kalanchoe, Rosa, Primula a další. Kvetoucí rostliny mohou být sesazeny do okrasných nádob a opět dozdobit valentýnskými prvky.

Ceny řezaných květin v období sv. Valentýna

Poptávka se díky svátku zamilovaných koncem února výrazně zvyšuje a v důsledku toho také před blížícím se svatým Valentýnem každoročně roste na tuzemském trhu cena řezaných květin. Většina řezaných květin se do Česka dováží a jejich cenu určuje vývoj na burzách v Nizozemsku a Německu. Celkové útraty Čechů za květiny včetně řezaných, zeleně, hrnkových, záhonových, sušených a osiv květin v roce 2024 vzrostly o 11 % na rekordních 18,137 miliardy korun. Spotřeba řezaných květin se zvýšila z 5,275 miliardy korun v roce 2023 na 6,398 miliardy v roce 2024. Nárůst ve spotřebě řezaných květin je tedy 21 %. Průměrná roční útrata za květiny činila v roce 2024 1664 korun na osobu, v roce 2023 byla 1570 korun.

Zvýšený zájem o řezané květiny, především růže, očekáváme přibližně stejně jako v loňském roce. Pro mnoho květinářství jde o jeden z nejlepších odbytových dnů za rok. Často se květinovým prodejnám zvýší poptávka dvojnásobně až čtyřnásobně. Mladší generace stále více využívají online objednávky květin. Internetové květinové obchody zaznamenávají obdobný nárůst poptávky, jako je uveden u kamenných prodejen. Kvůli koncentraci nákupů na krátké období začínají ceny růst zhruba týden až deset dní před 14. únorem. Největší nárůst bývá v posledních dnech před svátkem. U ostatních řezaných květin je nárůst ceny také zřetelný, ale pohybuje se v mírnějším pásmu mezi 25–50 %.

Valentýnská kytice s dominující zahradní růží a plaménkem

U jakých druhů se ceny promění nejvíce?

Nejvíce stoupá cena u řezaných červených, růžových a bílých růží, přičemž absolutním valentýnským favoritem bývají kvalitní rudé růže z Ekvádoru. Průměrná spotřebitelská cena růží atakovala v loňském roce 100korunovou hranici. Před svátkem sv. Valentýna se může cena zvednout o 50, 100 i více procent. Záleží na kvalitě růží a délce stonku a dalších faktorech, viz text níže. Ceny ostatních květin v tomto období také stoupají, a to průměrně o 25–50 %. Jedná se především o karafiáty, chryzantémy, gerbery, alstromérie, anturie, tulipány, frézie řezanou zeleň a další.

Faktory ovlivňující růst cen květin

Především je to překotně rostoucí poptávka, která dramaticky převyšuje běžné období, a dodavatelé i floristé tomu přizpůsobují nákupní ceny a logistiku. Den sv. Valentýna je jedním z nejvýraznějších odbytových termínů pro květináře a floristy. Koncentrace poptávky na krátkou dobu způsobí tlak na dodavatelský řetězec.

Prvotní cenu v dodavatelském řetězci určuje květinová burza v Nizozemí, protože velká část řezaných květin (v únoru v podstatě všechny řezané květiny) se obchodují přes nizozemskou květinovou burzu. Když poptávka prudce roste, ceny na burze rychle stoupají. Ceny na květinových burzách v Nizozemsku a Německu vykazují výrazné sezonní výkyvy a opravdu zřetelně se zvyšují hlavně v období svátků, jako je právě svatý Valentýn, Den matek či Velikonoce. Není to tedy tak, že by český florista nasadil vlastní vysokou cenu. Za vyšší cenu nakupuje už i on ve velkoobchodech a do ceny velkoobchodu se propisuje cena z burzy.

Dalším důvodem je logistika a dovoz. Květiny (zejména růže) se často dovážejí letadlem z Jižní Ameriky (Kolumbie, Ekvádor) nebo Holandska, což je drahé a citlivé na počasí, dopravu a skladování.

Vliv zde mají také práce a rychlejší zásobování. Floristé musejí objednat více květin s dostatečným předstihem, platí vyšší náklady za dopravu a často i více za práci ve špičce (brigádníci, dlouhé směny).

V ceně květin se odráží i mnoho dalších aspektů. Svou roli hraje region, ve kterém se prodejna nachází, ekonomický statut zákazníků, značka či prestiž prodejny, vhodná lokalita prodejního místa ve městě, přítomnost či absence konkurence. Nabídka renomovaných floristů bývá většinou ve vyšší cenové hladině, supermarkety nebo řetězce mohou mít levnější nabídky než specializované květinářství atd. Těch faktorů je celá řada.

Text a foto Ing. et. Bc. Marcela Nachlingerová
Svaz květinářů a floristů ČR

Valentýnský flowerbox v lila barvě

Valentýnská kytička v typicky červených tónech

Ke dni sv. Valentýna se výborně hodí také hrnkové květiny, růžově nebo červeně kvetoucí *Kalanchoe blossfeldiana*

V poslední době stoupá obliba svátku především u mladých lidí

Inspirace a trendy z Evropy: odborný zájezd na IPM Essen 2026

Na konci ledna se skupina odborníků z oblasti zahradnictví a floristiky vydala na tradiční odborný zájezd do Německa, jehož hlavním cílem byl veletrh IPM Essen – největší a nejvýznamnější zahradnická a floristická výstava v Evropě. Zájezd, organizovaný Svazem květinářů a floristů České republiky, nabídl účastníkům nejen samotnou návštěvu veletrhu, ale také řadu doprovodných exkurzí a setkání s předními osobnostmi oboru.

Špičkoví světoví floristé, prezentující své umění, jsou velkým lákadlem návštěvníků veletrhu

Ranní provoz velkoobchodu jako realita trhu

První den programu začal brzy ráno návštěvou květinového velkoobchodu v Düsseldorfu, kde měli účastníci možnost nahlédnout do aktuální nabídky řezaných i hrnkových rostlin na německém trhu. Právě zde bylo možné vnímat rozdíly v sortimentu, logistice i způsobu prezentace zboží, které často předznamenávají další vývoj poptávky a trendů v maloobchodním prodeji.

Místo, kde vznikají trendy

IPM Essen je veletrh s mimořádným rozsahem i významem. Rozkládá se v devíti výstavních halách a zahrnuje kompletní spektrum zahradnického oboru – od venkovních a interiérových rostlin přes řezané květiny až po pěstební technologie, obalové materiály, dekorace a floristiku.

Významnou roli zde hraje floristická část veletrhu, soustředěná v hale č. 5. Právě zde se nachází také otočné pódium, na kterém se během veletržních dnů střídají špičkoví floristé

z celého světa se svými prezentacemi, ukázkami práce a diskusemi nad současnými trendy.

Němečtí floristé a pohled do zákulisí oboru

Součástí programu byla i komentovaná prohlídka expozice Německého svazu floristů (Fachverband Deutscher Floristen – FDF), kterou vedl jeho kreativní ředitel Manfred Hoffmann. Během několika hodin přiblížil účastníkům fungování svazu, jeho roli v oboru i systém soutěží, které FDF v průběhu veletrhu pořádá.

Zajímavým tématem byla také spolupráce svazu s partnery – jakým způsobem jsou vybírání vystavovatelé, jaké hodnoty FDF dlouhodobě prosazuje a jak je floristický obor v Německu systematicky podporován a rozvíjen. Pro mnohé účastníky šlo o cenný vhled do organizace profesního života floristiky v zahraničí.

Semena, technologie a preciznost

Druhý den zájezdu byl věnován odborným

exkurzím. První zastávkou byla renomovaná semenářská firma Bruno Nebelung GmbH, která patří mezi tradiční německé výrobce osiv s více než devadesátiletou historií.

Účastníci měli možnost projít celý provoz – od banky semen přes balicí linky až po expedici. Zaujala je vysoká míra automatizace, bezpapírové zpracování objednávek i důraz na kontrolu kvality. Firma pracuje s tisíci druhy a odrůdami semen zeleniny, květin, cibulovin i travních směsí a její systém řízení je příkladem moderního přístupu k výrobě i logistice.

Floristika v praxi: CREATIF Christophera Ernsta

Závěrečnou část programu tvořila návštěva květinářství a floristického studia CREATIF, které vede Christopher Ernst – mistr Německa ve floristice a účastník posledního mistrovství světa ve floristice, kde obsadil šesté místo.

Zajímavost je, že své podnikání provozuje v malém městě s přibližně dvěma tisíci obyvateli. Přesto realizuje zakázky po celém Německu – od svateb a společenských akcí až po velké eventy, výstavy a firemní prezentace. Během návštěvy se účastníci seznámili nejen s prostorem květinářství, ale také s jeho zájemem a organizačním fungováním, což bylo pro mnohé velmi inspirativní.

Přínos pro praxi i další ročníky

Odborný zájezd na IPM Essen 2026 nabídl účastníkům komplexní pohled na současný stav a směřování zahradnického a floristického oboru v evropském kontextu. Vedle nových trendů a technologií přinesl také možnost srovnání, sdílení zkušeností a osobních setkání s kolegy z oboru.

Podobné akce potvrzují význam osobního kontaktu, odborných exkurzí a mezinárodní výměny zkušeností, které jsou důležitým impulsem pro další rozvoj celého odvětví.

*Ing. Dagmar Krupičková
Svaz květinářů a floristů ČR
Foto SKF ČR*

Svazový pavilon Flora Olomouc 2026

Prostor pro členskou prezentaci, trendy a značku Česká květina

Jarní etapa mezinárodní výstavy Flora Olomouc 2026, která se uskuteční ve dnech 23.–26. dubna 2026, bude opět patřit také Svazu květinářů a floristů České republiky. Po dohodě s vedením Výstaviště Flora Olomouc bude i letos součástí výstavy Svazový pavilon, který se stane hlavní platformou pro prezentaci členských subjektů, odborné setkávání i inspiraci pro celý obor.

Rozkvetlý pavilon A je dominantou každého jednoho ročníku květinových výstav Flora Olomouc

Společná expozice Svazu květinářů a floristů ČR představuje to nejlepší od svých členů

TŘI TEMATICKÉ LINIE PAVILONU

Koncepce Svazového pavilonu pro rok 2026 je postavena na třech hlavních tematických pilířích.

První linií je značka Česká květina. Ve Svazovém pavilonu bude připravena expozice, která představí široký sortiment balkonových květin a letniček a podpoří vnímání české produkce mezi odbornou i laickou veřejností:

Druhým tématem je Barva roku – Cloud Dancer. Tato jemná „obláčková“ bílá barva symbolizuje klid, čistotu a nadčasovou eleganci. Právě tyto hodnoty dnes oslovují stále širší skupinu zákazníků. Pro tuto část pavilonu bude vypsáno výběrové řízení na zhotovení expozice, do kterého se budou moci zapojit členové svazu.

Třetí linií jsou trendy v pokojových rostlinách. Návštěvníci zde uvidí aktuální sortiment hrnkových rostlin, moderní způsoby jejich výsadby i inspiraci pro jejich využití v interiéru. Důraz bude kladen na propojení estetiky, zdravého vnitřního prostředí a současných životních trendů.

KYTICE ROKU 2026 A BOHATÝ DOPROVDNÝ PROGRAM

Nedílnou součástí pavilonu bude také floristická soutěž Kytice roku 2026, jejímž tématem je „Aranžmá do interiéru z hrnkových rostlin“. Soutěž tradičně přitahuje pozornost odborníků i médií a vytváří prostor pro prezentaci české floristiky.

Výstavu doplní doprovodný program sestavený z workshopů, odborných prezentací, seminářů a také kulatého stolu květinářů a floristů, zaměřeného na klíčová témata oboru i podnikání.

SVAZOVÝ PAVILON JAKO PROSTOR PRO ČLENSKOU PREZENTACI

Svazový pavilon je především platformou pro prezentaci členských firem a odborníků. Každý člen má možnost vystoupit formou vlastního stánku, workshopu nebo odborné prezentace – ať už na hlavním pódiu pro veřejnost, nebo v rámci uzavřeného setkání pro pozvané odborníky a obchodní partnery.

Cílem je, aby pavilon co nejvíce odrážel sílu, profesionalitu a rozmanitost členské základny

Soutěž „Kytice roku“, vyhlašovaná Svazem květinářů a floristů ČR, získává každý rok na popularitě

SKF ČR. Aktivní zapojení členů je proto klíčové pro úspěch celé expozice i vnímání oboru navenek.

Svazový pavilon Flora Olomouc 2026 bude opět místem setkání, inspirace a prezentace toho nejlepšího, co české květinářství a floristika nabízí. Těšíme se na společné setkání v dubnu v Olomouci.

Svaz květinářů a floristů ČR

Přivítejte jaro vínem, folklorem či u koní

Nesedte za peci a nalaďte se na jaro. Na čerstvém vzduchu mezi vínem, dobrotami a tradičními zvyky nebo se zúčastněte velkolepé bitvy. Přivítejte Krakonoše nebo se pokochejte krásou plemenných koní. Výběr akcí je velký, a tak si každý najde své oblíbené téma.

Slavnosti moravského uzeneho na hradě Veleří 2026

28. únor 2026 – 1. březen 2026

Na hradě Veleří v Brně návštěvníci rozhodnou, kdo bude králem moravských uzeneňů. Vedle moravského uzeneho představí moravští i přespolní uzeneňi nejširší výběr voňavých párků, pikantních klobásek, paštik, salámů, slanin a mnoha dalších výrobků. Degustaci uzeneho doplní degustace desítek nejlepších moravských vín.

Polenská zimní bitva 2026 – Boj o trůn začíná

28. únor 2026 13:00–18:00 hod.

Zažijte Polenskou zimní bitvu 2026 na hradu v Polné na Vysočině. Tématem letošní bitvy je „Boj o trůn začíná“, inspirované dílem Hra o trůny. Na návštěvníky čeká také unikátní fire show Novus Origo. Program zahrnuje nácvik bitvy (13:00 hod.), otevření areálu (15:00 hod.), bitvu na motivy Hry o trůny (16:00 hod.) a fire show Novus Origo (17:30 hod.).

Chutnání mladého vína – sklepy Jaroslavice

7. březen 2026 12:00–20:00 hod.

Jaroslavičtí vinaři zvou na slavnostní ochut-

návání mladých vín do tamních sklepních uliček. Bude otevřena asi dvacítká sklepů. Začít můžete v kterémkoli sklepe zakoupením degustační skleničky. Za vzorky platíte přímo ve sklepe. Některé sklepy nabídnou posezení u krbu, dobroty k zakousnutí nebo hudební program. Mezi Znojmem a Jaroslavicemi bude tento den navíc jezdit posílená autobusová doprava.

Bitva u Jankova 1645

7. březen 2026 13:00–16:00 hod.

Na návrší na Habrovce mezi Jankovem a Ratměřicemi ve středních Čechách budou opět řinčet zbraně na připomínku nejkrvavější bitvy třicetileté války na našem území – bitvy u Jankova. Významnou událost evropských dějin můžete zažít znovu v roli diváka. Bitvy se pravidelně účastní spolky vojenské historie z ČR i zahraničí. Nechybí stánky s občerstvením a pro zájemce bude i ples v šermířském sále.

Jarní přehlídka plemenných koní 2026 – Zemský hřebčinec Písek

7. březen 2026 11:00–15:00 hod. | 28. březen 2026 11:00–15:00 hod.

Písecký Zemský hřebčinec zve všechny mi-

lovníky koní na první letošní akci určenou pro širokou veřejnost. Brány historického areálu hřebčince se otevrou v sobotu 7. března u příležitosti tradiční Přehlídky plemenných koní I. Druhý termín Přehlídky plemenných koní II. je pak v sobotu 28. března.

Jarní (na)ladění – folklor v Babicích

7. březen 2026

Ženy, máme pro vás oslavu vašeho mezinárodního dne. Brány kulturního domu v Babicích se otevrou v 16:00 hod. Nebude chybět trh s jarními dekoracemi či folklorní módou ani módní přehlídka, tentokrát krojovaných nevěst. Vystoupí Pěvecký sbor BLAŽENKY, Dívčí sbor Fěrtůšky & HCM Romana Sokola a Folková skupina Děvčice. K tanci, zpěvu i poslechu zahraje CM Lintava. Mužům vstup povolen.

Valtický košť v Zimní jízdárně zámku

7. březen 2026 10:00–21:00 hod.

Vinaři Valtice 2000, z.s. pod záštitou starosty města Valtice srdečně zvou na XXVII. ročník tradičního VALTICKÉHO KOŠTU VÍN, který se uskuteční v prostorách zámecké Zimní jízdárny, a to v sobotu 7. března 2026 od 10:00 hod.

Vstupné zahrnuje vstup, katalog vín, tužku, skleničku a degustaci. K poslechu i tanci hraje cimbálová muzika.

Velikonoční jarmark řemesel a dovedností v Litoměřicích

14. březen 2026 10:00–16:00 hod.

Hrad Litoměřice přivítá jaro v sobotu 14. března 2026. Prostory hradu i nádvoří budou zaplněny prodejci velikonočních výrobků. Můžete se těšit na pochoutky Hotelové školy „U Jelena“ či klobásky a svařené víno. Kulturní program připravili učitelé a žáci ZUŠ Litoměřice. Děti se mohou těšit na živá zvířátka, tvoření velikonočních věnců a dekorací. Vstupné je zdarma.

Příjezd Krakonoše do Harrachova 2026

14. březen 2026 10:00–17:45 hod.

Příjezd Krakonoše se bude v Harrachově konat 14. března 2026. Těšit se můžete na bohatou Krakonošovu losovačku, stánkový prodej, dětské dílničky, malování na obličej,

soutěže, mechanickou chaloupku a autogramiádu československých sportovců.

Velikonoční trhy na Staroměstském náměstí v Praze

21. březen 2026 10:00 – 12. duben 2026 22:00 hod.

Historické centrum hlavního města Prahy – Staroměstské náměstí a Václavské náměstí přivítají svátky jara tradičními Velikonočními trhy, které otevřou své brány návštěvníkům od 21. března do 12. dubna 2026. Neodmyslitelnou součástí je zábava, ukázky tradičních zvyků a řemesel i dobré jídlo a pití.

Dagmar Sedláčková
Zdroj: Kudyznudy.cz a pořadatelé

Bílý buk z Moravského krasu roste 30 let bez fotosyntézy

V lesích v Moravském krasu nedaleko Brna fascinuje české vědce unikátní strom. Není mimořádný svojí velikostí. Zmíněný buk je totiž vysoký jen jeden metr.

Jedná se však o albína, nemá ani jeden zelený list. Přitom zelená barvivo je nezbytné pro fotosyntézu, při níž rostliny s využitím slunečního záření přeměňují jednoduché uhlikaté látky na cukry. Ty jsou zdrojem energie pro růst i další životní pochody. Jak je to možné, když stáří stromu je podle odborníků zhruba třicet let?

Při výzkumu se zaměřili na zdroje, ze kterých strom získává cukry, aby přežil. „Rostlina bez zeleného barviva je jako auto bez motoru – sama daleko nedojede. Zkoumaný buk si cukry nevyrábí, někdo ho musí „krmit“. Z přírody víme, že například takzvané panašované rostliny s částečně bílými listy vyživuje zelená část listu, parazitické rostliny jejich hostitel a mykoheterotrofy houba,“ uvedl v tiskové zprávě Tomáš Figura z Botanického ústavu Akademie věd České republiky.

Pozorování odhalila, že buk albín v Moravském krasu na Blanensku má v porovnání

se zelenými jedinci křehčí pletiva a zároveň vysoký obsah rozpustných cukrů – zejména glukózy a fruktózy. Právě to může vysvětlovat výrazně častější okus zvěří i hmyzem. Zároveň má kratší vegetační sezónu a časnější opad listů. Jeho přežití zřejmě závisí na stálém podzemním přívodu cukrů. Jakékoli přerušení této „infuze“ by se na jeho kondici rychle projevilo. „Bílý buk je jedinečný model pro studium podzemních toků uhlíku a propojení mezi stromy a houbami. Ukazuje, jak silně mohou být lesní organismy provázané, i když to na první pohled nevidíme,“ poznamenal Tomáš Figura. Výzkum prozatím pokračuje neinvazivními metodami. Definitivní důkaz konkrétního napojení by mohlo přinést až zkoumání kořenového systému po přirozeném zániku stromu.

Dagmar Sedláčková
Foto: Botanický ústav AV ČR

Výsledná hlášení sklizně ovoce potvrdila meruňkový rok

Loňský rok byl pro ovocnáře přívětivější než posledních pět let. Dařilo se především meruňkám, ale také višním nebo černému rybízu. Vyplývá to z výsledků hlášení sklizně, které začátkem roku sečetli pracovníci Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského.

Podle údajů se v loňském roce nejvíce dařilo peckovinám. „Ve skupině peckovin vykázaly nejvyšší nárůst meruňky s produkcí 2769 tun, což činí 248 % pětiletého průměru. Slivoní se urodilo 8728 tun, což činí 126 % pětiletého průměru, a dobře si vedly také višně s úrodou ve výši 6012 tun, což představuje 152 % pětiletého průměru,“ uvedla ve zprávě tisková mluvčí ÚKZÚZ Petra Hrabčáková.

Dobrou úrodu přinesly i jabloně. „Výsledná sklizeň ovoce k 15. 12. 2025 v případě jabloní činí 116 741 tun, což je 116 % pětiletého průměru sklizně tohoto hlavního ovocného druhu. Tato hodnota představuje běžnou sklizeň, zejména z důvodu několika slabších

let v předchozím pětiletém období. Výnosem vynívala opět odrůda Gala, následovaná Jonagoldem a jeho mutacemi,“ upřesnila Hrabčáková.

O něco lépe si podle údajů vedly hrušně, jejichž úroda dosáhla přibližně 9189 tun, což je 129 % pětiletého průměru. Nejvíce se urodilo odrůdy Konference, výnosově však dominovala odrůda Lucasova.

V drobném ovoci překročil pětiletý průměr černý rybíz sklizní 562 tun, což představuje 200 % zmíněného průměru.

Dagmar Sedláčková

První klapka: Na Dyji se nefilmuje, Lesy ČR budují na Soutoku jez

Historicky nejnákladnější a územně nejrozsáhlejší vodohospodářský projekt Lesů České republiky za téměř 178 milionů korun bez DPH pokračuje na jihomoravském Soutoku. Ovlivní asi 1700 hektarů lužních lesů, které strádají suchem. Koncem roku se začala osazovat první klapka budovaného jezu na Dyji. Ten bude po skončení celého projektu plánovaného na listopad 2026 ve dvouletém zkušebním provozu.

Obnovit přirozený vodní režim a zlepšit stav nejrozsáhlejších lužních lesů v zemi je cílem projektu připravovaného Lesy ČR několik let. Vodohospodáří ho rozdělili na dvě části, ta úvodní je po dvouleté realizaci u konce. „Vybudovali a obnovili jsme systém čtrnácti původních stavidel, stávek, kanálů, propustků i tůň a pokračujeme aktuální stavbou klapkového vzdouvacího jezu na Dyji,“ řekl generální ředitel státního podniku Lesy České republiky Dalibor Šafařík a dodal: „Jde o jednoduchý princip, díky němuž dostaneme vodu z řeky do soustavy kanálů. Při vyšších průtocích vody v Dyji můžeme zaplavovat luhy po zvednutí klapky a stávajících náplustných objektů. Při poklesu hladiny požádáme Povodí Moravy o navýšení odtoku vody z novomlýnské přehrady a pak ji pomocí stavidel zadržíme.“

Dosud lesníci přiváděli vodu do lesů takzvaným povodňováním, když v jarním období

krátkodobě výrazně navýšili odtok z Nových Mlýnů. „Do lužních lesů se však dostal jen zlomek z celkového množství vody, které jsme takto vypustili. Budovaný jez na Dyji umožní zvýšení hladiny řeky přímo u nátoku do lužního lesa a jeho zavodnění bez nutnosti několikanásobného zvýšeného odtoku z nádrže. Akumulovaný objem vody v nádrži tak budeme moct efektivněji využít v kritických letních měsících, kdy se sucho projevuje na jižní Moravě nejvíce. Již v současné době jsme svědky nedostatku vody v krajině, a proto je nezbytné s každým litrem vody účelně hospodařit,“ uvedl generální ředitel státního podniku Povodí Moravy David Fína.

Práce na samotném jezu ovlivnily zejména loňské vysoké stavy vody v Dyji, včetně těch povodňových. Aktuálně jsou dokončeny betonáže pravobřežního a středového pilíře včetně migrační propusti. Vyrobené jsou i dvě

třiatdvacet metrů dlouhé klapky. Každá z nich váží 35 tun. Ty jsou i kvůli bočnímu ovládní technickým unikátem. „První z klapky nyní osazujeme. Následně s ní bude možné samostatně manipulovat. Druhou klapku osadíme na podzim příštího roku a v letech 2027 a 2028 počítáme se zkušebním provozem jezu. Klapky budou po většinu roku sklopené u dna a za běžných průtoků je v řece ani nezaznamenáte. Zajistíme tak kontinuitu vodního toku i jeho migrační prostupnost. Během případného záměrného povodňování klapky zvedneme o 2,3 metry a s nimi i hladinu řeky nad jezem. Do území Soutoku tak bude možné napustit za deset či dvanáct dnů až deset milionů metrů krychlových vody,“ uzavřel Pavel Hopjan, vedoucí Správy toků pro oblast povodí Dyje z Lesů ČR.

Dagmar Sedláčková
Foto: Lesy ČR

FOTOREPORTÁŽ:

Chráněný mokřad Triangl v Praze 15

K výročí Světového dne mokřadů, které každoročně připadá na 2. února, pořádá řada nevládních organizací vycházky do některých lokalit, kde se mokřady nacházejí. Jednou z nich je Mokřad Triangl na území hlavního města na Praze 15.

Mokřad Triangl na území Slatinského potoka má skutečně tvar trojúhelníku

Potok svedený do kanalizace není většinou viditelný

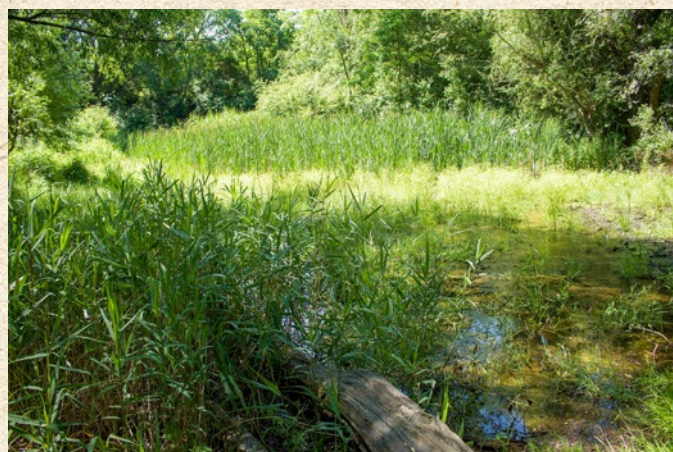
V lokalitě se vyskytuje houba vhodná do polévek – Jidášovo ucho

Místo nazývají ochránci „kouskem divočiny“ na území hlavního města

Takhle vypadá Mokřad Triangl v zimním období...

... a takhle v létě v době plné vegetace

Redakce Agrobaze

Dôsledky skončenia produkcie cukru budú závažné

Strata sebestačnosti v poslednej potravine, ktorú Slovensko dokáže vyrobiť pre plnú potrebu svojich obyvateľov, a prepúšťanie v regióne nie sú len jediné dôsledky, ktoré môžeme po skončení výroby cukru na Považí očakávať. Pestovatelia budú požadovať od nemeckej spoločnosti kompenzácie.

Pestovanie cukrovej repy na Slovensku je pre ekonomiku, pôdu a životné prostredie zásadné. Aj preto cukrová repa patrí medzi špeciálne plodiny, keďže poskytuje množstvo benefitov: Zabezpečuje sebestačnosť a „cukrovú bezpečnosť“ pri výrobe cukru a následne aj potravín s obsahom cukru. Zlepšuje štruktúru pôdy a fyzikálne vlastnosti pôdy (prehĺbovanie pôdneho profilu), nakoľko má viac než 1m hlboký koreňový systém a v oševnom postupe tým vyvažuje pestovanie plytko koreniacich plodín. Je výbornou predplodinou najmä pre sladovnícky jačmeň. Má preto neoceniteľný význam aj v nadväznosti na pestovanie následných plodín, a teda celého osevného postupu v regiónoch, kde sa pestuje. Veľmi dobre hospodári s vodou a znižuje zaburinenie pôdy. Poskytuje vedľajšie produkty v podobe bioetanolu a rezkov (skrojkov), čo je po úprave veľmi dobre stráviteľné krmivo s vysokým obsahom stráviteľnej vlákniny a energie pre hovädzí dobytok, kone, ošípané. Z energetického hľadiska je to najproduktívnejšia plodina na ornej pôde. Hektár cukrovej repy generuje viac kyslíka ako hektár lesa.

„To, že prichádzame o jeden z dvoch cukrovarov, je ťažkou ranou pre sektor. V médiách sa hovorí o prepúšťaní cca 90 zamestnancov. No z celoslovenského pohľadu je na pestovanie repy a jej spracovanie napojených viac ako 3000 pracovných miest, najmä vo vidieckych oblastiach. Sektor pestovania repy a produkcie cukru prináša pre štátny rozpočet Slovenska každoročne okolo 42 miliónov eur. Každé jedno euro v podobe podpôr sa štvornásobne vracia do štátneho rozpočtu. Práve preto je teraz kľúčové, aby sa situácia upokojila a pestovatelia sa čím skôr rozhodli, čo budú na prázdnych výmerách pestovať, resp. či bude možné pestovať aspoň časť repy pre potreby druhého cukrovaru,“ hovorí predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory (SPPK) Andrej Gajdoš.

Poľnohospodári pestujúci repu pre Považský cukrovar sú v nezávideniahodnej situácii. Na plochách, kde chceli zasiať repu v novej sezóne, majú výrazne obmedzené možnosti na pestovanie iných plodín, keďže je už február. Oziminy zasiať už nemôžu, ostávajú

už len jarné plodiny, ako napríklad kukurica, slnečnica či jarný jačmeň.

Kompenzácie

Je nemyšliteľné, aby sme v takom krátkom čase dokázali zmeniť osevné plány a narýchlo prešli napríklad na pestovanie ovocia alebo zeleniny. Na to treba nové technologické linky, nové sklady a zabezpečiť odbyt produkcie.

„Práve preto skončenie výroby cukru na Považí považujeme za mimoriadne závažné. No urobíme všetko pre to, aby na plochách pre repu nezačala rásť burina alebo náletové dreveniny. Navyše na základe komunikácie s našimi pestovateľmi budeme žiadať od cukrovaru, resp. od jeho nemeckej matky, kompenzácie,“ naznačuje predseda Zväzu pestovateľov cukrovej repy Slovenska Róbert Kovács (zväz je členom SPPK).

Od roku 2016 stúpal počet pestovateľov pre cukrovar v Trenčianskej Teplej. V poslednej kampani 2025/2026 pestovalo preň repu 124 pestovateľov na ploche 8 935 ha. Nateraz je zatiaľ otáznne, akú časť z produkcie repy sa pre Trenčiansku Teplú podarí zachrániť.

Slovenské cukrovary plánujú prebratie hektárov

AGRANA, zastúpená spoločnosťou Slovenské cukrovary, s. r. o., bude v súlade s dohodnutou stratégiou naďalej sústreďovať výrobu cukru vo výrobnom závode v Seredi: „Vnímame citlivo, čo sa udialo u nášho konkurenta a snažíme sa patrične zareagovať, aby sme eliminovali dopady na pestovateľskú verejnosť. Sme tiež späť okolo 120 rokov s pestovateľmi cukrovej repy a výrobou cukru na Slovensku. Rozhodli sme sa, že sa Slovenské cukrovary, s. r. o., pokúsia zachrániť časť rajónu, ktorý momentálne Považský cukrovar opúšťa a pokúsime sa získať týchto partnerov na našu stranu. Samozrejme, cukrovar nie je v momentálnom stave schopný zobrať celú signifikantnú výmeru opustených pestovateľov spoločnosťou Trenčianska Teplá a Považský cukor, ale sme pripravení urobiť všetky opatrenia na to, aby sme už v tomto roku urobili investičné kroky a navýšili spracovateľskú kapacitu v Seredi, tiež čiastočne eliminovali dopad na pestovateľskú verejnosť. Zatiaľ sme

Teraz je kľúčové, aby sa situácia upokojila a pestovatelia sa čím skôr rozhodli, čo budú pestovať.

v jednaní s 36 poľnohospodárskymi podnikmi, ktoré predstavujú 2300 až 2500 hektárov. Tieto hektáre chceme prebrať a chceme na nich pokračovať v pestovaní cukrovej repy a výroby cukru,“ informoval počas tlačového brífingu SPPK Adrián Šedivý konateľ spoločnosti Slovenské cukrovary, s. r. o.

Slovensko čaká zníženie plôch, na ktorých budú Slováci repu pestovať. Očakávame zhoršenie fyzikálnych vlastností pôdy, zvýšené dovozy cukru z krajín EÚ, mimo nej najmä z Ukrajiny, ale aj z krajín Južnej Ameriky. Namiesto vlastnej produkcie repy do plnej potreby našej krajiny bude na Slovensko cukor privážať viac kamiónov, odhadom cca 3200 ročne, čím sa zhorší už aj tak veľmi negatívna obchodná bilancia krajiny až o 50 mil. €. Podľa najnovších štatistík saldo zahraničného obchodu s agropotravinárskymi výrobkami v januári až októbri 2025 bolo pasívne v objeme -2405,1 mil. eur a v porovnaní s minulým rokom sa zvýšilo o 38,4 mil. eur (1,6 %).

Podpora ministerstva je nevyhnutná

Nateraz ostáva nevyhnutná úzka spolupráca SPPK a Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Rezort žiadame o konkrétne kroky, ktoré podporia pestovateľov cukrovej repy. Priama podpora pestovateľov cukrovej repy, vrátane ešte existujúceho cukrovaru na Slovensku, by mala byť prioritou. „Aj v prípade budúcej Spoločnej poľnohospodárskej politiky je potrebné myslieť na to, že pestovanie cukrovej repy a cukrovárstvo je jeden z pilierov slovenského agropotravinárstva a je potrebné zahrnúť to do národných, regionálnych a partnerských plánov ako prioritu,“ zdôraznil predseda SPPK Andrej Gajdoš.

sppk.sk

AGDATA a AGROTEC spojují síly: Farm Connect byl oficiálně představen na Smart Farming Day

Začátkem letošního roku zahájily společnosti AGDATA s.r.o. a AGROTEC a.s. strategickou spolupráci. Společným cílem je posílit digitalizaci a modernizaci zemědělství a nabídnout zákazníkům ještě komplexnější podporu při řízení jejich zemědělských podniků.

AGROTEC jako významný partner značek New Holland, Case IH a Steyr, spadajících pod koncern CNH, přináší silné zázemí v oblasti zemědělské techniky, servisu a odborného poradenství. Současně pracuje i s dalšími renomovanými výrobci zemědělské techniky, jako jsou například Amazone nebo Pichon. AGDATA na druhé straně dlouhodobě rozvíjí komplexní digitální platformu pro řízení zemědělských podniků – od práce s daty přes precizní zemědělství až po každodenní provoz a ekonomické řízení.

Spojením těchto dvou světů tedy vzniká přirozený prostor pro funkční a propojené řešení, které má ambici být spolehlivým partnerem pro zemědělské podniky bez ohledu na jejich velikost, zaměření nebo používanou techniku.

Farm Connect: data a zemědělská technika pod jednou střechou

Jedním z hlavních témat spolupráce je vznik nového konceptu Farm Connect. Nejde o další samostatný software nebo izolovaný nástroj, ale o systematické propojení dat, techniky a agronomických rozhodnutí tak, aby spolu jednotlivé technologie skutečně komunikovaly a dávaly smysl v každodenním provozu.

V praxi Farm Connect vytváří návaznost mezi daty z pole – ať už jde o mapové podklady, výnosová data, informace o půdních vlastnostech, nebo třeba záznamy o provedených pra-

cích – jejich přenosem do aplikační techniky a následným vyhodnocením výsledků. Přestože spolupráce přirozeně navazuje na portfolio značek New Holland, Case IH, Steyr v rámci koncernu CNH, platforma AGDATA je otevřená a využitelná napříč výrobci i technologiemi podporujícími standardy, jako jsou ISOBUS nebo Task Controller.

Cílem není uzavřený ekosystém, ale funkční a flexibilní systém, který bude dávat smysl jak menším farmám, tak velkým zemědělským podnikům, a to s podporou odborného zázemí obou firem.

Co tato spolupráce znamená pro zákazníky?

Z pohledu zákazníků přináší spolupráce především lepší přehled, návaznost a praktickou využitelnost dat v každodenním provozu. Místo řady dílčích řešení, která spolu často

nekomunikují, vzniká prostředí, kde mají data svou jasnou strukturu a konkrétní uplatnění.

Platforma AGDATA pokrývá široké spektrum oblastí – od správy zemědělských parcel a půdních bloků, zákonných a dotačních evidencí, pachtů a nemovitostí přes automatický sběr dat z GPS až po integrace s váženími, účetními, mzdovými či PHM systémy. Součástí řešení je i automatizované skladové hospodářství, ekonomické vyhodnocování plodin, pozemků a strojů, práce s variabilními aplikačními modely hnojiv a POR od různých poskytovatelů nebo využití pokročilých analytických nástrojů včetně umělé inteligence. Vše je navíc přístupné odkudkoliv díky mobilním aplikacím pro iOS i Android.

Farm Connect zároveň umožňuje on-line přenos dat a aplikačních map přímo do techniky a zpětné stahování provedených polních prací, včetně propojení s CNH FieldOps. Díky tomu lze data efektivně využívat nejen pro řízení techniky, ale také pro agrovidenci, vyhodnocování a další rozhodování.

Smart Farming Day: prostor pro sdílení, inspiraci a zkušenosti z praxe

Začátek letošního roku byl pro AGDATA mimořádně aktivní. Vedle navázání spolupráce s AGROTEC a.s. proběhl také druhý ročník

akce Smart Farming Day, který se stal dalším důležitým milníkem v otevřené debatě o budoucnosti českého zemědělství. Akce nabídla prostor pro sdílení praktických zkušeností s precizním zemědělstvím a digitalizací napříč různými typy a velikostmi podniků.

Své zkušenosti a konkrétní příklady z praxe zde sdíleli zástupci podniků jako A G R O ŽLUNICE, a.s., LUKRENA a.s., VOD Kadov, ZD Merklín u Přeštic, STATEK KUTLÍŘE, a.s., nebo ZD Sloupnice.

Atmosféra akce ukázala, že moderní přístup k zemědělství může jít ruku v ruce s respektem k půdě, lidem i dlouhodobé udržitelnosti a že chuť dělat věci lépe a efektivněji rezonuje napříč celým zemědělským oborem.

V AGDATA už teď vznikají první obrysy dalšího ročníku Smart Farming Day. Pokud vás zajímá, jak vypadal ten letošní, vše najdete na webu smartfarmingday.cz

Tým Agdata

Ministr Šebestyán chce, aby chmelařství, sladovnictví a pivovarství byly „výkladní skříní“ České republiky

Tuto myšlenku pronesl na Chmelařském kongresu 2026, který se konal koncem ledna v Praze. Na tomto setkání se tak nový ministr zemědělství Ing. Martin Šebestyán poprvé představil všem pěstitelům chmele. V případě některých z nich to ani nebylo třeba. Všichni se vzájemně znali z různých profesních pozic.

Na vystoupení ministra zemědělství bylo zřejmé, že se na chvíli vrátil mezi lidi z blízkého prostředí, atmosféra byla příjemná, vzájemně pozitivní, a to i v době, kdy je jasné, že pro zemědělství bude ve vládním rozpočtu financí méně.

V hlavní části svého vystoupení ministr Šebestyán zdůraznil, že s předsedou Svazu pěstitelů chmele jsou ve vzájemném kontaktu a cíle, na kterých se dohodli, budou základem nové společné svazové strategie společně s Ministerstvem zemědělství. Chmel, stejně jako pivovarství a sladovnictví jsou pro Ministerstvo zemědělství klíčovými sektory a je to něco, čím se Česká republika může chlubit. Ministr chce, aby se tradice i nadále prohlubovala. Dále uvedl: „K tomu, aby se tak stalo, je třeba nastavit podnikatelské prostředí tak, aby bylo maximálně stabilní a předvídatelné. Je třeba se soustředit na to, aby se podařilo vytvořit co nejlepší finanční rámec, který do toho můžeme dostat. I proto jsou pro nás prioritou citlivé komodity. Druhou základní prioritou je voda. Kromě kapénkové závlahy je třeba řešit zdroj vody a „velké trubky“ v kra-

jině. Nově otevřený program 129 310 by proto měl být stabilní, opakovat se každoročně a stát se nástrojem, jak řešit vodu z pohledu co největšího podílu chmelnic pod závlahou. Další celoplošnou prioritou jsou účinné látky přípravků na ochranu rostlin. Nyní probíhá dohadování kolem „Omnibusu“, který se přímo váže k této problematice. Nám jde o to, abychom změnili a hlavně rozvolnili schvalovací proces do budoucna. Pokud možno chceme dosáhnout toho, aby se aktivoval článek o používání některých přípravků, za které neexistuje adekvátní náhrada. Zda se toto podaří, nejsem schopen momentálně říci, ale bude to předmětem vyjednávání. Je to svým způsobem revize politiky EU. Dalšími prioritami našeho resortu, na které se chceme soustředit, jsou vstupy: práce ve vztahu k sociálním aspektům, kde je příklad v odvětvích ovoce a zeleniny. Rádi bychom „vyšší počet hodin“ rozšířili na všechny citlivé komodity, včetně chmele a živočišné výroby. Měl by to být jeden z nástrojů, jak zvýšit mzdy a přitáhnout do zemědělství pracovní síly. Agrární komora v této oblasti dělá maximum. V neposlední řadě je pro nás důležitá i podpora

obchodu a obchodní činnosti, včetně obchodu chmelem s pomocí zemědělských zahraničních diplomatů, hlavně do Asie. I proto nelze opomenout ani úspěšný zápis první Žatecké chmelařské krajiny na světě na Kulturní seznam UNESCO. Vzhledem k probíhající výstavě v Národním zemědělském muzeu v Praze dobře vytváříme příběh jak ke chmelu, tak i k pivu“.

Svazová zpráva

S vystoupením ministra zemědělství velice úzce souvisel referát Ing. Jiřího Smetany, MPA, předsedy Svazu pěstitelů chmele na téma Zhodnocení situace v odvětví chmele. Kromě obvyklých témat, jako jsou aktivity v oblasti propagace, plocha chmele 2025, výsadba chmele, stáří porostů, stáří konstrukcí chmelnic, skladba odrůd, škody, produkce chmele, produkce odrůdy ŽPČ, vývoz chmele 2024, apod., všechny přítomné zaujala část vystoupení pod názvem „Pozice českého chmelařství“.

K silným stránkám patří silná a tradiční odrůda Žatecký poloraný červeňák, dobrá odbytová situace a komplexní chmelařský obor. Naopak slabými stránkami českého chmelařství jsou vysoká nákladovost, složitá legislativa, generační obměna a zdroje pracovní síly. Za současné hrozby lze považovat export chmele do několika politicky složitých zemí, nová SZP 2028–2035, rozpočet, zastopování dotací i EU legislativa pro přípravky na ochranu rostlin. Příležitosti českého chmelařství pak lze vidět v akceleraci výzkumu, větší marketingové a lobbistické propojení s pivovarským sektorem a odrůdu Žatecký poloraný červeňák 2.0.

Hlavní priority Svazu pěstitelů chmele pro rok 2026

Jiří Smetana představil šest hlavních priorit, zachování současných nástrojů podpor do oboru (včetně investic), DPP a zákon o jednotném hlášení pro sezónní pracovníky, zasazení se o investiční kolo ze zbylých financí pro chmel, zvýhodnění investic do chmele a konstrukcí chmelnic, přípravu a podporu nástroje QCZ pro chmel, reálnou a smysluplnou revizi nařízení 1107/2009 a zasazení se

Předseda svazu pěstitelů chmele Jiří Smetana

o zlepšení situace v přípravcích na ochranu rostlin, pokračování prací v záměru převodu vody z Nechranic na Rakovnicko a podpora tzv. kroku B, tedy přiblížení vody ke chmelnicím.

O technických, finančních i dalších novinkách, významných pro chmelařský obor v průběhu dvou dnů, hovořilo třicet přednášejících a diskutujících. Současný nedostatek účinných látek na ochranu (nejen) chmele byl důvodem k zařazení této problematiky i na program kongresu.

Je zde naděje?

Zdá se, že si již i EU uvědomuje, že ochrana nejen chmele se ještě dlouho neobejde bez syntetických účinných látek k ochraně zemědělských plodin proti škodlivým činitelům, že dosavadní restriktivní přístup k ní je třeba změnit. O oprávněnosti této změny svědčila data přednesená RNDr. Naděždou Novákovou z ÚKZÚZ Brno na téma „Výhled schvalování účinných látek v EU“. Aktuální počet schválených účinných látek v EU je 421. Jen zdánlivě se jedná o vysoké číslo. Ale je třeba si uvědomit, že i tento počet se časem výrazně změní. Standardních látek je nyní 193 na 10–15 let. Látek, které se mají nahradit, je 45, s dobou schválení 7 let. Látek s nízkým rizikem máme 82 s neomezenou dobou schválení a základních látek je 28, ty mají dobu schválení neomezenou. Ochrana prostřednictvím mikroorganismů a virů je 73, zde je doba schválení většinou 15 let, [poznámka autora: od roku 2019 nebyla pro evropský trh povolena žádná nová účinná látka pro ochranu rostlin].

Současná iniciativa EK k nápravě tohoto stavu je balíček předpisů pod názvem „Omnibus“. Ten má za cíl zjednodušit, zrychlit a zpřístupnit celý tento proces. Otázkou zůstává, jak se k Omnibusu postaví jednotlivé členské země EU, resp. jejich státní orgány. Například jednou z aktivit ÚKZÚZ směřující k zajištění přípravků je možnost povolit vzájemné uznání. Tedy i tehdy, kdy výrobce nemá zájem o povolení v ČR ani nehodlá poskytnout dokumentaci k přípravku. V takovém případě by se mohla použít forma povolení tzv. pro vlastní potřebu. To by prakticky znamenalo, že pěstitel si přípravek koupí v druhé zemi a v ČR ho bude moci použít pro vlastní využití. Další nadějnou aktivitou ÚKZÚZ je zvýšení počtu vydaných povolení k rozšíření povolení stávajících přípravků na další plodiny s významem pro menšinová použití.

Ochranu chmele nelze řídit z auta

Toto trpké poznání prezentoval v přednášce „Správná provozní praxe z pohledu agrotchinky – výsledky ÚH Stekník, sadba“ Ing. Jaroslav Pokorný, Ph.D. Ani on se nevyhnul problému ochrany chmele, v tomto případě ochraně proti svilušce chmelové v roce 2025 na lokalitě Stekník. Zde šlo o správné posouzení nebezpečí napadení sviluškou, a hlavně

Prezident AK ČR Jan Doležal

včasně nasazení postřiku. O zásahu musí rozhodnout každodenní návštěva chmelnice a přijetí rozhodnutí o termínu provedení zásahu přímo v terénu. Svojí roli hraje i zkušenost chmelaře.

Priority Agrární komory ČR

O výzvách a také s informacemi o tom, co se děje v Bruselu, mluvil ve svém vystoupení Ing. Jan Doležal, prezident AK ČR. Dne 9. ledna Rada schválila dohodu EU–Mercosur. Poprvé v historii nebyla tato obchodní dohoda schválena jednomyslně. Není jasné, jak dlouho bude proto trvat odklad její platnosti. V pohledu na používání přípravků na ochranu rostlin se prý v Bruselu začíná hlasitě mluvit o přechodném období s pokračujícími Omnibusy. Jednou z celé řady priorit AK ČR je správné nastavení definice aktivního zemědělce. Průběžně je třeba řešit nejen lokální odbyt produkce zemědělských komodit, ale i jejich export mimo EU. Pro celou řadu činností bude třeba důležitě zajistit dostatek peněz.

Export českého chmele

O tom, že i z hlediska exportu českého chmele do zahraničí je důležité sledovat, co se momentálně děje v zahraničí nejen u pěstitelů, ale i u pivovarů, přesvědčil účastníky kongresu Ing. Josef Patzak, Ph.D., předseda Unie obchodníků a zpracovatelů chmele. V České republice tato unie sdružuje osm společností obchodujících chmelem. Velice pozorně sleduje vývoj vývozních i dovozních cen chmele, stejně jako situaci v jednotlivých odrůdách. Mimochodem jedinou odrůdou, u níž dochází ve světě k nárůstu poptávky, je odrůda Herkules.

Priority Českého svazu pivovarů a sladoven

Tři strategické priority pro Český svaz pivova-

rů a sladoven představil Ing. Tomáš Slunečko, výkonný ředitel. Pro 23 pivovarských společností, 6 sladoven a 14 přispívajících členů jsou nejvýznamnější ochrana zájmů pivovarského a sladařského sektoru v legislativě ČR i EU, odlišení piva od ostatního alkoholu a ochrana reputace oboru a posilování fenoménu české pivní kultury (UNESCO).

Minipivovarů je 520

O tom, co je nového v minipivovarech, informovali společně Ing. Michal Voldřich a Ing. Miloš Hrabák. Pohledem do historie vidíme, že Českomoravský svaz minipivovarů byl založen 16. dubna 2011 a v současné době má více než 160 členů z celkových 520 pivovarů. Pro následující období považuje Svaz za nutné usilovat o stabilní a přívětivé daňové a podnikatelské prostředí, zabránit navýšení naší daňové zátěže, zabránit represivní protialkoholní politice, prosazovat pouze rozumnou podobu ekologických regulací a rozvíjet fenomén české pivní kultury.

Komplexní služby poskytuje českému chmelu firma Chmelařství družstvo Žatec. Všem přítomným pěstitelům chmele to připomněl Mgr. Zdeněk Rosa. Nejen že podniká při mechanizaci, zpracování a skladování chmele, ale věnuje se i obchodu, financování a výstavbě. Provozuje Chmelařské muzeum a firmu Bohemia Hop, a.s. Pan Rosa prezentoval výběr ze všech aktivit v roce 2025, odborné výjezdy do tuzemska i ciziny, projekty, do nichž byly zapojeny firmy Chmelařství a Bohemia Hop. Nezapomněl ani na informace o trendech světového pivovarství a informaci o ekonomice udržitelného pěstování chmele v Německu.

Text a foto Ing. Michal Vokřál, CSc.

Ministr Šebestyán představil potravinového ombudsmana a jeho profesní zaměření

Srozumitelně ukázat, co všechno ovlivňuje ceny potravin a jaké mají spotřebitelé v České republice možnosti, má nově zřízený potravinový ombudsman, kterého dnes představil ministr zemědělství Martin Šebestyán. Stal se jím vrchní ředitel Sekce potravinářství Ministerstva zemědělství (MZe) Jindřich Fialka.

„Chceme, aby lidé měli přístup k objektivním informacím a potravinový ombudsman je nástrojem pro větší otevřenost. Jeho úkolem je zvýšit transparentnost v potravinovém řetězci a pomáhat chránit práva spotřebitelů, tuzemských zemědělců a výrobců potravin. Ombudsman bude fungovat jako mediátor řešení vztahů mezi všemi články v potravinovém řetězci a jako kontakt pro spotřebitele a firmy ke komunikaci a podávání podnětů. Cílem je zajištění kvalitních, bezpečných, dostupných potravin, podpora domácí produkce a zvýšení informovanosti spotřebitelů,“ řekl ministr zemědělství Martin Šebestyán.

Základem nového plánu Ministerstva zemědělství pro zajištění kvalitních a dostupných potravin je strategie postavená kromě jiného na zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství a potravinářského sektoru, férových podmínkách v dodavatelsko-odběratelských vztazích, transparentnosti potravinového řetězce a osvětě spotřebitele. Důležitou roli v tomto systému hraje nově zřízený institut potravinového ombudsmana a zavedení pravidelného monitoringu a zveřejňování přehledů cenových ukazatelů vybraných potravin a zemědělských produktů.

Role potravinového ombudsmana byla zřízena v rámci MZe, bez vytváření nových úřadů a bez zvýšení nákladů na byrokracii. Stal se jím vrchní ředitel Sekce potravinářství Jindřich Fialka, který má k celé problematice nejbližší z hlediska funkčního zařazení v resortu i státní správy jako celku. Jako vrchní ředitel sekce kromě jiného metodicky řídí dozorové orgány resortu, takže má přímou vazbu a možnost řešit vybrané otázky napřímo. Řídí i mezi-resortní koordinační skupinu bezpečnosti potravin i pracovní skupinu ke schématům kvalitních potravin, tedy podstatné oblasti působnosti potravinového ombudsmana. Za jeho působení se například podařilo v EU prosadit posílení ochrany spotřebitelů přijetím zákazu dvojí kvality potravin. Byl také členem evropského fóra, které formulovalo základy směrnice o nekalých obchodních praktikách.

„Ombudsman je cestou, jak srozumitelně ukázat, co všechno cenu potravin ovlivňuje a jaké informace mají spotřebitelé v ČR k dispozici. Budu působit jako mediátor vztahů, tedy jako prostředník při řešení vztahů mezi zemědělci, zpracovateli, obchodníky i spotřebiteli. Budu přímou spojkou pro podávání podnětů a komunikaci se spotřebiteli i podnikateli,“ uvedl Jindřich Fialka, vrchní ředitel Sekce potravinářství a nový potravinový ombudsman.

Informace k potravinovému ombudsmanovi najdete na www.bezpecnostpotravin.cz. Srozumitelný rozcestník spotřebitele navede například na vývoj spotřebitelských cen v ČR, indexy cen potravin v ČR, ale také v EU, původ potravin i odpovědi na nejčastější otázky.

*Vojtěch Bílý
tiskový mluvčí Ministerstva zemědělství*

Z pohledu AK ČR jde o krok správným směrem

Dlouhodobě upozorňujeme na to, že trh s potravinami v Česku je ve výrazné míře pod diktátem nadnárodních obchodních řetězců. Ty rozhodují o tom, co se doveze, odkud a za jakou cenu, a svými podmínkami často tlačí zemědělce i potravináře do nevýhodné pozice. Nejde přitom jen o samotnou cenovou politiku, ale i o další praktiky, na které pravidelně upozorňujeme – například chybějící či zavádějící informace o původu potravin nebo takzvané akční nabídky, které ve skutečnosti žádnou reálnou slevu nepřinášejí.

Za důležité považujeme, že se stát chce více zaměřit na důsledný monitoring marží a celkové fungování trhu. Pokud se podaří transparentně ukázat, kdo si v dodavatelském řetězci kolik přiráží, může to přispět k férovějším podmínkám pro všechny. Oceňujeme také záměr zřídit potravinového ombudsmana, který by mohl posílit kompetence a možnosti kontrolních orgá-

nů, zejména Státní zemědělské a potravinářské inspekce.

Supermarkety jsou pro většinu producentů hlavním odbytištěm, a proto jsou často nuceni akceptovat podmínky, které jim obchodní řetězce nastaví. Pokud se podaří omezit nekalé praktiky a vytvořit férovější prostředí, otevře se větší prostor pro kvalitní domácí produkci. Vyšší podíl českých potravin na pultech znamená nejen větší stabilitu pro naše zemědělce a potravináře, ale v konečném důsledku i stabilnější a dostupnější ceny pro spotřebitele.

Vítáme proto, že se o těchto krocích vede odborná debata a že jsou podrobnosti projednávány i s nevládními organizacemi. Naším cílem je, aby český spotřebitel měl na výběr kvalitní domácí potraviny za férové ceny a aby pravidla trhu platila pro všechny stejně.

Úřad AK ČR

Chovatelský program na výstavišti v Brně

V polovině dubna (12.–15. 4.) se budou v Brně konat zemědělské a lesnické veletrhy AGRISHOW, Národní výstava hospodářských zvířat, SILVA REGINA a BIOMASA. Důležitou součástí programu Národní výstavy hospodářských zvířat jsou šampionáty masného skotu a další program pro chovatele.

V neděli 12. 4. 2026 se návštěvníci mohou těšit na Národní šampionát plemene Limousine a následně na Národní šampionát plemene Masný simental. V dalších dnech budou následovat další šampionáty – v pondělí 13. 4. 2026 se uskuteční Národní šampionát plemene Aberdeen Angus a odpoledne také Národní šampionát Charolais. Program pokračuje i v úterý 14. 4. 2026, kdy jsou na řadě šampionáty plemen Aubrac, Parthenaise, Gasconne, Salers a Hereford.

Kromě soutěžních přehlídek se představí také řada masných plemen bez vlastních šampionátů, která výstavu významně obohacují svou pestrostí. V programu je zahrnuta například komentovaná přehlídka plemen Belgické modrobílé, Dexter, Wagyu, Blonde d'Aquitaine, ale také pozdější souhrnná přehlídka plemen jako Highland, Uckermarkér, Pinzgauer, Chianina nebo Texas Longhorn. Tato plemena se představí během odborných komentovaných

bloků, které návštěvníkům umožní získat přehled o jejich vlastnostech, využití i specifikách.

Program dojeného skotu začne v neděli 12. 4. 2026 „Mléčnou akademií – školou moderního chovu skotu“, kde se návštěvníci přímo zapojují do soutěžních úkolů a kvízů. V pondělí 13. 4. a v úterý 14. 4. proběhnou soutěže dětí a juniorů v kategoriích ČESTR, NORMANDE, HOLSTEIN, BROWN SWISS a JERSEY, doplněné odborným komentářem a hodnocením předvedených zvířat. Nechybí ani soutěžní aktivity, jako je vystoupení Junior Teamu ČSCHMS Praha, který předvede práci mladých chovatelů včetně soutěže chovatelských skupin napříč plemeny.

V dalších částech výstavy budou probíhat programy věnované chovu ovcí, koz, prasat i koní. K vidění budou například ukázky stříhání ovcí, práce ovčáckých psů, zpracování vlny či syra, soutěže dětí a juniorů u dojeného skotu, ale

také celodenní jezdecké a chovatelské ukázky na kolbišti i kruhovce.

V sále Morava proběhne 14. dubna 2026 Stře-doevropský veterinární kongres na brněnském výstavišti. Akce propojí odborníky z praxe, akademické sféry i zástupce firem působících v oblasti veterinární péče, welfare a moderních technologií v chovu hospodářských zvířat. Součástí kongresu bude také panelová diskuze s odborníky, kteří nabídnou hlubší vhled do tématu ekonomické udržitelnosti chovů, zdraví stád a praktických aspektů moderního managementu mléčné produkce. Pro individuální návštěvníky je nejvýhodnější nákup vstupenky přes web. Pro skupinové návštěvy (autobusové zájezdy) jsou k dispozici výhodné podmínky – od neděle do úterý mají snížené vstupné, ve středu pak dokonce vstup zdarma. Registrace skupin bude letošní rok jednodušší.

Veletrhy Brno, a.s.

Úklidové akce jsou důležitou součástí péče o kvalitu vody v našich řekách

Jarní měsíce jsou v naší zemi tradičně spojeny s množstvím dobrovolnických akcí, jejichž cílem je sběr odpadků v přírodě. Zastřešující akcí je přitom v posledních letech projekt „Ukličme Česko“, přičemž hlavním letošním jarním termínem je sobota 28. března.

V době uzávěrky vydání tohoto čísla AGRO-base přitom evidovali organizátoři „Ukličme Česko“ zhruba 1 400 úklidových akcí po celé ČR. Nahlásit další akce je stále ještě možné, podrobnosti najdou zájemci na webové stránce <https://www.uklidmecesko.cz/>. Ideální je přihlásit se nejpozději do 8. března, v takovém případě totiž poskytují organizátoři uklízejícím k tomu potřebné pomůcky podle jejich vlastního výběru.

I vzhledem k zatím evidovanému počtu úklidových akcí se zdá být pravděpodobné, že bude letos překonán rekord z podzimu loňského roku, kdy se podařilo uspořádat přes 690 úklidových akcí („Ukličme Česko“ probíhá každoročně ve dvou termínech), při-

čemž za celý rok 2025 proběhlo v ČR celkově 5 500 úklidů, do nichž se zapojilo zhruba 220 000 dobrovolníků, což byla historicky nejvyšší účast od vzniku projektu v roce 2014. Loňský ročník byl navíc ve znamení výzvy „Boj o vodu“, která byla prioritně zaměřena na úklid řek, potoků a přehrad.

Právě úklidy okolí řek a dalších vodních toků a řek probíhají obvykle spíše v dubnových termínech, a nejenak tomu bude i letos. Podstatné a chvályhodné přitom je, že takových akcí je skutečně hodně, a jsou organizovány nejen spolkem Ukličme Česko, ale i státními podniky Povodí, některými podnikatelskými subjekty nebo vodohospodáři. Počátkem dubna loňského roku se například uskutečnil

úklid okolí řeky Opavy na Jesenícku od odpadků po povodních v předchozím roce, který organizovalo Hnutí DUHA Jeseníky. Ve stejný termín proběhl také úklid řeky Kamenice organizovaný Národním parkem České Švýcarsko a týden později pak proběhlo čištění Ohře v Karlovarském kraji podporovaný státním podnikem Povodí Ohře a koncem loňského dubna, mimo jiné za přispění Českého rybářského svazu, úklid břehů vodní nádrže Nechranice. Naopak počátkem loňského dubna se uskutečnil úklid břehů Vsetínského Bečvy za podpory státního podniku Povodí Moravy.

Pomineme-li letošní březnový termín „Ukličme Česko“, pak je vhodné zmínit zejména jednu z nejstarších, a tedy již tradičních úkli-

dových akcí zaměřených na vodu s názvem „Čistá řeka Sázava“, kde je jedním z partnerů logicky státní podnik Povodí Vltavy. Akce se uskuteční od 10. do 12. dubna 2026, dobrovolníci se na ni mohou registrovat již od 1. února letošního roku na webu www.cistarekasazava.cz. Součástí přihlášky je také třetí ročník tipovací soutěže „O Zlatého odpadáka“. Tuto putovní trofej si odnese ten, kdo správně odpoví na otázku, kolik samostatně registrovaných dětí od tří do 15 let se úklidu zúčastní. Obdobně v době od 7. dubna do 11. dubna 2026 proběhne také akce Čistá řeka Sázava na Vysočině, při které budou dobrovolníci čistit úsek od Havlíčkova Brodu po Chřenovice-Budčice. Podrobnosti k tomu na www.cista-sazava.cz.

Jak přitom upozorňuje manažerka projektu „Čistá řeka Sázava“ Bára Melounová, zájemci o úklid by se měli hlásit co nejdříve, protože se může stát, že na některém úseku bude vyhlášen „stop stav“, což podle ní vyplývá z každoročních zkušeností. Ideální je mít na každém úseku maximálně 50 lidí, tedy 40 plus 10 náhradníků, protože se může stát, že se někdo z přihlášených z různých důvodů nebude moci zúčastnit. Včasné přihlášení na akci podle ní platí zejména pro větší skupiny dobrovolníků. „Mohly by pomoci uklidit „boční“ lokality, třeba přítoky Sázavy, které se čistí nepravidelně. Záleží na tom, nakolik jsou tato místa průchozí a dostupná ze silnice. Mám vytipované čtyři takové lokality. Zájemcům poskytneme rukavice a pytle, zajistíme odvoz odpadu, ale v dalším už musí být tyto skupiny samostatné,“ popisuje průběh akce Melounová.

Řeka Sázava bude během akce rozdělena stejně jako v předchozích letech na pět úseků, které budou mít svůj zásobovací tým i partu dobrovolníků. Na 1. úseku (Střečov – Český Šternberk) se bude uklízet v pátek a sobotu, na 4. úseku (Zlenice – Týnec nad Sázavou) v sobotu a neděli, na zbylých úsecích bude úklid třídní, tedy od pátku do neděle.

I když ročně odpadků sesbíraných kolem řeky ubývá, je třeba se podle Melounové zamyslet nad další podobou projektu. „Podle nařízení Evropské unie se v blízké budoucnosti skládkování hodně omezí, prioritou bude recyklace nebo cirkulární ekonomika. Vedeme proto diskuse, jak sesbíraný odpad dotřídit, aby ho na skládce skončilo co nejméně,“ upozornila s tím, že se ale musí přihlídnout i k tomu, aby pomoc přírodě byla pro dobrovolníky pořád zajímavá, aby se neodradili.

První ročník projektu Čistá řeka Sázava se uskutečnil v roce 2006, kdy se řeka uklízela mezi městem Sázava a obcí Píkovice, postupně se do něj začali zapojovat dobrovolníci všech věkových kategorií – pomáhají mateřská centra, školy, hasiči, rybáři, myslivci, skauti, sportovci, firmy, postupně se přidává čím dál víc obcí a měst a uklízejí se také přito-

ky Sázavy. V současnosti se řeka čistí pod takovou více organizátorů napříč dvěma kraji, Středočeským a Vysočinou. Za 20 let trvání se do úklidu zapojilo kolem 25 000 dobrovolníků, kteří sesbírali víc než 470 tun odpadků.

Samotný úklid řeky Sázavy je pak nekomerční aktivitou založenou na dobrovolnictví a na příspěvcích desítek sponzorů – od drobných dárců po větší firmy. Partnery projektu jsou kromě Povodí Vltavy také ČEPS, a.s., Bisport a AV MEDIA a podporuje ho také výrobce oblečení Bushman. Hlavním organizátorem je obecně prospěšná společnost Posázaví.

V souvislosti s odstraňováním odpadků a odpadů v krajině a v blízkosti vodních ploch a toků přitom není na škodu si připomenout, jak dlouho se v přírodě odhozené odpadky odbourávají, a tedy jak jsou pro přírodu (nejen) jarní úklidy důležité. Pro většinu lidí patrně nebude překvapením, že z nejobvyklejších odpadů je na pomyslném prvním místě sklo, které se v přírodě odbourává tisíce let. Kupodivu hned

na druhém místě jsou dětské pleny a o třetí místo se z běžných materiálů dělí další velmi často v přírodě odhazované odpadky, jako jsou Pet lahve a obaly od nápojů Tetra Pack, které v přírodě vydrží dlouhých 100 let.

Téměř stejně dlouho také trvá přírodě, než se zbaví dalšího nešvaru – odhozených nápojových kelímků (70 let), ale i třeba taková žvýkačka „vydrží“ v lese 50 let. Další z častých, možná vůbec nejčastěji odhazovaných odpadů, tedy nedopalky cigaret, se pak odbourávají po dobu 15 let. Relativně rychle se v přírodě rozkládají, celkem logicky, materiály, jejichž hlavní složkou jsou původní přírodní suroviny, tedy vlákna rostlin. Mezi takové patří přírodní látky nebo papír. Nejrychleji se pak v přírodě rozkládají pozůstatky lidské stravy, některé z nich ale i tak vydrží v přírodě překvapivě dlouho, například odhozený pomeranč se v přírodě rozkládá po dobu 1,5 roku.

Redakce Agrobaze

Škody způsobené predátory: Nejde jen o vlky

Přestože europoslanci na svém jednání v únoru letošního roku potvrdili strategický cíl EU snižovat emise (zároveň ale schválili odklad druhé fáze povolenek ETS 2), přístup k některým regulacím a ochraně přírody na evropské úrovni se jak pod tlakem veřejnosti, tak politiků a také zemědělců alespoň částečně mění.

To se přitom týká i přístupu k regulaci predátorů, mimo jiné (ale nejen) vlků. Loni novelizovaná evropská směrnice o ochraně přírody například zvýšila přes odpor ochránců přírody kompetence členských zemí EU při řešení střetu vlků s hospodářskými zvířaty a nutno připomenout, že se tak stalo poměrně velkou většinou. Mimo jiné i proto, že podle dostupných, patrně ale nepřesných statistik, žije v současné době na území EU přes 20 tisíc vlků, kteří ročně usmrtí 65,5 tisíce hospodářských zvířat. Před deseti lety mělo přitom žít na území EU „jen“ něco přes 11 tisíc vlků. I proto došlo ještě před zmiňovanou novelizací směrnice ke snížení ochrany vlků jejich zařazením do kategorie méně chráněných zvířat.

Jedním z problémů týkajících se míry regulace vlků je ovšem věrohodnost údajů o skutečném počtu těchto predátorů. Ty nedokázal na svém území loni přesně spe-

cifikovat na dotazy novinářů ani Krkonošský národní park, letos pak požádala Agentura ochrany přírody a krajiny (AOPK) o monitoring výskytu vlků i laickou veřejnost. V obou případech jde přitom o signály, že obvykle prezentovaná data o výskytu vlků na území ČR nemusí odpovídat realitě a že vyjádření zastánců existence vlků v ČR nelze vždy brát jako fakt. Zvláště za situace, kdy i samotní ochránci přírody, respektive ti, kteří se za ně vydávají, se o hospodářská zvířata v některých případech nestarají tak, jak to doporučují jiným. Příkladem je spolek ochránců přírody Sagittaria působící na Olomoucku, který měl v minulosti čerpat zhruba 120 milionů korun na ekologické projekty a u kterého odhalila loni Státní veterinární správa desítky týraných zvířat. Útoky vlků na hospodářská zvířata přitom přibývají a zejména roste počet jejich obětí. Jedním z posledních případů se stala „kauza“ chovatelů ovcí a skotu v Heřmánkovicích, kde vlci usmrtili více než 30 kusů ovcí,

zejména jehňat, která se objevila i ve vysílání České televize (ČT).

Právě tématu vlků se věnoval i pořad ČT Reportéři v lednu letošního roku a je vhodné konstatovat, že prostor k vyjádření v něm dostali tentokrát ve větší míře, než je obvyklé, také chovatelé hospodářských zvířat. To lze hodnotit jako pozitivní, neboť se lépe ukázala základní linie rozlišující přístup k uvedené problematice. Tedy, že návrat vlků do české krajiny podporují především ti, kteří hospodářská zvířata nechovají, případně ti, na jejichž území zatím vlci nežijí. Zdá se také, že stále více lidí se postupně k nějaké regulaci populace vlků přiklání, a v této souvislosti je vhodné upozornit na ne tak často zmiňovaný argument, který je aktuální právě v zimním období. V něm se totiž zvěř v lese chová v k tomu určených přezimovacích obůrkách, kvůli přítomnosti vlků se ale pobytu v nich zvěř bojí a odmítá v nich přebývat, neboť jsou

v obůrkách pro vlky snazší kořistí. Výsledkem je, že se tak ještě více zvyšují škody na lesních porostech v otevřeném lese, které by jinak byly jen, nebo převážně jen na území obůrek, v nichž se s okusem stromů a projevy zvěře v zásadě počítá. Což v praxi znamená, že ztráty způsobené vlky se netýkají jen hospodářských zvířat, ale zprostředkovaně také ztrát na lesních porostech.

I vzhledem k tomu, že EU zejména v poslední době opakovaně deklaruje potřebu snižovat náklady evropských zemědělců (a ztráty jsou fakticky nákladem, který má výrazný vliv na ekonomiku zemědělského podnikání), měla by se regulace stavů vlků posuzovat i z tohoto pohledu. Kromě toho zvyšuje existence vlků nároky na státní rozpočet. Jen na prevenci ochrany stád hospodářských zvířat vydává stát ročně kolem 120 milionů korun (loni podle aktuálních statistik 117 milionů), další výdaje jsou pak spojené s kompenzacemi za vlky usmrčená zvířata. Aktuálně je možné žádat o náhradu újmy za ztížení pastvy v místech výskytu vlka za rok 2025 v územní působnosti AOPK, lhůta pro podání končí 31. března 2026.

Pokud se pak týká prevence ochrany hospodářských zvířat před vlky, doporučují ochránci přírody zabezpečení stád buď vybudováním elektrických ohradníků, nebo prostřednictvím pasteveckých psů. Praxe ovšem ukazuje, že zejména na ochranu větších stád je zapotřebí několika pasteveckých psů, přičemž jejich výcvik a cena představuje nemalé finanční náklady. Ohradníky sice obvykle fungují, musí být ale zapuštěny do půdy způsobem, aby se vlci pod nimi nemohli podhrabat, a zároveň musí být dostatečně vysoké, aby je vlci nemohli skokem překonat. Ani to logicky není levná záležitost, nehledě na to, že ohradníky omezují prostupnost venkovské krajiny.

Praxe ale také ukazuje, že stáda ovcí lze ochránit i způsobem, který ochránci vůbec nezmiňují. Jde navíc o ochranu k přírodě blízkým způsobem, tedy prostřednictvím jiných hospodářských zvířat, zejména pak kopytníků. Mezi taková zvířata patří přitom kozy, zejména ale koně, oslí, případně lamy. Vlky v těchto případech jednak odpuzuje odér jmenovaných zvířat, svou roli ale jistě hraje i skutečnost, že kopyta koní a spol. představují pro vlky riziko fatálních zranění při lovu. Právě v případě chovu koní se přitom kuloárově spekuluje o tom, že nejde o klasickou zemědělskou činnost a že se tedy nebude počítat do statutu „aktivního zemědělce“. Ochrana stád ovcí prostřednictvím koní (nebo oslů či koz) by se ale do produkčního zemědělství na základě vazby ochrany stád ovcí počítat zřejmě mohla. V této souvislosti je proto trochu s podivem, že na takové řešení ochránci neupozorňují, ačkoli se v minulosti často používalo a v některých menších chovech se používá u nás i v současné době.

Škodám působených predátory ale musí kromě chovatelů ovcí čelit také rybáři. I o tom jednal koncem ledna letošního roku ministr zemědělství Martin Šebestýan a eurokomisař pro rybolov a oceány Costas Kadis. V ČR podle ministra způsobují rybožraví predátoři ročně škody kolem 9 milionů eur ročně, zejména pak kormoráni, ale i volavky, vydry nebo racci. I vzhledem k tomu, že kormoráni do ČR migrují z jiných evropských zemí, je ale nutné, a to podle ministra i eurokomisaře, hledat řešení na celoevropské úrovni. Kormorány navíc vzhledem k jejich počtu nelze považovat za druh ohrožený vyhynutím, veřejnost je může běžně spatřit například i v centru Prahy u Novotného lávky. Letos se navíc zdá, že škody způsobené těmito predátory budou vyšší než obvykle vzhledem k průběhu zimy. Po delší době totiž v ČR letos zamrzla řada přehrad, rybníků a obecně stojatých vod, takže kormoráni loví ve větší míře na tekoucích

vodách, tedy v řekách. Tím ale roste ohrožení a ztráty ryb vázaných na tekoucí vody, přičemž právě takové druhy ryb jsou všeobecně považované za žádoucí, vzácné a ohrožené. Lze tak konstatovat, že by cílená a systémová regulace kormoránů byla také příspěvkem k podpoře biodiverzity, a nešlo by tak pouze o snížení ztrát tuzemských a evropských rybářů.

Všechny výše zmiňované případy a příklady každopádně ukazují, že ochrana přírody, ale i hospodářských zvířat nebo ryb je mnohem komplexnějším problémem, než jak je to obvykle prezentováno veřejnosti. Funkční řešení je proto také složitější, výsledkem by ale měl být reálnější pohled na zemědělské hospodaření v nejširších souvislostech, který ale zatím ve většině případů chybí. Trochu se to ale přeče jen, i na úrovni EU, mění.

Redakce Agrobases

Jak postupovat při obnově lesa na kalamitních holinách

Rozsáhlé holiny vzniklé po větrných a kůrovcových kalamitách představují zásadní výzvu pro obnovu lesa v České republice. S ohledem na velmi různorodé ekologické podmínky není vhodné využívat jeden dominantní způsob obnovy. Proto se v lesnické praxi stále více prosazuje využívání širší škály postupů, které kombinují umělou a přirozenou obnovu a umožňují flexibilně reagovat na místní stanovištní podmínky.

Holina po kůrovcové kalamitě

Na výzkum obnovy lesa na kalamitních holinách se zaměřili vědci z VÚLHM, v. v. i., a Mendelovy univerzity v Brně při řešení projektu NAZV QL25020059 „Probíhající kůrovcová kalamita v ČR jako východisko k adaptaci lesů a lesnického sektoru na změnu klimatu a rozvoji odolnosti vůči budoucím kalamitním situacím“. Výsledky zveřejnili v článku Vyhodnocení různých postupů obnovy lesa na kalamitních holinách, který vyšel v časopise Zprávy lesnického výzkumu 4/2025.

Pro hodnocení počátečního vývoje na kalamitní holině při využití kombinované obnovy vědci zvolili trvalou výzkumnou plochu (TVP) Heraltice, která byla založena na podzim roku 2019 v nadmořské výšce 600–620 m n. m. Celková plocha holiny činila v roce 2020 přibližně

40 ha, postupným rozšiřováním a vzájemným propojením jednotlivých holin však vznikla souvislá holina o rozloze zhruba 200 ha.

V roce 2024, tedy po pěti vegetačních obdobích od založení ploch, byl vyhodnocen výskyt jedinců všech lesnický významných dřevin, které se na jednotlivých plochách nacházely. Vyhodnocení bylo provedeno i pro jedince z umělé obnovy. Součástí hodnocení byl výpočet nákladů na zajištěnou kulturu podle jednotlivých způsobů obnovy a zvolených dřevin.

Doposud dominantně používaná klasická jednorázová umělá obnova rozsáhlých holin klade vysoké požadavky na množství sadebního materiálu, techniku i organizaci práce.

Navíc opakované vylepšování a následná péče o kultury zvyšují celkové náklady na dosažení zajištěného porostu a nepříznivě ovlivňují ekonomiku zakládání lesních porostů.

Ještě větším problémem je to, že tyto postupy obnovy by mohly vést k tvorbě plošně rozsáhlých, stejnověkých porostů, které nemohou do budoucna zajistit odpovídající stabilitu a vitalitu nově vytvářených porostů s ohledem na průběh globální klimatické změny a s tím spojená rizika opakování kalamit.

Základním cílem obnovy by měla být tvorba smíšených porostů s relativně jemnou strukturou smíšením se zastoupením širokého spektra dřevin plnicích očekávané funkce lesa.

Obnovy lesních porostů jsou založeny na myšlence pestrých, odolných a přirozených kultur.

Z ekonomického i biologického hlediska může být kombinovaná obnova velice efektivní. Důležité ovšem je respektovat diferencované přírodní podmínky, aby byl postup modifikován podle konkrétních ekologických parametrů obnovované holiny.

Výsledky experimentu potvrzují, že využívání různých obnovních postupů na rozsáhlých kalamitních holinách představuje cestu ke stabilnějšímu, funkčně hodnotnějšímu a ekonomicky efektivnějšímu porostům.

Tradiční umělá obnova cílových listnáčů (buk, dub) zůstává z hlediska dosažení požadované druhové skladby spolehlivá, avšak její vysoká finanční náročnost a požadavky na sadební materiál omezují její plošné uplatnění.

Kombinovaná obnova, založená na snížených počtech výsadb tolerančních druhů a využití přirozené obnovy, se ukázala jako efektivní kompromis – výrazně snižuje náklady, urychluje obnovu a podporuje vznik prostorově i druhově diferencovaných porostů, které lépe odpovídají požadavkům adaptace na klimatické změny.

Výzvou pro další výzkum je optimalizace parametrů kombinované obnovy v různých stano-

Holina zarůstající přirozeným zmlazením břízy

vištních podmínkách, zejména volba vhodných dřevin, jejich počty při výsadbě a vyhodnocení potenciálu přirozené obnovy.

Alternativní směsi dřevin, například třešeň s břízou, představují dobré řešení pro stanoviště s omezeným potenciálem přirozené obnovy, avšak vyžadují včasné výchovné zásahy.

Zjištění našich vědců odpovídají mezinárodním trendům, v nichž se zdůrazňuje význam propojení přirozených a umělých procesů, kvalitního sadebního materiálu, regulace světelných a konkurenčních podmínek a účinné ochrany mladých stromků před zvěří. Tyto principy by měly být integrovány do lesnické praxe jako základní pilíře obnovy lesa po ka-

lamitách. Využití ekologického potenciálu stanoviště tak představuje perspektivní cestu, jak zrychlit obnovu lesů a zároveň posílit jejich dlouhodobou stabilitu, ekologickou funkčnost i ekonomickou udržitelnost.

Článek „Vyhodnocení různých postupů obnovy lesa na kalamitních holinách“ je ke stažení zde: <https://doi.org/10.59269/ZLV/2025/4/773>

Autoři článku: Jan Leugner, Petr Bureš, VÚLHM, v. v. i., VS Opočno, Jakub Černý, VÚLHM, v. v. i., VS Opočno, Mendelova univerzita v Brně, e-mail: leugner@vulhm.cz

*Text a foto Jan Řezáč
e-mail: rezac@vulhm.cz*

Holina zarůstající trávou a ostružiním

České a moravské populace jeřábu břeku se od sebe významně geneticky liší

*Jeřáby patří k okrajovým a ekonomicky méně významným dřevinám, takže jim je v lesnické praxi i výzkumu věnována jen malá pozornost. Z lesnického hlediska je ze všech druhů našich jeřábů zdaleka nejvýznamnější jeřáb břek (*Sorbus torminalis*), který se řadí mezi vzácné druhy lesních dřevin. Více než 1 % je zastoupen na 4350 ha lesních porostů. Rozloha porostů se zastoupením nižším než 1 % je 26 924 ha a celkový počet stromů rostoucích v ČR se odhaduje na více než 220 tisíc.*

V lesních společenstvech se vyskytuje jen vtroušeně, netvoří čisté porosty, má malou konkurenční schopnost, plody jsou oblíbenou potravou zvěře. Optimum výskytu leží v oblasti doubrav, v nichž zaujímá nejteplejší polohy. Jedná se o pomalu rostoucí strom, který může v 80–100 letech dosáhnout až výšky 20–25 m. V posledních letech se zájem o jeho pěstování zvyšuje, zejména pro produkci velmi hodnotného dřeva a také pro zvyšování stability a biodiverzity lesních porostů. Velký

potenciál do budoucna mu dává také tolerance k suchu v důsledku probíhající klimatické změny. Doposud jsme však o něm neměli příliš mnoho informací.

Vývoj přirozených populací závisí na rozmanitosti genomů jedinců, kteří je vytvářejí, tedy na rozsahu jejich genetické diverzity. Přitom genetická rozmanitost zůstává nejméně známým aspektem celkové biologické rozmanitosti. Nové poznatky jasně ukazují na zásadní

význam genetické diverzity pro přežívání životaschopných populací mnoha organismů. Výzkumu jeřábu břeku se věnují vědci z VÚLHM, v. v. i., útvaru Biologie a šlechtění lesních dřevin. Vedle jeho inventarizace a mapování výskytu se věnují také genetickému rozlišení jednotlivých populací jeřábu břeku v České republice.

Vědci při řešení výzkumného projektu NAZV č. QK23020020 „Využití analýz DNA pro účely

Jeřáb břek – listy a plody v létě

zachování žádoucí genetické diverzity uznaných zdrojů kvalifikovaného reprodukčního materiálu a pro genetickou charakterizaci populací méně běžných autochtonních druhů lesních dřevin“ ve spolupráci s Mendelovou univerzitou v Brně zpracovali několik odborných výstupů.

Například v certifikované metodice popisují postupy DNA analýz s využitím polymorfních mikrosatelitových markerů pro možnost sledovat úroveň genetické diverzity a zjišťovat klonovou identitu u jeřábu břeku jako málo doceněné dřeviny, která představuje složku zvyšující druhovou pestrost lesních ekosystémů. Navíc ověřování identity klonů např. v semenných sadech nebo ve směsích klonů a sledování genetické diverzity přispěje ke zvyšování kvality reprodukčních zdrojů.

Popis metodických postupů DNA analýz s využitím mikrosatelitových markerů pro ověřování genetických charakteristik u jeřábu břeku nebyl dosud pro podmínky ČR publikován.

Pro sledování diverzity mezi porosty s výskytem jeřábu břeku a možnost identifikace jedinců se stejným genotypem (klony) byl vybrán soubor SSR markerů otestovaný na 320 jedincích ze 14 lokalit výskytu v ČR.

Podle provedené analýzy se významně odlišují struktury českých a moravských populací jeřábu břeku. Naopak struktury geograficky blízkých populací jsou si podobné, např. populace z Českého středohoří, populace z Moravy, případně populace ze středních Čech.

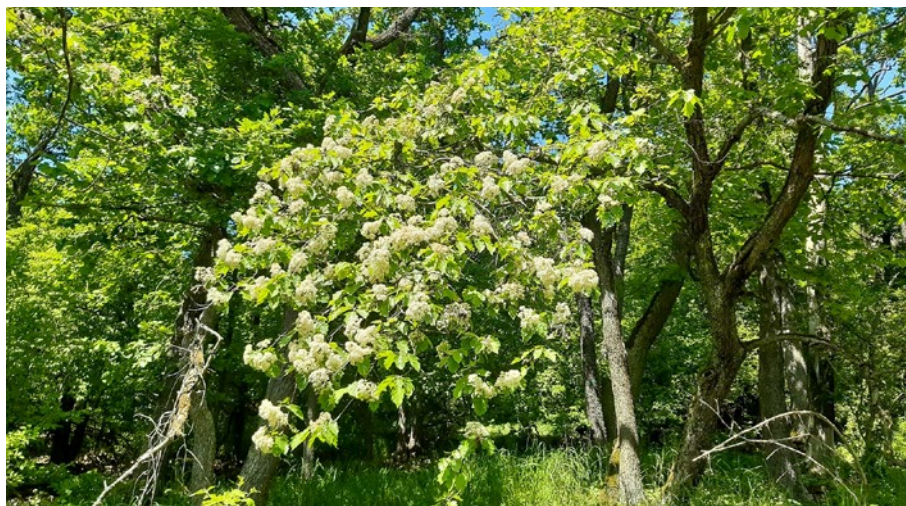
Publikované metodické postupy DNA analýz jsou vhodné nejen pro určení klonové identifikace zdrojů reprodukčního materiálu, ale jsou využitelné i pro rozlišení genetických struktur u souborů jedinců jeřábu břeku, které pochází z geograficky odlišných lokalit výskytu.

Postupy klonové identifikace jsou také využitelné pro kontrolní mechanismy uživatelů. Například v semenných sadech, které patří mezi neefektivnější strategie konzervace genových zdrojů lesních dřevin. V ČR jsou však v současnosti pro jeřáb břek evidovány pouze čtyři platné semenné sady.

V legislativě Evropské unie je zakotvena povinnost členských států vybudovat funkční kontrolní systém reprodukčního materiálu lesních dřevin. V České republice byl systém kontroly reprodukčního materiálu lesních dřevin a jejich zdrojů doposud založen na kontrole evidenčních záznamů. Objektivní ověřování deklarované klonové identity zdrojů reprodukčního materiálu lesních dřevin (semenných sadů, archivů klonů a směsí klonů) lze uskutečňovat DNA analýzami s využitím mikrosatelitových markerů, které se úspěšně používají pro identifikaci jedinců.

Jeřáb břek na podzim v Českém středohoří

Kvetoucí jeřáb břek na jaře

Postupy k ověřování genetické diverzity jsou základem cíleného zvyšování genetické variability porostů, které budou stabilnější a odolnější k možným chorobám, škůdcům a nepříznivým podmínkám klimatu. Zvýšení počtu využívaných druhů lesních dřevin v lesním hospodářství, např. vyšším zastoupením vzácných listnáčů, může hrát důležitou roli v ochraně stability lesních porostů před možnými riziky, jako jsou výskyt škůdců a patogenů, lesní požáry a ztráta biotopů.

V důsledku probíhajících klimatických změn se vlastníci lesů snaží zvýšit odolnost a rezilienci svých porostů a usilují o zakládání smíšených lesů, aby minimalizovali rizika a škody způsobené nepředvídatelnými událostmi. Z těchto důvodů je jeřáb břek stále více v centru zájmu vlastníků lesů ve střední Evropě, a to i díky hodnotnému dřevu a vysoké toleranci vůči suchu a patogenům.

Poznatky o genetické diverzitě populací také napomáhají plnit cíle Státní politiky životního prostředí ČR, Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR 2026–2050

a mezinárodní závazky České republiky při ochraně biologické rozmanitosti. Reprodukce genově bohatších populací zaručuje získání stabilnějších a odolnějších porostů, které budou zvyšovat biologickou rozmanitost, lépe se přizpůsobovat možným změnám klimatu a tím přispívat k ochraně životního prostředí.

Certifikovaná metodika „Metodické postupy ověřování klonové identity a charakterizace genetické diverzity u jeřábu břeku s využitím mikrosatelitových markerů“ je ke stažení zde: www.vulhm.cz/files/uploads/2025/11/LP_1_2025.pdf

Autoři metodiky: Ing. Pavlína Máčková, Ph.D., Ing. Helena Cvrčková, Ph.D., Mgr. Martina Komárková, Ph.D., Ing. Olga Trčková, Bc. Kateřina Vítová, VÚLHM, v. v. i., Strnady, e-mail: machova@vulhm.cz; doc. Ing. Pavel Hanáček, Ph.D., Mendelova univerzita v Brně

*Podle originálu připravil Jan Řezáč, e-mail: rezac@vulhm.cz
Foto archiv VÚLHM*

Státní veterinární dozor v roce 2025

Státní veterinární správu (SVS) v loňském roce výrazně zaměstnala opatření proti nebezpečné nákaze – slintavce a kulhavce (SLAK), která se vyskytla v Maďarsku a na Slovensku. Před jejím zavlečením se podařilo území České republiky uchránit a zamezit tak obrovským ekonomickým škodám.

Díky pokračujícím opatřením se podařilo podruhé během krátké doby zcela vymýtit africký mor prasat. V loňském roce dále pokračoval nárůst podnětů na možné týrány zvířat. Zvýšil se objem odbavených zási-
lek živočišných produktů do třetích zemí i zkontrolovaných zásilek veterinárního zboží na ruzyňském letišti. Vybrané pokuty mezi-
ročně vzrostly o 0,6 milionu na rekordních 35,1 milionu Kč.

Opatření proti možnému zavlečení slintavky a kulhavky do ČR významně zaměstnala síly a prověřila schopnosti veterinárního dozoru v období od začátku března až do konce května. Ve spolupráci s policií, celníky, chovateli a mnoha dalšími subjekty se podařilo zavlečení nákazy do českých chovů zabránit.

„Na hranicích bylo během těchto akcí dezinfikováno přes 400 000 vozidel, bylo zkontrolováno přes 1500 vozidel s veterinárním zbožím a postupně vydáno 22 mimořádných veterinárních opatření. Celkové náklady SVS dosáhly téměř 33 milionů korun. Pokud by se však nákaza do ČR dostala, škody by byly řádově mnohem vyšší,“ uvedl ústřední ředitel SVS Zbyněk Semerád.

Příznivě se vyvíjela nakažová situace u afrického moru prasat. Na podzim 2025 tak mohlo dojít k výrazné redukci uzavřených pásem zřízených kvůli výskytu této nákazy v Libe-

reckém kraji. K úspěšnému zdoání nákazy přispěla řada opatření, která SVS připravila a ve spolupráci s dalšími subjekty aplikovala. Jednalo se například o pokračující monitoring populace divočáků ve vybraných oblastech Liberecka pomocí dronů a fotopastí, spolupráce s PČR při odlovu ve vybraných honitbách, vyhledávání uhynulých divočáků ve spolupráci se studenty či zvýšené zástřežné za vybrané kategorie divočáků.

Oproti předcházejícímu roku došlo v ČR v roce 2025 k poklesu počtu ohnisek vysoce patogenní ptačí chřipky, a to jak v komerčních, tak nekomerčních chovech drůbeže a ptáků. Celkem bylo v tuzemských chovech potvrzeno 39 ohnisek ptačí chřipky, meziročně o 14 méně. Naopak oproti předchozímu roku přibývalo potvrzených případů této nákazy u volně žijících ptáků.

V oblasti potravin živočišného původu provedli veterinární inspektoři bezmála 39 700 kontrol, zhruba o tři procenta meziročně více. Nárůst byl způsoben výrazným zvýšením počtu kontrol s Policií a celníky na silnicích a hraničních přechodech s cílem zabránit zavlečení slintavky a kulhavky do ČR. Spektrum závad v oblasti potravin bylo podobné jako v předchozích letech. Nejčastěji byly zjišťovány závady ve správné výrobní a hygienické praxi (20 %), vedení dokumentace (17 %), označení výrobků (10 %) a manipulaci s produkty (7 %).

Zásadní rolí SVS je zajištění stálého dozoru na jatkách a tím zdravotní nezávadnosti masa a dalších živočišných produktů na domácím trhu. Na jatkách a ve zvěřinových závodech dozorovalo v loňském roce více než 400 veterinárních lékařů a techniků. Celkové porážky hlavních kategorií zvířat na českých jatkách loni meziročně mírně vzrostly na bezmála 124 milionů kusů. Přibývalo porážek prasat a drůbeže, naopak poraženého skotu mírně ubylo. Pokračoval nárůst počtu skotu poraženého nutně mimo jatky, poraženo takto bylo téměř 16 000 kusů zvířat. Od roku 2018 se počet takto poražených zvířat zvýšil zhruba patnáctinásobně. Svědčí to o zodpovědnějším přístupu chovatelů ke zvířatům, jež nemohou být přepravena na jatky, aniž by trpěla.

Veterinární inspektoři každý rok uskuteční tisíce kontrol zaměřených na dodržování podmínek welfare u hospodářských i zájmových zvířat. V roce 2025 provedli v této oblasti

přibližně 6 950 kontrol, meziročně zhruba o 100 více. Rok od roku se zvyšuje množství podnětů podávaných občany pro podezření na týrány zvířat, loni na jejich základě proběhlo již zhruba 54 % uvedených kontrol. Procento zjištěných závad v chovech hospodářských zvířat mírně kleslo z 25 na 22 %, u zájmových zvířat dosáhl podíl kontrol se závadou 29 % (v roce 2024 to bylo 30 %). Nejčastějšími nedostatky byly nevhodné podmínky chovu, omezování výživy a napájení, nezajištění veterinární péče a nezabezpečení zvířete proti úniku.

„SVS na základě svých zjištění postoupila obecním úřadům obcí s rozšířenou působností bezmála šest stovek podnětů z důvodu porušení zákona na ochranu zvířat proti týrání. Ve více než dvou desítkách nejzávažnějších případů předala SVS Policii ČR podnět pro podezření ze spáchání trestného činu,“ sdělil Semerád. V souvislosti s welfare kontrolami bylo odebráno a umístěno do náhradní péče více než sedm stovek zvířat.

Velmi důležitá je také úloha veterinárního dozoru při odbavování zásilek živých zvířat a živočišných produktů při vývozu. Za loňský rok veterinární inspektoři vydali a potvrdili po provedené veterinární kontrole více než 12 640 zásilek živých zvířat a živočišných produktů do třetích zemí, meziročně zhruba o tři procenta více. Rostl počet vývozu potravin živočišného původu, vývoz živých zvířat naopak klesal. Zástupci SVS ve věci usnadňování vývozu živočišné produkce z ČR do třetích zemí vedou řadu dlouhodobých jednání se zahraničními partnery. V loňském roce nově vyjednali či aktualizovali 31 vývozních osvědčení pro vývoz do třetích zemí.

Pohraniční veterinární stanice na pražském Letišti Václava Havla v loňském roce odbavila 859 zásilek veterinárního zboží, meziročně zhruba o tři procenta více. Zamítnutých a nepuštěných do země bylo 31 zásilek, oproti roku 2024 zamítnutých zásilek výrazně ubylo. Mezi komodity nejčastěji dovážené ze třetích zemí patřily v loňském roce doplňky stravy, hovězí maso, zárodečný materiál či krmiva pro zvířata. Pokud jde o živá zvířata, dovážely se letecky nejčastěji akvarijní ryby, ale také terarijní či ZOO zvířata.

Petr Vorlíček
tiskový mluvčí SVS

 GRANTEX
DOTACE

DOTACE BEZ STAROSTÍ

pro váš zemědělský podnik

OBLASTI PODPORY

- NEZEMĚDĚLSKÉ ČINNOSTI
- NEMOVITOSTI
- STROJE A VYBAVENÍ
- ÚSPORY ENERGIE
- POTRAVINÁŘSTVÍ
- OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE
- PODPORA MLADÝCH ZEMĚDĚLCŮ

dotace@grantex.cz

DOTACE AŽ

60%

VÝŠE INVESTICE

JAK SPOLUPRACUJEME

- 1 Zjistíme váš nárok na podporu
- 2 Kompletně připravíme projekt
- 3 Komunikujeme s úřady
- 4 Zajistíme výběrové řízení
- 5 Pomůžeme s realizací

GRANTEX AGRO
člen skupiny RENOMIA

www.grantexagro.cz
dotace@grantex.cz

GRANTEX
DOTACE

Jezte skutečné jídlo: proč USA převrací potravinovou pyramidu?

Jedním z nejdiskutovanějších témat v oblasti výživy a stravování je v poslední době nová americká výživová směrnice pro Američany (DGAs) 2025–2030. Potravinová pyramida je zde prezentována v obrácené podobě, kdy bílkoviny, včetně masa, jsou umístěny na základně a sacharidy na vrcholu, což je opačná struktura než v předchozích směrnících. To vyvolalo mnoho debat mezi vědci a politiky působícími v této oblasti.

Ve skutečnosti bližší analýza ukazuje, že obrácená pyramida není výzvou k bezhlavému převracení zavedených stravovacích hierarchií. Jejím cílem je spíše přesunout pozornost od demonizace jednotlivých potravin a omezení založených na živinách k celkové kvalitě stravy, přičemž do centra pozornosti staví rozpoznatelné, přírodní a minimálně zpracované potraviny. V tomto ohledu jsou podobnosti se středomořskou stravou obzvláště silné. Podívali jsme se na to blíže.

Jezte skutečné potraviny: problémem není maso, ale ultra zpracované produkty

Nové pokyny uznávají, že problémem není maso ani živočišné tuky, ale potravinový systém ovládaný ultra zpracovanými produkty, přidanými cukry, rafinovanými sacharidy, slazenými nápoji a sladkými a slanými snacky, které dnes tvoří většinu kalorií konzumovaných v USA, stejně jako v jiných vyspělých zemích, například ve Velké Británii a Austrálii. Doporučuje se výrazné omezení vysoce zpracovaných potravin, které v americkém kontextu, charakterizovaném vysokou mírou obezity, cukrovky a nadměrné konzumace kalorií, představují hlavní výzvy v oblasti veřejného zdraví.

Poselství „Jezte skutečné potraviny“ je jednoznačné: upřednostňujte skutečné, zdravé a rozpoznatelné potraviny a omezte konzumaci průmyslově zpracovaných náhrádek bohatých na přídavné látky. Na základně obrácené pyramidy najdete složky, které jsou považovány za základní pro vyváženější stravu: bílkoviny z různých zdrojů, jak živočišné, tak rostlinné, plnotučné mléčné výrobky namísto „light“ verzí, zdravé tuky a celozrnné potraviny doplněné ovocem a zeleninou. V této nové struktuře hrají ústřední roli živočišné bílkoviny díky svým prokázaným přínosům: větší pocit sytosti, udržení svalové hmoty, podpora metabolismu, lepší stabilita hladiny cukru v krvi a prevence cukrovky a obezity.

Nasycené tuky již nejsou „špatné“, ale „zdravé tuky“

Významným aspektem nové pyramidy je odklon od explicitní demonizace potravin živočišného původu a nasycených tuků. Maso, ryby, vejce a mléčné výrobky, zejména plnotučné a neslazené, jsou prezentovány jako zdravé možnosti v rámci vyváženého stravovacího režimu. Podobně tuky, které byly dříve považovány za „problematické“, jako

máslo a hovězí lůj, již nejsou zcela vyloučeny; nyní jsou zařazeny mezi „zdravé tuky“ jako zdravé alternativy, které lze používat s mírou a ve spektru celkově vysoce kvalitní stravy. Americká výživová doporučení tak uznávají význam obnovení strukturovaných, uspokojivých jídel založených na rozpoznatelných potravinách. Přítomnost potravin a tuků živočišného původu odráží charakteristiky středomořské stravy, kde byly tyto potraviny vždy dobře zastoupeny.

Podobné středomořské stravě, ale s důležitými změnami

Bližší pohled na doporučené porce masa, ryb, vajec a mléčných výrobků v USA ukazuje, že se velmi podobají tradičnímu příjmu středomořského obyvatelstva: pravidelná, ale umírněná konzumace v pestré stravě, která je bohatá na ovoce, zeleninu, celozrnné výrobky, luštěniny a ořechy. Nejedná se tedy o revoluci ve stravování, ale o opožděné přizpůsobení se dlouhodobě zavedenému středomořskému modelu. Obrácená potravinová pyramida také signalizuje odklon od desetiletí trvajících strategií zaměřených na živiny a restriktce, jejichž neúspěch se odráží v dnešní metabolické krizi ve Spojených státech.

Další důležitou změnou je větší vědecká přísnost pokynů. Poprvé jasně rozlišují mezi spolehlivými experimentálními důkazy a pouhými statistickými souvislostmi a nezjistily žádnou silnou příčinnou souvislost mezi konzumací červeného nebo zpracovaného masa a chronickými onemocněními. Ačkoli cesta ještě není u konce, nový směr – zaměřený na celkové stravovací návyky a skutečné potraviny – se jeví jako významný krok vpřed k zdravější populaci.

Socioekonomické změny a takzvaná „westernizace“ stravovacích návyků vedou v mnoha evropských zemích k postupnému nárůstu obezity, kde jsou dnes snadno dostupné balené snacky, slazené nápoje, fast foody a hotová jídla. Debaty o stravovacích doporučeních budou nepochybně pokračovat, ale základem by měla zůstat vědecká přísnost.

faktaomase.cz

Červené maso, zpracované maso a riziko rakoviny

V nedávném příspěvku na webových stránkách Carni Sostenibili profesor Giuseppe Pulina z italské univerzity v Sassari píše: „Doporučení Evropského kodexu proti rakovině omezit konzumaci červeného a zpracovaného masa, které je prezentováno jako obecné pravidlo a doprovázeno dokonce návrhy fiskální politiky, se jeví jako ideologické a vědecky slabé.“

Nově vydaný Evropský kodex proti rakovině, 5. vydání IARC, obsahuje mezi 14 obecně přijímanými a široce akceptovanými doporučeními pro prevenci rakoviny také doporučení „omezovat konzumaci červeného masa a vyhýbat se konzumaci zpracovaného masa“, což je ještě zhoršeno návrhem na zvýšení daní z těchto potravin, které jsou pro naše zdraví zásadní.

Ačkoli je toto doporučení prezentováno v normativní a stručné formě, čímž nabývá statusu obecného pravidla chování určeného celé populaci, jeho znění nespecifikuje ani míru jistoty základních vědeckých důkazů, ani meze, v nichž lze toto doporučení považovat za opodstatněné.

Jedná se o složitou problematiku, ale červené nebo bílé maso, čerstvé nebo konzervované pomocí vhodných technik není nejen škodlivé, ale je dokonce prospěšné pro naše zdraví, a dokonce i pro naši náladu, ale to je již jiná kapitola. Skutečnost, že maso je prospěšné, je základní pravdou založenou na evoluční biologii, lidské fyziologii a výživové vědě. Lidé se vyvinuli jako všežravci, přičemž potraviny živočišného původu hrály ústřední roli ve vývoji mozku, svalstva a metabolismu. Výživová hodnota masa je vysoká, pokud jde o hustotu bílkovin, kvalitu aminokyselin a biologickou dostupnost esenciálních mikroživin, jako je hemové železo, zinek, vitamín B12 a další faktory, které je obtížné nahradit stejně účinně výhradně rostlinnými zdroji.

Proč je maso vnímáno tak negativně?

Webová stránka Carni Sostenibili spolu s literaturou publikovanou v průběhu let poskytuje širokou škálu podrobných analýz zabývajících se touto zásadní a nevyhnutelnou otázkou. Je proto legitimní se ptát, jak se evropská veřejná debata dostala k názoru, že maso je potravina, jejíž konzumaci je třeba drasticky omezit nebo se jí dokonce zcela vyhnout, zejména když jsou takové pokyny zahrnuty do dokumentů o prevenci rakoviny. Evropský kodex proti rakovině, jak opakovaně zdůrazňujeme, vyzývá občany, aby „omezili konzumaci červeného masa a vyhýbali se konzumaci zpracovaného masa“, čímž nazna-

čuje přímou a obecně platnou souvislost mezi konzumací masa a rizikem rakoviny.

Toto znění však věrně neodráží skutečný stav vědeckých poznatků. Hodnocení, na nichž je založeno, vycházejí především z monografie IARC zveřejněné v roce 2018, byla zopakována v dokumentu WHO z roku 2023 bez jakékoli podstatné aktualizace primárních důkazů. Je tedy třeba zkoumat spíše tyto základy než slogany.

První věc, kterou je třeba objasnit, je, že neexistuje obecná souvislost mezi konzumací masa a „rakovinou“ chápanou jako jednotná, nediferencovaná kategorie. Epidemiologické důkazy, jak uznávají samotné mezinárodní agentury, se týkají v podstatě kolorektálního karcinomu (CRC), zatímco u mnoha jiných typů rakoviny souvislosti neexistují, jsou nekonzistentní nebo statisticky nevýznamné. Již toto samo o sobě činí jakékoli zobecňující veřejné sdělení nevhodným.

Nové poznatky posouvají také výživová opatření a živočišná bílkovina již není tabu.

Vztah mezi konzumací masa a rizikem CRC

Druhým bodem, který je ještě důležitější, je to, že ani v případě kolorektálního karcinomu nejsou důkazy jednoznačné. Monografie IARC z roku 2018, pokud ji čteme v celém rozsahu, a ne pouze vybrané úryvky, uvádí řadu perspektivních studií, ve kterých vztah mezi konzumací masa a rizikem CRC není statisticky významný. V některých případech se bodové odhady blíží jedné, v jiných jsou dokonce nižší než jedna. V několika studiích se tato souvislost objevuje u jednoho pohlaví, ale ne u druhého, nebo v jedné části tlustého střeva, ale ne v jiných. To znamená, že samotný dokument, na kterém je evropské doporučení založeno, obsahuje nulové, nekonzistentní nebo vzájemně neslučitelné výsledky vedle absolutně normativního sdělení.

Dalším prvkem, který je ve veřejné komunikaci systematicky opomíjen, je typ rizika, o kterém se informuje. Odhady používané WHO a IARC jsou vyjádřeny jako relativní rizika. Zvýšení relativního rizika, například o 18% při konzumaci dalších 50 gramů zpracovaného masa denně, se automaticky nepromítá do vysokého absolutního rizika. Pokud se tento údaj vztahuje ke skutečnému základnímu riziku v populaci, je absolutní nárůst mírný.

USA a EU: odlišné interpretace

K tomuto obrazu je třeba přidat další prvek, který je v evropské debatě často opomíjen, ale který se jasně ukazuje při mezinárodním srovnání. Nové americké výživové doporučení (viz předchozí stránka), které vychází ze systematického přehledu nejnovější literatury, výslovně uznává, že neexistují přímé experimentální důkazy prokazující silnou příčinnou souvislost mezi konzumací masa, včetně zpracovaného masa, a závažnými zdravotními důsledky. Z tohoto důvodu Spojené státy nepřijaly vylučující nebo zakazující doporučení, ale místo toho zvolily proporcionální přístup, který upřednostňuje nezpracované nebo minimálně zpracované potraviny a zpracované maso zařazuje do rámce příležitostné konzumace, aniž by ho demonizoval.

Tvrzení, že maso je dobré pro zdraví, neznamená popírání složitosti výživy nebo tvrzení, že „čím více masa, tím lépe“. Znamená to uznat, že neexistují žádné pevné vědecké důkazy, které by maso demonizovaly, připisovaly mu významnou příčinnou roli v rozvoji rakoviny nebo ospravedlňovaly represivní opatření proti němu. Skutečnou výzvou pro veřejné zdraví není eliminace nutričně hodnotných potravin, ale zlepšení celkové kvality stravy, snížení nadměrné konzumace ultra zpracovaných potravin a obnovení ústřední role skutečných potravin živočišného i rostlinného původu, konzumovaných vyváženým způsobem. Na tomto základě věda neospravedlňuje zákazy nebo morální křížové výpravy. Ospravedlňuje spíše racionální, přiměřený a ideologicky nezaujatý přístup, který uznává roli, kterou maso vždy hrálo v biologické a nutriční historii lidstva.

faktaomase.cz

Občerstvení ze stánků aneb pouťová cukrátká a jiné břichaboly

Cukrová vata a perníková srdce patřila k pouti stejně neodmyslitelně jako houpačky a kolotoče. Atmosféru lidové zábavy dokreslovala ryčná hudba z ochraptělých tlampačů. Pouť našeho dětství měla nejen své zvuky, ale také své vůně a chutě. Připomeňme si oblíbená pouťová cukrátká.

Bez ohledu na nevlídné počasí se dny pomalu prodlužují, nesmělymi krůčky se blíží jaro a spolu s ním se do našich obcí a měst zase po roce vrací pouť. Tedy hlučná lidová zábava s atrakcemi, pouťovými stánky s upomínkovými předměty nevalné hodnoty a krátkého trvání a také se svérázným občerstvením. Vybavujete si ještě chuť cukrové vaty?

V mém rodném městě Praze byla pouťovou předzvěstí jara pouť Matějská. Ta k nám rok co rok zavítala okolo 24. února, kdy má v kalendáři svátek Matěj. Protože pouť tehdy probíhala jen kousek od bývalého bydliště naší rodiny, nesměla jsem u toho chybět. (Podrobněji o Matějské v jiné části textu).

Od babičky jsem tehdy dostala dvě korunové mince – koruna v té době měla zkratku Kčs – a já vyrazila probendit darovaný obnos ve víru pomíjivé zábavy a potěšení. První korunu jsem utratila za řetízkový kolotoč, tu druhou pak za cukrovou vatu. Dodnes cítím tu nezapomenutelnou chuť praženého cukru. My děti jsme stály ve frontě a okouzleně sledovaly, jak prodejce cukrové vaty zvolna otáčí nad proudem horkého vzduchu dřevěnou špejli, na kterou

navíjí vlákna roztaveného obarveného cukru. Netrvalo dlouho a špejle byla obtočena obláčkem nadýchaného růžového zázraku. Tahle pochoutka se v puse příjemně rozplynula ve sladké nic. Za malou chvíli kouzlo pominulo a zbyly po něm jenom ulepené prsty, špejli nepočítajíc.

Strojovou výrobu cukrové vaty vynalezli v roce 1897 zubař William J. Morrison a cukrář John C. Wharton. Poprvé ji představili roku 1904 na Světové výstavě v St. Louis v USA. V encyklopediích se lze dočíst, že podstatou vynálezu byl tavící kotel a nad ním síto tak jemné, že vlákno roztaveného cukru mělo průměr 0,05 milimetru. To je ještě méně než tloušťka lidského vlasu, který má průměr 0,1 milimetru.

Z cukru a ze vzduchu

Zdá se paradoxní, že oblíbenou cukrovinku vymyslel právě zubař. Je však třeba vzít v úvahu, že cukrovou vatu tvoří hlavně vzduch a cukru samotného je na špejli sotva padesát gramů. Energetická hodnota takového množství cukru činí necelých 200 kcal, zatímco třeba 50gramová tabulka mléčné čokolády má okolo 280 kcal.

Pouťová sladká vata je tu s námi už více než sto let. Možná vás překvapí, tak jako to překvapilo mě, že cukrovou vatu si lze připravit i doma. Výrobci této sladké pochoutky se totiž prodávají i jako domácí spotřebič. Ani to není moc drahé. Ale marná sláva, bez pouťové atmosféry to není ono a pak – takový pamlssek se brzy přejí. Ostatně jako většina pouťových pochoutek.

Dalším typickým pouťovým sladkým výrobkem, ovšem za cenu už nikoli lidovou, byla perníková srdce. Bývala bohatě zdobená cukrovou polevou různých barev a s různými nápisy. Nejčastěji na srdci stálo ozdobným písmem „Z lásky“. Asi proto, že taková srdce kupovali mládenci svým děvčatům. Perníková srdce byla zabalená do průhledného celofánu, aby se ozdoby neodrotily a také kvůli hygieně. Zpravidla srdce ani nebyla určena k jídlu, sloužila spíše na parádu. Děvčata si je vystavovala doma za sklem. Také jsem měla jedno takové doma. Ovšem nikoli od mládence, přinesla mi ho babička z pouti, když jsem stála s příušnicemi. Dnes se proti příušnicím děti očkují. Pouť mého dětství už také změnila své někdejší stanoviště. Tam, kde se kdysi točily kolotoče, je dnes areál vysoké školy ČVUT. Když tam před časem studoval můj syn, do omrzení jsem mu vykládala, jak jsem se tam kdysi vozila na kolotoči, až mě jednou otráveně upozornil, že už to slyší postě.

Zdobení byl s medem

Ale zpět k perníkovým srdcím. Některá představovala skutečný luxus. Například perník zdobený se vyráběl z medového perníkového těsta, které kromě pšeničné a žitné mouky obsahovalo 45 % včelího medu. Pro zdobení se používaly mandle a kandované ovoce v množství asi 13%. Z jakostnějšího těsta, tedy s přísadou medu, se také vyráběly výběrové perníky, které se balily do hliníkových fólií, aby se zabránilo jejich vysychání. Perníky se také zdobily cukrovou polevou, glazurou a čokoládovou polevou, jak jsme se dočetli v odborné publikaci Základy potravinářského zbožíznalství (SNTL, Praha 1961). Z citované

knihy jsme se také dočetli, že se v šedesátých letech v tehdejší Československu vyrábělo třicet druhů perníku. Včelí med byl ovšem jen v těch nejjakostnějších.

K pouťovým pochoutkám patřily rovněž různé orientální sladkosti, jako například turecký med, pražené arašidy v cukrové polevě, kokosové špalky či rahat. Mým favoritem bylo tzv. paraplíčko. Byl to cukrový špalek na jednom konci zahnutý jako rukojeť, na konci druhém byla navlečená papírová stříška, která se dala rozevřít či stáhnout jako skutečný deštníček pro panenky.

K oblíbeným sladkostem na poutích patřily také lékořicové pendreky, gumové bonbony žužu nebo velká kulatá lízátka. Nelze vynechat ani tzv. mejdlíčka. Všechna tato cukrátka měla společnou vlastnost. Brzy se přejedla, až po nich občas rozbolelo břicho. V dobové odborné literatuře jsme vyhledali jejich složení.

Orient made in Czechoslovakia

Jako turecký med se označovala cukrovinka vyráběná svařením cukru s bonbonářským sirupem. Zmíněný sirup se získával z bramborového nebo kukuřičného škrobu. Do uvařené hmoty se vmísily vaječné bílky a zvolna hnětené těsto se při teplotě 90 °Celsia vařilo tři hodiny. Do těsta se poté přidávaly ořechy, oříšky nebo mandle. Luxusnější variantou byl turecký med máčený v čokoládě. Jinou orientální cukrovinkou byl rahat. Měl polotuhou a pružnou konzistenci, a tak nám dětem nahrazoval tehdy nepřilíhli kvalitní žvýkačky tuzemské výroby.

Rahat se vyráběl vařením cukru s kukuřičným škrobem a kyselinou citronovou. Během vaření se do hmoty přimíchávalo krájení konzervované ovoce nebo jádra skořápkových plodů. Uvařená hmota se přibarvovala a aromatizovala, po ztuhnutí se krájela na kostky, které se obalovaly ve směsi cukru a škrobu. V již zmíněné publikaci *Základy potravinářského zbožíznalství* nás zaujala pasáž o tom, že: „Výroba rahatů a tureckého medu měla a stále ještě má nejvyšší úroveň v orientálních zemích, kde si výrobci těchto speciálních cukrovinek během minulých století osvojili mnoho odborných znalostí a podnes uměli udržet tradici.“

Dobře se žvýkal nejen rahat, ale také pendreky, černé pružné rourky hořkosladké chuti. Základem pendreků byla lékořice. Je to rostlina původem ze Středomoří, jejíž kořeny se suší a využívají k léčivým účelům. Lékořicový extrakt se vařil spolu s moukou, cukrem a želatinou, po vychladnutí krájel a tvaroval na pásky, důtky či rourky. A pendrek byl na světě.

Náhrada žvýkačky

Gumovité bonbony žužu řadí starší odborné publikace mezi lékárenské cukrovinky. To proto, že se v minulosti prodávaly nejen na pou-

tích, ale také v lékárnách. Základem pro jejich výrobu je arabská guma. Je to přírodní pryskyřice z kůry akácie, která roste hlavně v severní Africe. V potravinářství slouží arabská guma jako zahušťovadlo. Mimochodem – arabskou gumu najdeme i v Coca cole, kde slouží jako stabilizátor, aby se černá barva neusazovala na stěnách lahví. V cukrovinkářství se arabská guma smíchaná s cukrem a bonbonářským sirupem promísí s vyšlehanými vaječnými bílky, želatinou a kyselinou citronovou. Dobře promísená hmota se po oschnutí krájí na malé kostky a je tady žužu. Tahle cukrovinka pastelových barev nám také sloužila jako náhražka žvýkačky. Jiný název pro žužu byl Anacintky. S přísadou mentolu se bonbony žužu prodávaly pod názvem Valda.

V jemných pastelových barvách byla na pouti k máni mejdlíčka. Název získala proto, že svým tvarem připomínala malé kostky mýdla. V internetových diskusích řadí lidé mejdlíčka k typickým sladkostem socialistického Československa. Ale historie mejdlíček sahá až do 19. století. Základem je hroznový cukr neboli glukóza. Získávala se z bramborového škrobu. Po rozpuštění v ústech mělo mejdlíčko příjemně chladivou chuť, ale brzy se přejedlo. Výrobek měl většinou růžovou nebo žlutou barvu v závislosti na dodané ovocné příchuti. Šlo o bezkonkurenčně nejlevnější cukrovinku mého dětství, což byl přelom padesátých a šedesátých let.

Přežily rok 2000

Nostalgicko vzpomínku chovám také na pouťová lízátka. Měla tvar kulatého plochého terče bílé barvy, v jeho středu se skvěly různé obrázky barevných květin nebo figurek. Odborné publikace řadí tato lízátka mezi kandyty a nutno říci, že podstatou tohoto výrobku je až na výjimky samý cukr. Těmito výjimkami jsou ovocná příchutě a barvivo. Tak jako tak vypadala lízátka krásně, i když jejich konzumace zanechávala odřeně patro v puse. Ale co – pouť je jednou do roka.

Možná máte doma dodnes někde založenou památku z pouti. Třeba levný prstýnek s oloupaným pozlátkem. Anebo růži z krepového papíru. Dávno už vybledla a laciná voňavka z ní vyprchala. Možná si při jejich nálezu vybavíte také pouťové vůně a chuti.

Kdysi, před mnoha staletími, byly poutě náboženskou záležitostí. Putovalo se pěšky k často hodně vzdálenému kostelu zasvěcenému místnímu svatému. Zábava a občerstvení přišly až později. Podoby poutí se změnily i během našeho života. Atrakce jsou více adrenalinové. Koho ohromí řetězkový kolotoč? Změnilo se také občerstvení. Lízátka jsou svítící, cukrová vata modrá. Stánkáři prodávají gyros nebo popcorn. I to vstupné leze více do peněz. Ale jaro se blíží a s ním i výroční poutě. Jsou trochu jiné, ale jsou. Přežily příslovečný rok 2000, a to je dobře.

Alice Olbrichová

Matějská s prodejem odpustků

Svatomatějská pouť v Praze prokazatelně existovala již v roce 1595, jak dokládají záznamy v archivech Národní knihovny ČR. Lidé tehdy putovali ke kostelu sv. Matěje v Dejvicích a mohli si na pouti koupit církevní odpustky, což jim u papeže Klementa VIII. vymohl pražský probošt Jiří Barthold Pontanus z Breitenberku (1571/72–1614). Dodnes jde o první jarní pouť v Praze. V roce 1926 se přemístila do Dejvic na dnešní Vítězná náměstí. Na tomto místě nyní stojí areál ČVUT, od roku 1963 se pouť koná na pražském Výstavišti v Holešovicích.

Vánice a metelice v únorový čas neopustí nás

V současné době se obvykle nenaplnuje pradávná únorová pranostika uvedená v nadpisu. Pokud je přesto v únoru zima a nevlídně, zatopíme v kamnech či krbu a uvaříme si něco dobrého k snědku. Třeba poněkud netradiční zelňačku, k ní si upečeme domácí tmavé housičky.

TMAVÉ HOUSTIČKY

SUROVINY

Na odvar z melty:

- lžíce melty
- 300 ml vody

Na těsto:

- 350 g pšeničné chlebové mouky
- 150 g pšeničné hladké mouky
- 30 g sádla
- 10 g čerstvého droždí
- lžička melasy
- po lžičci drceného zlatého a hnědého lněného semínka
- rovná lžička soli

Na dokončení:

- zlaté a hnědé lněné semínko

POSTUP

Vrchovatou lžící melty zalijeme 300 ml horké vody a necháme vychladnout. Na omládek do mísy rozdrobíme droždí, přidáme lžičku melasy a metličkou promícháme, až se droždí rozpustí. Pak vlijeme poloviční množství scezeného vychladlého odvaru z melty, přidáme 3 vrchovaté lžíce mouky a metličkou prošleháme. V zakryté míse necháme 30 minut kynout. K vykynutému omládku vlijeme zbytek odvaru z melty, metličkou prošleháme, vsypeme směs zbylé mouky, drcených lněných semínek a soli a vařečkou vypracujeme vláčné těsto. Nakonec do těsta důkladně zapracujeme změkklé sádlo a v zakryté míse necháme hodinu kynout. Vykynuté těsto rozdělíme na 10 stejných kousků a necháme je

na pracovní desce 10 minut odpočinout. Pak z každého kousku v dlaních vytvarujeme a utáhneme pevnou bulku a položíme ji na plech vyložený pečicím papírem. Bulky postříkáme vodou, posypeme lněnými semínky, nůžkami svrchu nastříháme

do kříže a zakryté utěrkou necháme 20 minut kynout. Vykynuté housičky pečeme v troubě předehřáté na 200 °C dozlatova 15 až 20 minut. Po upečení housičky postříkáme vodou a necháme je na mřížce vychladnout.

ZELŇAČKA S RÝŽÍ A MASOVÝMI KNEDLÍČKY

SUROVINY

Na knedlíčky:

- 500 g mletého hovězího masa
- 50 g rýže
- 1 rajče
- 1 malá šalotka
- 1 stroužek česneku
- 1 vejce
- hrstka nasekané plocholisté petržele
- 4 lžíce olivového oleje
- citronová kůra a šťáva
- citronový pepř
- sůl

Na polévku:

- 1/2 menší hlávky bílého zelí
- 4 velká rajčata
- 3 stonky řapíkatého celeru
- 1 zelená paprika
- 2 stroužky česneku
- 100 g rýže
- 1,5 l hovězího vývaru
- 6 lžic olivového oleje
- 3 lžíce rajčatového protlaku
- 2 lžíce třtinového cukru
- 4 bobkové listy
- 5 zrněk nového koření
- citronová šťáva
- sůl

POSTUP

Do mísy dáme mleté maso, rýži, na kostičky nakrájené rajče, nadrobno nakrájenou šalotku, prolisovaný česnek, vejce, nasekanou petržel, olivový olej, lžíci citronové šťavy, lžičku najemno nastrohané citronové kůry a špetku citronového pepře. Osolíme a důkladně vymícháme dobře propojenou masovou směs. Ze směsi tvoříme knedlíčky o hmotnosti 50 g, klademe je na menší pekáček vyložený pečicím papírem a v troubě předehřáté na 180 °C pečeme dozlatova 20 minut.

Ve velkém hrnci na rozehřátém oleji orestujeme nakrájená rajčata a plátky česneku, přidáme celé koření, rajčatový protlak a třtinový cukr a dále krátce restujeme. Vsypeme rýži, osolíme, zalijeme vývarem a zvolna vaříme, až je rýže téměř měkká. Přidáme na dlouhé proužky nakrájené zelí, nakrájený řapíkatý celer a zelenou papriku a upečené masové knedlíčky i s výpekem. Promícháme a zvolna vaříme, až je zelenina na skus a všechny chutě se propojí. Nakonec dochutíme citronovou šťávou a solí. Horkou zelňačku s rýží a masovými knedlíčky podáváme s tmavými houštičkami.

Recepty, kuchyňská úprava a foto Dalibor Pačes

AGRObase ZPRAVODAJ

Zpravodaj AGRObase vydává: Agrární komora ČR, Blanická 3, 779 00 Olomouc. Úřad AK ČR Praha: Počernická 272/96, 108 00 Praha 10 – Malešice. IČ: 47674868, DIČ CZ47674768. tel.: 296 411 180, e-mail: sekretariat@akcr.cz. Zástupci AK ČR: Ing. Jan Doležal, prezident; Ing. Jiří Milek, viceprezident a předseda Sněmovny všeobecné, Ing. Martin Ludvík, viceprezident a předseda Sněmovny

společentev. Grafický design: Tomáš Neubauer. Uzávěrka čísla: 24. února 2026. NEPRODEJNÉ. Příští číslo vyjde: 26. března 2026.

ROZHODČÍ SOUD

při Hospodářské komoře České republiky
a Agrární komoře České republiky

Řešení Vašeho sporu efektivně, rychle a odborně!

O Rozhodčím soudu

- byl založen roku 1949
- řídí se zákonem, Statutem, Řádem
- vede Seznam rozhodců a tím garantuje odbornou kvalitu rozhodčího řízení probíhajícího před Rozhodčím soudem
- na Seznamu rozhodců je více než 240 rozhodců z tuzemska i zahraničí

Sekretariát Rozhodčího soudu zajišťuje

- konzultace před uzavřením smlouvy či podáním žaloby u Rozhodčího soudu
- odborné znalce
- tlumočníky
- veškerou administrativu spojenou s rozhodčím řízením před Rozhodčím soudem

Jaké spory řeší?

- obchodní vztahy (kupní smlouvy, nájemní smlouvy, smlouvy o dílo, úvěrové smlouvy ...)
- občanskoprávní (mj. i manželské smlouvy, kupní smlouvy na nemovitost, smlouvy o půjčce ...)
- pracovní právní vztahy (smluvní podmínky mzdového charakteru)

Výhody rozhodčího řízení

- řízení je jednoinstanční, neveřejné, rychlé, méně formální
- rozhodčí nálezy jsou v tuzemsku i v zahraničí dobře vykonatelné
- Newyorská úmluva z roku 1958 umožňuje uznání a výkon rozhodčích nálezů ve více než 140 státech světa
- strany si mohou určit místo i jazyk rozhodčího řízení

Podmínka pro rozhodování sporu v rozhodčím řízení před Rozhodčím soudem při HK ČR a AK ČR je platná rozhodčí doložka ve prospěch tohoto soudu.

Znění rozhodčí doložky doporučené k zapracování do Vašich smluv:

Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR podle jeho řádu třemi rozhodci.

Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR podle jeho řádu jedním rozhodcem jmenovaným předsedou rozhodčího soudu.

Veškeré potřebné dokumenty lze nalézt na adrese: www.soud.cz

Rozhodčí soud je tu pro Vás.

Další informační materiály jsou k dispozici stranám, ale i ostatním zájemcům v sídle soudu Vladislavova 1390/17, Praha 1, v jazyce českém, ruském, anglickém, německém a francouzském. Telefonní spojení je: tel.: +420-222 333 340, fax: +420-222 333 341, e-mail: praha@soud.cz